

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΔ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1987 | ΑΡΙΘ. 11

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ *

Στά περισσότερα αθεϊστικά-μαρξιστικά κράτη οί Θεολογικές Σχολές έχουν έξωσθή από τόν πανεπιστημιακό περίβολο με ένα άνεδαφικό ισχυρισμό, πού πρόσφατα και στον τόπο μας κατά ένορχηστρωμένον τρόπο διατυμπνίζεται από μερικούς δήθεν προοδευτικούς. Συμφώνως πρὸς τόν ισχυρισμό αυτό, ή Θρησκεία ύπονομεύει δήθεν και περιορίζει βασικά τή δυνατότητα διεξαγωγής αντικειμενικής και άνεπηρέαστης, δηλαδή πραγματικά έπιστημονικής έρευνας.

Ό ισχυρισμός αυτός προδίδει άγνοια τών γνωσιολογικών και έπιστημολογικών δεδομένων, πού άναφέραμε πιό πάνω. Έξ άλλου ό προπαγανδισμός του κοσμοθεωρητικού και βιοθεωρητικού άποχρωματισμού και τής ιδεολογικής ούδετερότητας τής καθ' όλου παιδείας άποσκοπεϊ συνειδητά ή άσυνειδητα στο να μείνη ό δρόμος άνοιχτός για τήν είσβολή κάποιας ιδεολογίας, ή όποία συχνά είναι νοθευμένο ύποκατάστατο τής Θρησκείας⁶.

Τό ότι ή Θρησκεία δέν περιορίζει τή δυνατότητα διεξαγωγής γνησίας έπιστημονικής έρευνας άποδεικνύεται εκ του ότι ή συντριπτική πλειοψηφία τών κορυφαίων εκπροσώπων και αυτών τών Θετικών Έπιστημών υπήρξαν άναμφισβήτητα θρησκευτικές προσωπικότητες. Η Θεολογία έδωκε μεγάλη ώθησι πρὸς ανάπτυξι τής έπιστήμης, βεβαιώνοντας ότι «Κύριος... έδωκεν άνθρωποις έπιστήμην ένδοξάζεσθαι έν τοίς θαυ-

μασίοις αυτού» (Σοφ. Σειρ. λη', 6). Πολλοί Πατέρες τής Έκκλησίας φρόντιζαν για τή φοίτησι τών χριστιανών νέων και σ' αυτές τις είδωλολατρικές άνώτατες σχολές τής εποχής τους. Για τή συνάρτησι Θεολογίας και λοιπών έπιστημών στο Χριστιανικό Βυζάντιο και στο Πανεπιστήμιο τής Μαγναύρας άποκαλυπτικό είναι τό παράδειγμα του ιεροϋ Φωτίου του Μεγάλου. "Αν ρίψη κανείς έστω και μιά φευγαλέα ματιά στο «Μυριόβιβλον», στα «Άμφιλόχια» ή στις έπιστολές του, θα θαυμάση ότι ό κριτικός στοχασμός του συνθέτει σε μία θαυμασία σύνθεσι διαφορετικά και έτερογενή πολιτισμικά στοιχεία και οδηγεί στην πυροδότησι τών διαφόρων έπιστημών. Ό ιερός πατήρ με καταπληκτική δυναμική κινητικότητα περιστρέφει τό κριτικό περισκόπιο και τόν προβολέα του ένδιαφέροντός του από τό όλο στο μέρος και από τό ένα μέρος του όλου στο άλλο μέρος του όλου, λ.χ. από τήν όμορφία του «εύτάκτου χοροϋ τών άστέρων» στο κάλλος του σώματος και στην ώραιότητα τής κόρης του ματιου· απ' τή χλωρίδα και πανίδα διαφόρων τόπων στην ποικιλία του όρυκτου τους πλούτου· από όλα τά είδη τής αρχαίας έλληνικής γραμματείας, τά όποία μελετᾶ με κριτική διάθεσι είς βάθος, πρὸς τους θησαυρούς τής προηγηθείσης πατερικής σοφίας· από τή Γραμματική στις Φυσικές Έπιστήμες· από τά φαρμακευτικά βότανα στα ιατρικά συγγράμματα του Γαληνού· από τή μυθολογία στη λογογραφία και έθνολογία· από τις όντολογικές κατηγορίες του Άριστοτέλους στην Αίσθητική τών ιερών εικόνων· από τήν άγρο-

(*) Συνέχεια εκ τής σελ. 389 του υπ' άρ. 10 τεύχους.

6. Για τόν θρησκευτικό χαρακτήρα λ.χ. τής μαρξιστικής ιδεολογίας βλ. Εύαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Η Φιλοσοφία τής Θρησκείας του Κάρολ Μάρξ, Άθήνα, 1984, σ. 79 έξ.

τική οικονομία και την Οικονομική Γεωγραφία στη δεοντολογία της Πολιτικής 'Ηθικής· από το χάρισμα του μοναχικού βίου στην πραγματικότητα του «σεμνού ξρωτος» και της οικογενείας· από τους πνευματικούς άθλους των ασκητών στα στάδια των αθλητικών αγώνων και στους ολυμπιονίκες· από τα ανώτερα στρώματα της κοινωνίας στις τάξεις των τρωγλοδυτών ή εκείνων, που εργάζονταν υπό απάνθρωπες συνθήκες στα μεταλλεία ή στα λατομεία μαρμάρου⁷.

“Ας θυμηθούμε έπειτα, ότι με τις επιδράσεις του παραδείγματος του Βυζαντίου οι μεσαιωνικές επισκοπικές και μοναστηριακές σχολές της Δύσεως έγιναν τα φυτώρια όχι μόνον της ευρωπαϊκής Θεολογίας, αλλά και των άλλων κλάδων της νεωτέρας επιστήμης. Από τα φυτώρια αυτά αναπτύχθηκαν τα πρώτα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια⁸.

Χαρακτηριστικό είναι και το γεγονός, ότι αναρίθμητοι μοναχοί και κληρικοί στα χρόνια της Τουρκοκρατίας υπήρξαν διαπρεπείς και κορυφαίοι θεράποντες και ρηξικέλευθοι σκαπανείς των διαφόρων επιστημών. Ός είσηγητές των Φυσικών 'Επιστημών στη νεώτερη Ελλάδα θεωρούνται Έλληνες Κληρικοί, όπως ο Εϋγένιος Βούλγαρις και ο Νικηφόρος Θεοτόκης, που έγραψαν τόμους εκατοντάδων σελίδων, μέσα στους οποίους με αυστηρά επιστημονικόν τρόπο πραγματεύονται όλους ανεξαιρέτως τους κλάδους των Μαθηματικών και της Φυσικής⁹.

Και στη Δύση είναι γνωστές οι φάλαγγες των μοναχών και κληρικών, που υπήρξαν διαπρεπείς θεράποντες των διαφόρων επιστημών. “Ας θυμηθούμε μερικά παραδείγματα από την περιοχή των Θετικών 'Επιστημών: Ο άββας Haüy συνετέλεσε στην ανάπτυξη της ορυκτολογίας και κρυσταλλο-

γραφίας. Ο μοναχός Mendel θεμελίωσε τη Γενετική. Ο άββας Picard προσδιώρισε τις διαστάσεις της γής και την απόστασή της από τον ήλιο. Ο φραγκισκανός Mersenn μελέτησε το έκκριμες και υπελόγισε την ταχύτητα του ήχου. Ο ιησουΐτης Grimaldi μελέτησε τη διάθλασι του φωτός. Ο Δανός κληρικός Stensen (Steno) θεωρείται ιδρυτής της Παλιοντολογίας και Γεωλογίας. Ο άββας Spallanzani διεκρίθη ως φυσικός και βιολόγος. Ο άββας Nollet ανέκάλυψε το φαινόμενο της ώσμώσεως. Ο ιεροκήρυξ Pristley ανέκάλυψε το όξυγόνο, το υδροχλωρικό όξύ, την άμμωνία κ.ά. Στόν ιεροκήρυκα Faraday όφείλεται ή ανακάλυψις των επαγωγικών ρευμάτων και του διαμαγνητισμού. Ο άββας Latreille ήταν περίφημος έντομολόγος και άκαδημαϊκός. Ο κληρικός Secchi ταξινόμησε φασματοσκοπικώς χιλιάδες άστρων. Ο άββας Lemaitre ήταν μεγάλος μαθηματικός και άστρονόμος, που άσχολήθηκε με την επιστημονική κοσμογονία. Το άστεροσκοπείο του Γκρήνουϊτς επανειλημμένως είχε κληρικούς διευθυντές, οι όποιοι ήταν «μύσται της επιστήμης των άστρων και συγχρόνως λειτουργοί του 'Υψίστου». Στην 'Αμερική πολλοί σεισμολογικοί σταθμοί έχουν ως διευθυντές μοναχούς. Ο περίφημος παλιοντολόγος και άνθρωπολόγος Teilhard de Chardin ήταν κληρικός¹⁰.

“Επειτα αρκετές εκκλησιαστικές προσωπικότητες διέπρεψαν ως σκαπανείς των ιστορικών και πνευματικών επιστημών. Χαρακτηριστικά είναι τα έξής παραδείγματα: Οι κληρικοί Lorenzo Valla και Nicolaus Cusanus προώθησαν την ιστορική κριτική και την ανάπτυξη των ιστορικών επιστημών. Οι κληρικοί Comenius και Francke υπήρξαν από τους στυλοβάτες της Παιδαγωγικής. Ο διάσημος μοναχός Du Cange θεωρείται θεμελιωτής των βυζαντινών σπουδών και ένας από τους μεγίστους λεξικογράφους, που εξέδωκε λεξικά της έλληνικής και λατινικής μεσαιωνικής γλώσσας. Από τους δύο συγγραφείς του γνωστού λεξικού της έλληνικής

7. Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Το άνθρωπιστικό και πολιτιστικό ιδεώδες του ιεροϋ Φωτίου, 'Αθήνα, 1977, σ. 8-9.

8. Πρβλ. Παναγιώτου Μπρατσιώτου, Χριστιανισμός και Πολιτισμός, Θεσσαλονίκη, 1941, σ. 24.

9. Περισσότερα σχετικώς ιδέ στα έξής : Δημητρίου Κωτσάκη, Οι είσηγηταί των Φυσικών 'Επιστημών εις την Ελλάδα, περ. «'Ακτίνας», Πάσχα, 1943, σελ. 92-97. Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Σχέσεις Χριστιανισμού και 'Επιστήμης, έν 'Αθήναις 1966, σελ. 17-18.

10. Β. Έράστου, Κλήρος και πολιτισμός, περ. «'Ακτίνας», έτος 1955, σελ. 498-499. Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, ένθ' άνωτ., σ. 18-19.

γλώσσας Liddel-Scott ό ένας ήταν κληρικός¹¹.

*

‘Η κλεψύδρα δέν έπιτρέπει νά παρουσιάσωμε λεπτομερώς τά σημεία έπαφής, στα όποια υπάρχει ή θά ήμποροϋσε νά ύπάρχη διασταύρωσις, άλληλοπεριχώρησις, άλληλοεμπλουτισμός, δοϋναι και λαβείν μεταξύ Θεολογίας και μιās εκάστης τών άλλων έπιστημών. Μόνο δειγματοληπτικώς και συνοπτικώς μπορούμε νά κάμωμε αυτό στα έξής παραδείγματα:

α') Οί Φυσικές Έπιστημες ύποβοηθοϋν τούς θεολόγους νά κατανοήσουν κατά συγχρονισμένον τρόπο τόν ψαλμικό στίχο: «'Ως έμεγαλύνθη τά έργα Σου, Κύριε, πάντα έν σοφία έποίησας» (Ψαλμ. ργ', 24).

Τό έκπαγλο θέαμα τών άναριθμητών άστρων, πού βρίσκονται σέ άποστάσεις δισεκατομμυρίων έτών φωτός και άνακαλύπτονται άπό τά τελειοποιημένα όπτικά τηλεσκόπια ή άπό τά ραδιοτηλεσκόπια, όδηγεϊ στή διαπίστωση, ότι «οί οϋρανοί διηγοϋνται δόξαν Θεοϋ» (Ψαλμ. ιη' 1), και φέρει στα χείλη τούς λόγους τού μεγάλου φυσικοϋ και άστρονόμου Νεύτωνος, ό όποϊος έγραφεν, ότι στήν κίνησι τών οϋρανίων σωμάτων «ύπάρχει ή σφραγίδα κάποιου σχοποϋ, ή μαρτυρία τής ένεργείας μιās αίτίας, ή όποια δέν είναι οϋτε τυφλή, οϋτε τυχαία, άλλ' έξόχως έπίδεξία στή μηχανική και στή γεωμετρία. Μη άμφιβάλλετε γι' αυτό. Είναι παράλογο νά ύποθέση κανείς, ότι ή τυφλή άνάγκη δεσπόζει στό σύμπαν, διότι ή τυφλή άνάγκη, πάντοτε ή ίδια, δέν είναι δυνατό νά παραγάγη τήν ποικιλία τών πραγμάτων, τήν όποια βλέπομε»¹². ‘Ο «νομοθέτης τού οϋρανοϋ» μεγάλος άστρονόμος Κέπλερ έλεγε χαρακτηριστικά: «Έρευνώντας τή δημιουργία, νομιζω ότι έγγίζω τόν Θεό με τά χέρια μου»¹³. ‘Ο διά-

σημος άστρονόμος Jeans έπίσης διακηρύττει, ότι τό σύμπαν μοιάζει «περισσότερο με μία μεγάλη σκέψι παρά με μία μεγάλη μηχανή. Τό σύμπαν παρουσιάζει ένδείξεις, ότι ύπάρχει μία σκεπτομένη ή έλέγχουσα δύναμις»¹⁴.

‘Ο Max Planck θεωρεί άναγκαία τήν παραδοχή τού «'Ιδεώδους Πνεύματος», τό όποιο, όπως θά έλεγεν ό Πλάτων, «άει γεωμετρεί» και συγκρατεί τήν άρμονία και τήν τελολογική τάξι τού Μακροκόσμου και τού Μικροκόσμου, παρά τό γεγονός ότι μέσα στα άτομα τής ύλης πέραν άπό τά πρωτόνια και τά οϋδετερόνια ύπάρχει άέναη κινητικότητα και ιλιγγιώδης χορός πλήθους ύπατομικών άσταθών σωμάτων, πού έμφανίζονται μόνον για μερικά έκατομμυριοστά τού δευτερολέπτου, για νά μετατρέπωνται στή συνέχεια σέ άλλα σωμάτια και νά δημιουργοϋν με τίς άστραπιαίες κινήσεις τους τίς «δυνάμεις άνταλλαγής ή συνδέσεως», για τίς όποϊες όμιλεί ή Κυματομηχανική¹⁵.

‘Αν ζοϋσε σήμερα ό Μ. Βασίλειος, ό όποϊος ήταν άριστος φυσιολογώστης, άσφαλώς στις όμιλίες του στήν «Έξαήμερο» θά έξυμνοϋσε τήν έντελέχεια, ή όποια συντελεί όστε οι όργανισμοί νά μη είναι άπλᾶ μηχανικά άθροίσματα φυσικοχημικών στοιχείων και δυνάμεων, αλλά θαυμαστές όργανικές όλότητες, μέσα στις όποϊες τό όλον προηγείται τού μέρους, όπως θά έλεγεν ό ‘Αριστοτέλης. ‘Η έντελέχεια αύτή ως άπαράμιλλος καλλιτέχνης με ποικιλία αισθητικών μορφών σχεδιάζει τά φύλλα τών δέντρων και δημιουργεί στις άναρίθμητες ποικιλίες τών λουλουδιών τέσσαρες χιλιάδες περίπου χρωματικών τόνων και διαβαθμίσεων· ως μουσικός διδάσκει τά πουλιά νά σκορπίζουν τίς θεϊες μελωδίες τους· ως άπαράμιλλος χημικός δίδει γεϋσι στους καρπούς και άρωμα στα λουλούδια, κυριαρχώντας στα στοιχεϊα τής ύλης και αναγκάζοντας αυτά νά διαλύουν και άνασχηματίζουν τίς συνθέσεις τους· ως άρχιτέκτων και μηχανικός δημιουργεί τούς ύπερμικρο-

11. Β. Έράστου, ένθ' άνωτ. Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, ένθ' άνωτ.

12. Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, ‘Η Αϊωνία ‘Αλήθεια, ‘Αθήναι, 1960, σελ. 57-58.

13. «Οί θεμελιωται τών έπιστημών», ‘Αθήναι 1950, σ. 7. Σ. Πλακίδου, ‘Η άστρονομία και τó θρησκευτικόν συναίσθημα, έκδ. β', Βιβλιοθήκη ‘Ακαδημαϊκού Κοινωνικού Συνδέσμου, άρ. 4, σ. 25.

14. James Jeans, The mysterious universe (Τό μυστηριώδες σύμπαν), μτφρ. Α. Λιώρα, έκδ. β', ‘Ικαρος, σ. 164-168. Εϋαγγ. Θεοδώρου ένθ' άνωτ., σ. 54.

15. Περισσότερα με σχετική βιβλιογραφία ιδέ: Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, ένθ' άνωτ., σ. 62-65.

σκοπικούς γεννητές μέσα στα κύτταρα, τα πιο σύνθετα και λεπτά όργανα και τους πιο θαυμαστούς αρχιτεκτονικούς ρυθμούς. Αυτό λύνει τα προβλήματα της αεροναυπηγικής, υδροναυπηγικής και υδροδυναμικής και δημιουργεί την αεροδυναμική γραμμή των πτηνών, τους μηχανισμούς της κινήσεως, της κολυμβήσεως και της πτήσεως, το ραντάρ της νυχτερίδας, τον ασύρματο των κεραϊών του μυρμηγκιού, τις έρπυστριες των θωρακισμένων αρμάτων του οργανισμού πολλών θαλασσιών μικροοργανισμών, τους ηλεκτρικούς λαμπτήρες, που έχει ο άργυροπέλεκυς μέσα στα βάθη του ωκεανού, το πολύπλοκο σύστημα των αναριθμητών τηλεφωνικών κέντρων του έγκεφάλου και του νευρικού συστήματος, τη σύνθεσι των εκατομμυρίων κώνων, ράβδων, νεύρων και του φακού της έναιας φωτογραφικής μηχανής των δύο ματιών μας, που φωτογραφίζει τις στερεοσκοπικές τρισδιάστατες έγχρωμες εικόνες του κόσμου¹⁶.

Όταν λοιπόν όλες οι Φυσικές Έπιστήμες παρουσιάζουν μπροστά μας ένα τελολογικό κοσμοειδωλο, δηλ. εικόνα για τον κόσμο, μέσα στην οποία επικρατεί ο σκοπός και το προδιαγεγραμμένο σχέδιο, είναι φανερό ότι όχι μόνον δέν απομακρύνουν από τη Θρησκεία, άλλ' αντιθέτως ανοίγουν το δρόμο σ' αυτή. Αυτός ο Δαρβίνος, τον οποίο οι ύλιστές παρουσίασαν ως στήριγμα της άθετας, σαφώς και κατηγορηματικώς έκφράζει την πίστι του στον Δημιουργό, τονίζοντας ότι στο έρώτημα «έν ύπαρξη Δημιουργός και Κυβερνήτης του σύμπαντος» «άπαντοῦν καταφατικώς τά μεγάλα πνεύματα, τά όποια έζησαν ανά τους αιώνες». Επίσης τονίζει: «Και οι δύο 'πράξεις' της γενέσεως τόσον του είδους, όσον και των ατόμων, είναι έντελώς κατά τον ίδιον τρόπον μέρη εκείνης της μεγάλης λογικής σειρας των γεγονότων, τά όποια με κανένα τρόπον δέν δύναται νά δεχθῆ το πνευμά μας ως άποτέλεσμα τυφλής τύχης»¹⁷. «Όλοι οι λοιποί μεγάλοι εξέλικτικοί (Lamarck, Saint Hilaire, Teilhard de Chardin κ.ά.) διακηρύττουν ότι ή εξέλιξις

είναι τελολογική και κατευθυνόμενη από τον Δημιουργό. Έπομένως το δίλημμα σήμερα δέν τίθεται, όπως έτίθετο άλλοτε κακώς, δηλαδή «έξέλιξις ή δημιουργία άπ' τον Θεό», αλλά τίθεται ως έξής: «Άμεση δημιουργία ή έμμεση δημιουργία με την εξέλιξι»¹⁸.

β') Οι θετικές σχέσεις Θεολογίας και Ιατρικής είναι πολύ γνωστές. Η Σοφία Σειράχ τονίζει «τίμα ιατρόν... και γάρ αυτόν έκτισε Κύριος» (λη', 1-6). Ο Κύριος ήταν ιατρός όχι μόνον των ψυχών, αλλά και των σωμάτων. Η αρχαία Έκκλησία ήταν και ίδρυμα ιατρικής περιθάψεως, την όποια παρείχε με τους ιατρούς της, οι όποιοι συχνά ήταν κληρικοί. Για τους ιατρούς αυτούς ο Harnack έχει δημοσιεύσει ειδική πραγματεία¹⁹. Το Χριστιανικό Βυζάντιο προώθησε την καλλιέργεια της Ιατρικής έπιστήμης, της Νοσηλευτικής και του Νοσοκομειακού έργου και ανέδειξε πλήθος κληρικών και μοναχών ιατρών²⁰ και κατά ρηξικέλευθο τρόπο προώθησε την τόσο προβληθείσα σήμερα Ψυχοσωματική Ιατρική ή Ιατρική της προσωπικότητας, κατά την όποια αναριθμητες ασθένειες (όχι μόνον λειτουργικές, αλλά και οργανικές) έχουν ψυχικά γενεσιουργά αίτια και έπομένως ή άριστη προϋπόθεσις της σω-

18. Ένθ' άνωτ. Γενικώτερα για τά σημεία έπαφής των Φυσικών Έπιστημών προς τη Φιλοσοφία και προς τη Θεολογία βλ. τά έξής: N. Bundscheger, *Moderne Naturwissenschaft und christlicher Glaube*, München 1961. Ch. A. Coulson, *Science and Christian Belief*, London 1955. F. Dessauer, *Naturwissenschaftliches Erkennen*, Frankfurt a. M. 1958. Τοῦ ίδιου, *Religion im Lichte der heutigen Naturwissenschaft*, Frankfurt a. M. 1950. P. Jordan, *Der Naturwissenschaftler vor der religiösen Frage*, Oldenburg 1963. G. Hannemann, *Naturwissenschaft und Religion*, Berlin 1963. W. Heisenberg, *Wandlungen in den Grundlagen der Naturwissenschaft*, Leipzig 1935, Stuttgart 1959. Τοῦ ίδιου, *Physik und Philosophie*, Stuttgart 1959. Τοῦ ίδιου, *Das Naturbild der heutigen Physik*, Hamburg 1963. J. Maritain, *La philosophie de la nature*, Paris 1939. A. G. van Melsen, *The Philosophy of Nature*, Pittsburgh 1954. A. Portmann, *Biologie und Geist*, Zürich 1956. C. F. v. Weizsäcker, *Zum Weltbild der Physik*, Stuttgart 1963.

19. Ad. v. Harnack, *Medizinisches aus der ältesten Kirchengeschichte, Texte und Untersuchungen VIII*, 4.

20. Βλ. Άριστοτέλους Χρ. Ευτυχιάδου, *Η άσκησις της Βυζαντινής Ιατρικής Έπιστήμης και κοινωνικαι έφαρμογαι αυτής κατά σχετικας διατάξεις*, Αθήναι, 1983. Τοῦ ίδιου, *Εισαγωγή εις την Βυζαντινήν Θεραπευτικήν*, Αθήναι, 1983. Για τους μεταβυζαντινούς χρόνους πρβλ. τοῦ ίδιου, *Εισαγωγή εις την Έλληνικήν Θεραπευτικήν από του 1483 μέχρι των μέσων του 19ου αιώνος*, Αθήναι 1985.

16. Εύαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Θρησκεία και Φυσικαι Έπιστήμαι*, Αθήναι, 1971, σ. 6-7.

17. Αυτόθι, σ. 7-8.

ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΠΑΤΡΑΣ

(Χαιρετισμοὶ καὶ ἡ ὁμιλία)

Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, εἰς Πάτρας ἔλαβε χώραν ὀγκῶδες καὶ πλήρες παλμοῦ συλλαλητήριον τὴν 3ην Ἰουλίου 1987, κατὰ τοῦ ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς κυβερνητικῆς πλειοψηφίας καὶ δημοσιευθέντος Νόμου 1700) 87 «γιά τὴ ρύθμιση θεμάτων ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας». Παραθέτομεν ἐν συνεχείᾳ τὰ σταλέντα εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν» κείμενα προσφωνήσεων - χαιρετισμῶν καὶ τῆς ὁμιλίας:

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ
κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Σεβασμιότατοι, Τιμιότατοι Κληρικοί.

Λαεὶ τοῦ Κυρίου.

Μέλη τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ πλήρωμα αὐτῆς.

Ἐκφράζουμε τὶς ἀπειρες εὐχαριστίες μας καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν Ἐδλογία τοῦ Αὐτρωτοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ σὲ Σᾶς, στὶς οἰκογενεῖές Σας, στοὺς δικούς Σας, στὰ ἔργα Σας. Δοξάζουμε τὸ ὄνομα τοῦ ἀγνοήτου Θεοῦ, πὸν μᾶς ἔταξε ὅλους στὸ τίμιο καὶ δίκαιο ἀγῶνα, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Του.

Κατεβαίνουμε ἀκόμη μιὰ φορὰ σὲ Παγχριστιανικὴ συγκέντρωση, ἐδῶ στὴν κορυφὴ τῆς Πελοποννήσου σήμερα, ὄχι μόνο γιὰ νὰ διατρανώσουμε τὴν ἀγάπη μας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ διακηρύξουμε πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις, ὅτι θὰ ἀγωνισθοῦμε μέχρι τέλους γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς, τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς καὶ τὴν αὐτοτέλειαν τῆς, ἐναντίον ὅλων τῶν ποικιλοτρόπων διαβόλων, πὸν τὴν ἐπιβουλεύονται

ματικῆς ὑγείας εἶναι ἡ ψυχικὴ ὑγεία²¹.
(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

21. Πρβλ. Μ. Γερουλάνου, Αἱ ψυχικαὶ ἐπιδράσεις ὡς νοσογόνος παράγον, Ἀθῆναι, 1948, F. Büchner, Vom geistigen Standort der Medizin, Freiburg i. Br. 1957. P. Christian, Das Personverständnis im modernen medizinischen Denken, Tübingen 1952. E. Kretschmer, Medizinische Psychologie, Stuttgart 1956. V. v. Weizsäcker, Arzt und Kranker, Stuttgart 1949. Τοῦ Ἰδίου, Der Kranke Mensch (Einführung in die medizinische Anthropologie), Stuttgart 1951.

καὶ μηχανεῦνται δόλια καὶ δυναμικὰ τὴν κατάλυσίν τῆς.

Κατεβήκαμε νὰ διαμαρτυρηθοῦμε καὶ νὰ βεβαιώσουμε τὴν μέχρι θανάτου ἀγωνιστικότητά μας, σύμφωνα μὲ τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων Πατέρων, πὸν ἄφησαν τὰ ἀσκηταριά τους καὶ τὰς ἐρήμους, γιὰ παρόμοιους σκοποὺς ἀπὸ παρόμοιες αἰτίες.

Ὅπως ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος, κατέβηκε ἀπὸ τὴν ἐρημὸν στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὅπως ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος ὁ Στυλίου, κατέβηκε ἀπὸ τὸν στυλοῦν καὶ παρέλασε μὲ τὸ Στανὸν στὸ χέρι, ἐναντίον τοῦ τύραννον Βασιλίσκου στὴν Κωνσταντινούπολη. Ὅπως ὁ Ἅγιος Ἡγούμενος Δαλμάτιος, ὁργάνωσε στὴν Κωνσταντινούπολη, ὀγκωδέστατο συλλαλητήριον, ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ γιὰ τὴν ἀποφυλάκιση τοῦ Ὁρθοδόξου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἁγίου Κωνσταντίνου. Ὅπως ὁ Μέγας Σάββας ὁ ἡγιασμένος, ἄφησε τὸ Μοναστήριον καὶ ἔκανε παμμέγιστο συλλαλητήριον στὴν Ἱερουσαλήμ, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Μετὰ ἀπὸ τόσους αἰῶνες καὶ μάλιστα τὴν ὥρα κατὰ τὴν ὁποία βρισκόμαστε στὸ κατώφλι τοῦ 21ου αἰῶνα, ἐδλογηθήκαμε ἀπὸ τὸ Θεό, ἀλλὰ καταστήσαμε συγχρόνως ἀπὸ τὴν Πολιτεία νὰ κάνουμε συλλαλητήρια, ὅπως εἶναι καὶ τοῦτο πὸν βλέπουμε, τὸ ὀγκωδέστατο, σὺν παμμέγιστο, ἀφάνταστο κῆμα ἀνθρώπων πιστῶν, πὸν θὰ γκρεμισοῦν τοὺς ἀθέους καὶ τοὺς ἀπιστους.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ γιὰ τὴν κατάντια τοῦ Ἔθνους μας τὰ τελευταῖα χρόνια.

Ὅπως γιὰ τὴν καταβαράθρωση τῆς Παιδείας, ὅλων τῶν βαθμίδων, πὸν ἐπώνυμος Πανεπιστημιακὸς Καθηγητῆς σὲ ἄρθρον του, τὴν ὠνόμασε σταῦλο. Οὔτε γιὰ τὸν βιασμό τῆς γλώσσης μας, οὔτε γιὰ τὸ συντριμμὸ τοῦ καθημερινοῦ καὶ προσηπαντὸς τοῦ πολιτικοῦ ἔθους, οὔτε γιὰ τὰ ἀπίστευτα σκάνδαλα, οὔτε γιὰ τὴν ἀνασφάλεια πὸν μᾶς δέρνει καὶ δὲν ξέρουμε, ἂν θὰ μᾶς σκοτώσει κανεὶς μέχρι τὸ ἄλλο πρωί, οὔτε γιὰ τὶς ἐπίσημες καὶ ἀνεπίσημες ἐξαπατήσεις, οὔτε γιὰ τὰ πλῆγματα κατὰ τῶν θεσμῶν, οὔτε γιὰ τὴν καταρῶκωση τῆς ἀξιοκρατίας, οὔτε γιὰ τὴν διάλυση τῶν Νοσοκομείων μας, οὔτε γιὰ τὴν ἐκμηδένιση τῆς οικονομίας τῆς χώρας μας. Διαλύθησαν τὰ πάντα. Καὶ ἀντὶ νὰ δοῦμε («καλύτερες ἡμέρες»), βλέπουμε καθημερινὰ χειρότερες ἡμέρες. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀκοῦμε καὶ τὰ διαβάζουμε καθημερινὰ ἀπὸ ὅλες τὶς ἀπόψεις, ἀπὸ ὅλες τὶς κατευθύνσεις, ἀπὸ ὅλες τὶς ἀποχρώσεις. Καταντήσαμε ἐμπαιγμὸς καὶ Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων καὶ σωματῶν καὶ ἐχθρῶν καὶ φίλων.

Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως πάντα ἦταν καὶ εἶναι καὶ

θά μείνει τὸ μόνο ἱστορικὰ ἀπόβλητο ὄχητό. Ἦδη γνωρίζετε ὅτι ἀδίστακτα, ἀδιάντροπα καὶ ἐγκληματικὰ ἐπιχειροῦν νὰ βάλουν καὶ σ' αὐτὴν χέρι καὶ νὰ τὴν καταλύσουν. Παρὰ τὴν σφοδρὰ ἀντίδραση, τὴ συνολικὴ ἀντίδραση τῆς Ἱεραρχίας, Κλήρου καὶ Λαοῦ, ὄλων τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχείων, μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν κορυφὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ κ. κ. Δημήτριο. Παρὰ τὴν ἐκδηλῆ, πραγματικὴ ἀντίδραση ὄλου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, χωρὶς καμιά ἐξάφραση. Ὅμως ὡς εἶναι βέβαιοι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀπὸ τὰ ἀκατανίκητα στὸν κόσμον αὐτό. Ἀποδεικνύεται ἱστορικὰ, πραγματικὰ καὶ θὰ ἀποδειχθῆ καὶ τώρα.

Ὡς πρὸς τὴν Ἱστορία, ἡδὴ αὐτὴ τὴ στιγμή πὸν μιλάμε καὶ στὴ Ρωσία ἐνίκησε μετὰ 70 χρόνια ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡδὴ κατάλαβαν οἱ ἀμειλικτοὶ διώκται τῆς, ὅτι δὲν τὰ βγάδουν πέρα. Σταμάτησαν λοιπὸν τοὺς διωγμούς, κατὰ τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ, καὶ ἡδὴ ἐπίσημα τὸ Ρωσοσοβιετικὸ Κράτος ἀνακαθίσει Μοναστήρια, μέσα στὴ Μόσχα καὶ ἐτοιμάζεται πρυτωδῶς, μαζί μὲ τὴν πολυβασανισμένη Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, νὰ ἐορτάσουν μαζί τὸ ἴδιον χρόνον, τὸ 1988, τὰ χίλια χρόνια ἀπὸ τὸν ἐκχριστιανισμό τῶν Ρώσων, πὸν ἔγινε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Ἱεραποστόλους Ἁγίους Μεθόδιο καὶ Κύριλλο. Ἐχεὶ προσκληθῆ καὶ ἡ δικὴ μας Ἐκκλησία νὰ συμμετάσχη. Τί θὰ ποῦμε λοιπὸν ἐμεῖς, ἐκεῖ πὸν θὰ πᾶμε στὴ Ρωσία; Τί θὰ ποῦμε στοὺς Ὁρθόδοξους Ρώσους; Ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες; Μήπως νομίζει κανεὶς, ὅτι δὲν θὰ ποῦμε τὴν ἀλήθειαν γιὰ τοὺς διωγμούς μας ἐδῶ; Θὰ τὰ ποῦμε καὶ θὰ τὰ διακηρύξουμε, γιὰ τὸ ἄληθεις δὲν μπορεῖ νὰ κρύβονται. Νὰ εἴσθε δὲ βέβαιοι, ὅτι οἱ Ρῶσοι Χριστιανοὶ καὶ ὄλοι οἱ Ρῶσοι ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι, ἂν δὲν καγχάσουν γιὰ τὰ καμώματα τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὅποτε θὰ κουνήσουν περιφρονητικὰ καὶ εἰρωνικὰ τὸ κεφάλι τους, γιὰ τὴν ἐδῶ ἀνοησίαν.

Δὲν θέλω νὰ Σᾶς κουράσω περισσότερο. Τὰ μνημόνια, οἱ χαιρετισμοὶ πὸν θὰ ἀκολουθήσουν καὶ ἡ κυρίως ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου Σᾶς κ. κ. Νικοδήμου, θὰ δώσουν ἀκόμη μία φορὰ τὴν πλήρη εἰκόνα, ὄλων αὐτῶν πὸν χαλκεύονται, τεκταίνονται, καὶ διαπραττόνται.

Κλείνω καὶ πάλι μὲ θερμότητες εὐχαριστίες καὶ τοῦ Μακ. Σεραφεῖμ καὶ ἐπαναλαμβάνω:

Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογεῖ ὄλους Σᾶς.

Ο ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΛΑΥΡΑΣ ΑΡΧΙΜ. ΑΝΘΙΜΟΥ ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΔΟΥ

Εὐλογημένοι Χριστιανοί,

Ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς μοναχικῆς ζωῆς εἶναι βεβαιωμένον, ὅτι μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐρήμου, διέκοπτον πρὸς καιρὸν τὴν προσευχὴν των καὶ ἄφηναν τὴν ἡσυχίαν τῆς Ἐρήμου, διὰ νὰ ἔλθουν εἰς τὸν κόσμον, ὅταν ἡ ἀμώμητος πίστις τῶν Ὁρθόδοξων ἐδρίσκετο ἐν κινδύνῳ.

Κι' ἐμεῖς ἀφήσαμε ἐπ' ὀλίγον τὴν ἡσυχίαν τῆς Μονῆς μας, τῆς ἱστορικῆς καὶ παλαιότατης ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγ. Λαύρας, καὶ ἤλθομεν ἐδῶ διὰ νὰ συμμερισθῶμεν τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ὁρθόδοξου Λαοῦ μας. Ὁ Νόμος 1700/87, τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἐψήφισε παρὰ τὴν ἔντονη διαμαρτυρία τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ θρησκευόντος Λαοῦ μας, εἶναι ληστρικός νόμος. Ἀρπάζει χωρὶς καμμιὰ ἀποζημίωση ὀλόκληρη τὴν ἀκίνητη περιουσία τῶν Μονῶν, δημεύει δηλαδὴ τὴν περιουσίαν των, καὶ ὁδηγεῖ τοιοῦτοτρόπως σὲ ἀφανισμό μεγάλα καὶ ἱστορικὰ Μοναστήρια, ὅπως εἶναι καὶ αὐτὰ τῆς περιοχῆς μας, δηλαδὴ τὸ Μέγα Σπήλαιον καὶ ἡ Ἁγία Λαύρα. Ὑφώνουμε φωνὴν διαμαρτυρίας διὰ τὴν μεγάλην ἀδικίαν. Ἐπισημαίνουμε τὸν κίνδυνον νὰ κλείσουν τὰ Μοναστήρια μας. Ἡ βουλιμία τοῦ Κράτους δὲν ἔχει κορεσμό. Δημεύει ὄχι μόνον ὅσα σήμερον ἀνήκουν στὴν κυριότητα τῶν ἱερῶν Μονῶν, ἀλλὰ καὶ ὅσα μελλοντικῶς πρόκειται νὰ ἀποκτήσουν. Αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός μαρτυρεῖ, ὅτι πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ διαλύσῃ τὰ Μοναστήρια μας καὶ ὄχι νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα μερικῶν ἀκτημόνων ἀγροτών.

Μὲ πρόσχημα τὴν μοναστηριακὴν περιουσίαν ἡ Ἐκκλησία μας γίνεται ἀντικείμενον διωγμῶν καὶ ὁδηγεῖται σὲ μιὰ ἰδιότυπη αἰχμαλωσία. Καθίσταται δούλη τοῦ Καίσαρος! Ὁ ἀγών, τὸν ὁποῖον διεξάγει σήμερον ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι ἱερὸς καὶ ἅγιος, διότι δὲν ἀγωνιζόμεθα διὰ τὰ κτήματα, ὅπως φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ κοσμικὸν πνεῦμα ἐνὸς ἀκράτου λαϊκισμοῦ ἀπειλεῖ νὰ κωλύσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ὑπουργὸς Θρησκευμάτων ἐπιχειρεῖ νὰ περιβληθῆ μὲ ἱερατικὴν ἐξουσίαν καὶ νὰ διαικίση τὴν Ἐκκλησίαν. Αὐτὸς ὁ ἀκράτος λαϊκισμὸς εἶναι ἀγνωστος εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Πρέπει, λοιπὸν, νὰ ἀγωνισθῶμεν διὰ νὰ μὴ ἀλλοιωθῆ ὁ χαρακτὴρ τῆς ὀρθόδοξου παραδόσεως. Πρέπει τὸ κοσμικὸν πνεῦμα νὰ μὴ ἀλλοιώσῃ τὸν πνευματικὸν χαρακτὴρα τῆς Ἐκκλησίας μας.

*

Εὐλογημένοι Χριστιανοί,

Ἡ παρουσία μου σήμερον στὸ χῶρον αὐτὸ ἔχει ἓνα καὶ μόνο σκοπὸ. Ἀπευθύνω πρὸς Ὑμᾶς τὰ λαϊκὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, πὸν ἀποτελεῖτε τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ σᾶς μεταφέρω ἓνα καὶ μόνον αἴτημα, πὸν σᾶς ἀπευθύνουν οἱ στρατιῆς τῶν Μοναχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας. Σώσατε τὰ Μοναστήρια μας ἀπὸ τὸν ἀφανισμό, πὸν τὰ ἀπειλεῖ. Ἐγεοθήτε γιὰ νὰ περιφρουρήσωμε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας μας!

Τὸ 1821, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ Ἐπίσκοπος Κερονίτης Προκόπιος, ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Καλλίνικος, μὲ μία λέξι ἡ Ἐκκλησία ἀγωνίσθηκε γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Λαοῦ μας. Σήμερον καλεῖται αὐτὸς ὁ Λαὸς νὰ ἀγωνισθῆ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ γιὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Μοναστηριῶν μας.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΣΕΒΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ
ΛΑΟ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ κ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

Πιστέ και ἐκλεκτέ λαέ τῆς Πελοποννήσου. Ἐρχομαι ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ βορρᾶ. Ἐρχομαι ἀπὸ τῆ Μακεδονία. Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ Φλώρινα, τὸ μετερίζι αὐτὸ τοῦ ἔθνους, πάνω στὸ ὁποῖο σπάζουν καὶ θὰ σπάζουν τὰ ἀφρισμένα κύματα τοῦ σλαβισμού. Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν ἀκριτικὴ Φλώρινα, πὸν συνδέεται μὲ τὸν ἔνδοξο Μωρηά. Στὸ στρατιωτικὸ Νεκροταφεῖο τῆς, τὸ μεγαλύτερο νεκροταφεῖο τῆς βορείου Ἑλλάδος, καθὼς καὶ στὰ ἱερὰ χώματα τῆς Μακεδονίας, ἀναπαύονται ἑκατοντάδες ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες πὸν κατάγονταν ἀπὸ τὸν ἔνδοξο Μωρηά, γνήσια τέκνα τοῦ Κολοκοτρώνη, πὸν ἔπεσαν στοὺς ἡρωϊκὸς ἀγῶνας τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος. Ἀπὸ τοὺς τάφους των ἔρχεται ὁ χαιρετισμός: Πιστέ καὶ ἡρωϊκὴ λαέ τῆς Πελοποννήσου, ἀγωνίσου, ὅπως ἐμεῖς, γιὰ τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερὰ.

Ὡς γηραιότερος ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας ἐπιθυμῶ νὰ εἶπω τὰ ἐξῆς ὀλίγα. Ἀγαπητοί μου! Βοισκόμαστε μπροστὰ σὲ ἓνα ΘΑΥΜΑ, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ δοξάζουμε τὸ Θεό. Καὶ τὸ θαῦμα εἶναι ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ Ἱεραρχία εἶναι ἠνωμένη καὶ δίνει ἀνένδοτη μάχη κατὰ τοῦ καταπτύστου νόμου. Ἀποδείξει τοῦ γεγονότος εἶναι καὶ ὁ ὑποφαινόμενος, πὸν ἐνῶ συνήθως διαφωνοῦσα σὲ θέματα τακτικῆς πὸν ἀκολουθοῦσε ἡ Ἱεραρχία, τώρα συμφωνῶ καὶ ὑπερθεματίζω. Διότι τὸ σύνθημα «Ζητοῦμε ἐλευθερία καὶ ζῶσα Ἐκκλησία» ἔγινε σύνθημα ὅλης τῆς Ἱεραρχίας, ὅλων τοῦ κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ.

Ἄς μιλήσουμε ἀνοιχτά. Σπεῖρα ἀθέων, θαυμαστῶν τοῦ ἀθέου ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτος τῆς Ἀλβανίας, πὸν ἔχει ὡς σύνθημα «γκοεμίστε τὴν Ἐκκλησία», ἐπιζητεῖ νὰ ἐξοντώσῃ τὴν Ἐκκλησία. Τόσο μισοῦν τὴν Ἐκκλησία, ὥστε στενοχωροῦνται ἀκόμη καὶ ὅταν χτυπᾷ ἡ καμπάνα τῆς Ἐκκλησίας. Κάποια δὲ ξενόφερτη ἐπίσημη κυρία, τῆς ὁποίας ἀποφενύγω νὰ ἀναφέρω τὸ ὄνομα, δυσφορεῖ διότι βλέπει τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ νὰ πιστεύῃ στὸ Θεό, καὶ ἀποκάλεσε τὶς θρησκευόμενες Ἑλληνίδες γυναῖκες «ζῶα»! Ζῶα, λοιπόν, κυρία, εἶναι οἱ Ἑλληνίδες πὸν πιστεῖουν; Ζῶα οἱ Ἑλληνίδες ἐκεῖνες πὸν, ὅταν στὴν μάχη τῆς Πίνδου τὸ ἀπόσπασμα τοῦ Λαβάρη κινδύνεε ἀπὸ ἔλλειψι πυρομαχικῶν, γιὰ τὸν δὲν ὑπῆρχαν μέσα μεταφορᾶς, φορτώθηκαν στὶς πλάτες τους τὰ πυρομαχικὰ καὶ ἔγιναν ἡρωῖδες μὲ παγκόσμια ἀκτινοβολία; Δὲν εἶναι ζῶα οἱ Ἑλληνίδες πὸν πιστεῖουν στὸ Θεὸ καὶ στὴν πατρίδα. Ζῶα εἶναι ἄλλοι πὸν πιστεῖουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατάγεται ἀπὸ τὴ μαῖμου, καὶ τὸ ψεύδος αὐτὸ διδάσκουν στὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος σὰν ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια, καὶ δὲν ἐννοοῦν ν' ἀποσύρουν τὸ ἐπαίσχυντο βιβλίον ἀπὸ τὰ σχολεῖα.

Μὲ τὸ νόμον πὸν δυστυχῶς ὑπέγραψε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἡ Ἐκκλησία κρατικοποιεῖται καὶ κομματικοποιεῖται ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ ἀθεοί, ἀπιστοί,

ἀλειτούργητοι, μασῶνοι καὶ αἰρετικοὶ θὰ κυβερνοῦν τὴν Ἐκκλησία, τὰ ἱερὰ Μοναστήρια, τὶς ἱερὲς Μητροπόλεις καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμοὺς. Θὰ μποροῦν καὶ τὰ καντήλια ἀκόμη νὰ πουλήσουν καὶ νὰ μετατρέψουν τὴν Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα σὲ ἄθεη Ἀλβανία! Τί θὰ μείνῃ δοθιο;

Τελειώνοντας, στὴ σπεῖρα αὐτῆ τῶν ἀθέων πὸν θέλουν νὰ εἰσβάλουν στὴν Ἐκκλησία, μὲ γλώσσα ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ λέμε: Ἄπιστοι καὶ ἀθεοί! Σπίτια καὶ κτήματα καὶ χωράφια μπορεῖ νὰ τὰ πάρετε μὲ τὸ ληστικὸ νόμον σας. Μπορεῖ ἀκόμη νὰ κλείσετε τὰ Μοναστήρια καὶ τὶς Ἐκκλησιὰς καὶ νὰ καταδιώξετε ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς, καὶ νὰ ξαναφέρετε τὴν ἐποχὴ τοῦ Νέρωνα. Ἀλλὰ δὺ πῶν γὰρ μὲν θὰ μπορέσετε νὰ μᾶς πάρετε. Τὴν ψυχὴν μᾶς καὶ τὸ Χριστό. Αὐτὰ τὰ δὺ, ὅπως εἶπε ὁ πατροκοσμάς, δὲν θὰ τὰ πάρετε, ἐκτὸς καὶ τὰ δώσουμε μόνοι μας. Ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς τὰ δώσουμε. Χαλίκια παίρνετε, ἀλλὰ διαμάντι δὲν παίρνετε. Διαμάντι δὲ εἶναι ἡ ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἂν ὁ Κλῆρος τοῦ 1821 ἀγωνισθῶμε γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἔθνους, καὶ τώρα θ' ἀγωνισθῶμε πολὺ περισσότερο γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας.

Σεπτοὶ Ἱεράρχαι, τίμιο πρεσβύτεριο, ὅσιοι μοναχοί, γέροντες καὶ παιδιὰ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πανστρατιά τοῦ Χριστοῦ, ὅλοι στὸν ἀγῶνα. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὁ γέρον ἐπίσκοπος βλέπω μὲ χαρὰ τὴν χαρῶν μῆς ὡραίας ἡμέρας. Ἡ Ἑλλάς, ἡ μικρὴ καὶ ἱστορικὴ μᾶς πατρίς, δὲν θὰ γίνῃ Ἀλβανία. Ἡ Ἑλλάς θὰ συνεχίσῃ τὴν ἱστορικὴ τῆς πορεία. Οἱ ἐχθροὶ τῆς θὰ πέσουν καὶ θὰ λησμονηθοῦν, ἀλλ' ἡ Ἑλλάς, ἡ Ὁρθόδοξη καὶ γαλανὴ πατρίδα μᾶς, θὰ μείνῃ σύμβολο νίκης καὶ θριάμβου καὶ θὰ κηρύττῃ στοὺς αἰῶνας Ἰησοῦν Χριστὸν ἐσταυρωμένον καὶ ἀναστάντα, ὃν παῖδες τῆς Πελοποννήσου καὶ πάσης Ἑλλάδος ὕμνευτε καὶ ὑπερνωφεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ - ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

(Προσφώνησε ὁ αἶδελ. Πρωτοπρ. Κων/νος Ἡλιόπουλος, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας).

Ἐδλογημένε Λαὸ τοῦ Θεοῦ

Μετὰ τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸ ἡ μεγαλύτερη πληρότητα πὸν μπορεῖ νὰ δοκιμάσει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ ἐπικοινωνία του μὲ τοὺς συνανθρώπους του. Μὲ τοὺς ἀνθρώπους πὸν τοὺς συνδέει ἡ κοινὴ πίστη καὶ τοὺς διαπερνάει ἡ ἀγάπη τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ ὡς ὄρος ἀθηναικῆς ζωῆς.

Καὶ ἐμεῖς ποιμένες καὶ ποιμενόμενοι, Ἀρχιερεῖς, Διάκονοι, Μοναχοὶ καὶ Μοναχές, καὶ ὁ πιστὸς Λαὸς τοῦ Θεοῦ, εἴμαστε ὅλοι μαζί καὶ μὲ μιὰ ψυχὴ ἐδῶ σήμερον εἰς ἱερὰν ἐπικοινωνίαν. Γιὰ τὸ καλεῖ ἡ ἱστορικὴ ὥρα.

Τὸ καλεῖ ἡ συνείδηση καὶ ἡ εὐθύνη ὅλων μᾶς. Καὶ εἴμαστε ἐδῶ γιὰ νὰ διατρανώσουμε τὴν ἀπόλυτη

ἀντίθεσή μας στοῦ Ἐκκλησιαστικὸ Νομοσχέδιο, ποὺ ἔγινε Νόμος, καὶ ἀφορᾷ φαινομενικὰ μὲν τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία, εἰς τὴν πραγματικότητα δὲ τὴν διοίκηση, τοὺς θεσμούς, τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας μας.

Εἴμαστε ἐδῶ νὰ διακηρύξουμε τὴν διαφωνίαν μας, γιὰ τὸ κτύπημα ποὺ δεχόμαστε εἶναι καιρῖο.

Καιρῖο γιὰτὶ αἴρεται τὸ αὐτοδιοίκητο τῆς Ἐκκλησίας ποὺ κατοχυρώνεται καὶ ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1975. Ἀκόμα καιρῖο γιὰτὶ ἀλλοιώνεται τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας ποὺ εἶναι ἡ ἐνότητά, ἡ ὁμοφυχία τῶν μελῶν τῆς.

Μὲ τίς ψηφοφορίες, τίς φατριασμούς, τίς διχοστασίες, τίς σκοπιμότητες τῶν κέντρων κομματικῶν ἀποφάσεων ὀλισθαίνουμε σὲ κατευθύνσεις κοσμικῆς ἀποτελεσματικότητας. Κι' αὐτὸ εἶναι μαχαιριά.

Τὸ ἔσχατο ἔρεισμα τῆς λαϊκῆς συσπείρωσης, ἡ Ἐκκλησία, κλονίζεται, ἀλλοιώνεται κι' αὐτὸ τὸ φρούριο, γιὰ νὰ ἀλωνίζεται, νὰ δοῦ ἀνερόκλητος ὁ Καίσαρας.

Ἄλλὰ ἐδῶ γίνεται ἕνα πελώριο λάθος.

Ἡ Ἐκκλησία, κύριοι τῆς Ἐξουσίας, δὲν εἶναι ἕνα σωματεῖο, ὅπως τὰ ἄλλα, ποὺ τὸ καταστατικὸ του ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ πρωτοδικεῖο. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεανθρώπινος ὄργανισμός. Εἶναι ὁ Χριστός. Καὶ περπατᾷ μετὰ τὰ πόδια τῶν Ἁγίων.

ἌΟχι λοιπὸν κύριε Τρίτση.

Δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ παίζεις μετὰ τὰ ἱερά καὶ τὰ τίμια. Βεβαίως ἔχεις τὴ δύναμη τῆς ἐξουσίας. Ἐμεῖς ὅμως ἔχουμε τὴν ἀλήθεια. Καὶ ἡ Ἱστορία διδάσκει ὅτι ἐν τέλει ἡ ἀλήθεια νικά καὶ στοῦ πέρασμα τοῦ χρόνου ἐξαφανίζεται κάθε τι καὶ συντρίβει κάθε ἕνα ποὺ ἀντιστρατεύεται σ' αὐτήν. Γιὰτὶ ἡ ἀλήθεια ὑπηρετεῖ τὴ ζωὴ.

Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι («ἡ ἀλήθεια, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὁδός»).

Μ' αὐτὲς τίς ἀμετακίνητες θέσεις Κλῆρος καὶ Λαοῦ ἐνωμένοι σήμερα μένουμε ὄρθιοι στὶς ἐπάξεις τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνα μας. Καὶ ἀπὸ αὐτὴ ἐδῶ τὴ θέση θέλουμε νὰ ποῦμε δυνατὰ τοῦτο τὸν ὑπεύθυνον λόγον.

Ἄρχοντες αὐτῆς τῆς ὥραιας, ἀλλὰ βασιανισμένης χώρας· ἡ ἀλήθεια δὲν κρίνεται μετὰ τὰ δικά σας μέτρα.

Κρίνεται μετὰ τὰ μέτρα τῆς αἰωνιότητος. Καὶ σεῖς φθάσατε στὴν ὕβρη. Γι' αὐτὸ κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

ἌΟχι καινούργιο Ἐθνικὸ διχασμό.

Λαεὶ τοῦ Θεοῦ,

ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας καὶ θὰ νικήσουμε. Γιὰτὶ «εἰ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν οὐδεὶς καθ' ἡμῶν».

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ κ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ

Περιούσιε καὶ εὐλογημένε Λαεὶ τοῦ Θεοῦ,

Ἄνάγκη ἐπιτακτικὴ ὠδήγησε σήμερα τὰ βήματά μας στὴν πρωτεύουσα τῆς Πελοποννήσου, τὴν ἀγια-

σμένη πόλιν τοῦ Πρωτοκλήτου. Εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ ὑπαρασπίσωμε τὰ ἱερά καὶ τὰ ὅσια τῆς Πίστεώς μας. Εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ προασπίσωμε τὴν ἐλευθερία καὶ τὸ αὐτοδιοίκητο τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἀκόμη ἡ ἀνάγκη νὰ κρατήσωμε τὸν ἱερό καὶ τόσο εὐαίσθητο χώρο τῆς Ἐνορίας μακρὰ ἀπὸ τὸν κομματισμὸ καὶ ἀπὸ τὴν βεβήλωση. Καί, τέλος, εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ βροντοφωνήσωμε πρὸς πᾶσαν κατευθύνσιν, ὅτι εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ φράξωμε ἀκόμη καὶ μετὰ τὰ στήθη μας τὸ δρόμο στὸν ἄθεο Μαρξισμό, ποὺ ἐπιτίθεται τώρα μετὰ τὴν λύσσα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Ἡ σημερινὴ μεγαλειώδης συγκέντρωσις τῶν Πατρῶν, ποὺ πραγματοποιεῖται ἔπειτα ἀπὸ τὴ δημοσίευσή τοῦ ψευδεπιγράφου καὶ ἐξωφρενικοῦ Νόμου τοῦ Ἰπουργοῦ κ. Ἄντ. Τρίτση ἔχει ἕνα καὶ μοναδικὸ σκοπὸ: θέλει νὰ ὑπογραμμίσῃ στοὺς σύγχρονους εἰκονομάχους, ὅτι ἐμεῖς ἐνωμένοι ὅλοι μαζί σὲ μιὰ ἀδιάσπαστη ἐνότητα οἱ Ἱεράρχες, οἱ Πρεσβύτεροι καὶ οἱ Διάκονοι, οἱ Μοναχοὶ καὶ οἱ Μοναχές καὶ σύμπας ὁ πιστὸς Λαὸς τοῦ Θεοῦ δὲν θὰ ἀφήσωμε νὰ βεβηλώσῃ τὴν Ἐκκλησία μας οὔτε οἱ ξενόφερτοι ἐπισκέπτες τῆς Χώρας μας, οὔτε κάποιοι παληοὶ θαμῶνες τῶν χιπιμικῶν Κέντρων στὰ Μάταλα τῆς Κρήτης, ποὺ ἐμφανίζονται τώρα ὡς δῆθεν προστάτες τῆς Ὁρθοδοξίας!

ἌΟ Νόμος τοῦ Ἰπουργοῦ κ. Τρίτση εἶναι τὸ κορόμφωμα μιᾶς καλῶς σχεδιασμένης ἐπιθέσεως ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τὴν μείωσιν τοῦ κύρους, τὸ ὁποῖον ἔχει στὴ συνείδηση τοῦ Λαοῦ οὗ. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω μερικὰ συγκεκριμένα καὶ σημαντικὰ περιστατικά, τὰ ὁποῖα, ἔχον ἐξεχωριστὴ σημασία στοῦ θέμα ποὺ ἐξετάζομε.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἀλλαγῆς ἔθεσε σὰν στόχο τῆς τὸ νὰ μείωσῃ τὴν ἐπιρροή τῆς Ἐκκλησίας στὸν Ἐλληνικὸ Λαό. Γνωρίζομε τὸ σχέδιο αὐτὸ ἀπὸ ἐπίσημα καὶ ὑπεύθυνα χεῖλη. Ἡ σύζυγος τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἡ γνωστὴ καὶ πολυπράγμων κυρία Μάργκαρετ, τῆς ὁποίας καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἡ λαλιὰ φανερόντων πὼς δὲν εἶναι ἐλληνικῆς καταγωγῆς, μιλῶντας κάποτε σὲ ξένους δημοσιογράφους εἶπε ἐπὶ λέξει καὶ τὰ ἑξῆς: «Πρέπει νὰ ἀλλάξῃ ἡ νοοτροπία τοῦ ἐλληνικοῦ Λαοῦ... Ἡ Κυβέρνησις Παπανδρέου προσπαθεῖ νὰ μείωσῃ τὴν ἰσχὺ τῆς Ἐκκλησίας τόσο στὴν Ἐκπαίδευσιν ὅσο καὶ στοὺς ἄλλους κοινωνικοὺς τομεῖς». Αὐτὰ ἐδήλωσεν ἡ κυρία Μάργκαρετ τὸν Μάϊο τοῦ ἔτους 1982 πρὸς τὸ ἀμερικανικὸ περιοδικὸ «Γρήκ Ἀξεντ». Εἶναι ἡ ἴδια κυρία, ἡ ὁποία ἔδωκε μετὰ ἄλλες δηλώσεις τῆς ἕνα πολὺ ἐξουτελιστικὸ ὄρισμό γιὰ τὴν ἐλληνίδα γυναῖκα: «Ἡ σύζυγος στὴν Ἑλλάδα εἶναι σὰν ἕνα ζῶο», εἶπεν ἡ κυρία Μάργκαρετ. «Εἶναι τὸ ἄτομο, ποὺ κινεῖται ἐν ὄψει τοῦ νόμου, ποὺ ὀπηρετεῖ τὸν ἄνδρα, γιὰ νὰ μπορεῖ αὐτὸς νὰ τὴν κλωτσάει». Γι' αὐτὸ κι' ἐμεῖς σήμερα ἀπὸ τὴ θέση αὐτή, θέλοντας νὰ ἀποτινάξωμε τὴν βαρύτερη αὐτὴ προσβολή, ποὺ ἔκαμε στὴν

χριστιανή μητέρα και σύζυγο, απευθυνόμεθα πρὸς τὴν κυρίαν Μάργκαρετ γιὰ νὰ τῆς ποῦμε, ὅτι ἀπὸ ξενόφρονα πρόσωπα δὲν δεχόμεθα μαθήματα κοινωνικῆς ἢ οἰκογενειακῆς ἀγωγῆς. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει τῆς απευθύνουσα τὰ λόγια, πὺν ὁ Κύριος μᾶς εἶπε πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα γυναῖκα: (Ἰωάν. δ', 16), γιὰ νὰ συζητήσωμε τὸ θέμα τῆς ἐλληνικῆς οἰκογενείας...

Τὸ σχέδιο, λοιπόν, γιὰ τὴν μείωση τῆς ἐπιρροῆς, πὺν ἀσκει ἡ Ἐκκλησία στὸ Λαὸ καὶ στὴν Ἐκπαίδευση, ἀνέλαβαν νὰ ὑλοποιήσουν ἀμέσως καὶ μὲ πολλὴν προθυμίαν μερικοὶ Καθηγητὰ προοδευτικῶν δῆθεν ἀντιλήψεων, πὺν εἰσέβαλαν στὸ χῶρο τῆς Παιδείας. Στὶς 27 Δεκεμβρίου 1983 ἐδιαβάσαμε στὶς ἐφημερίδες τὴν ἀνατριχιαστικὴ εἶδηση, ὅτι κάποιος Καθηγητῆς ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητὰς του: «Δὲν ὑπάρχει Θεός. Ὅταν λέμε Θεός ἐννοοῦμε κάτι ἀκαθόριστο... Παναγία καὶ Χριστὸς παρουσιάζονται σὲ μναλὰ ἀρωστημένα... Εἶναι ἠλίθιοι καὶ ἀνεγκέφαλοι ὅσοι πιστεύουν στὸ Θεό...» Λίγο ἀργότερα στὶς 11 Μαρτίου 1984, Σχολικὴ Σύμβουλος τῆς Θεσσαλονικῆς ἐχαροκτήριζε «ἀναχοριστικὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα πὺν στηρίζεται στὰ ἰδεώδη: ΠΑΤΡΙΣ-ΘΡΗΣΚΕΙΑ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ-ΕΡΓΑΣΙΑ». Τὴν ἴδια περίπου ἐποχὴ μαθητὰ τοῦ Δ' Γυμνασίου Χαλκίδος, ἐβεβήλωναν τὴν ἱερὰν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μας, ἢ ὅποια ἦταν ἀνηρημένη στὴν αἶθουσα διδασκαλίας των, ἐπικολλῶντας μὲ λενκοπλάστη ἕνα τσιγάρο στὸ στόμα τοῦ Κυρίου μας. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς προσπαθείας Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ΠΑΣΟΚ κατήργησε τὴν πρωϊνὴν προσευχὴ καὶ τὴν ἔπαυση τῆς Σημαίας ἀπὸ τὶς Δημόσιες σχολὲς τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἐπειδὴ εἶναι «ἀχρηστες καὶ ξεπερασμένες συνήθειες τοῦ ... παρελθόντος».

Μὲ αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια κατορθώματα, ἀγαπητοὶ μου Χριστιανοί, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἀλλαγῆς προετοίμασε τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ φθάσωμε τελικῶς στὴν ψήφιση τοῦ σατανικοῦ σὲ σύλληψη καὶ ἐξωφρενικοῦ σὲ περιεχόμενον Νόμου τοῦ Ἐπιτροπῆς καὶ Τρίτης. Τοῦ Νόμου μὲ τὸν ὅποιον ἡ Κυβέρνησις ἐπιχειρεῖ πλέον ἐντελῶς ἀπροκάλυπτα νὰ ἀλλοιώσῃ τὸν χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας μας, νὰ ὑποβαθμίσῃ τὸ ρόλο τῆς στὴ διαμόρφωση τοῦ ἔθνους τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, νὰ δημιουργήσῃ διχασμὸ καὶ νὰ μεταφέρῃ τὰ πολιτικὰ πάθη καὶ τὸν κομματικὸ ἀνταγωνισμὸ μέσα στὸν ἱερὸ χῶρο τῆς Ἐνορίας, νὰ ἐγκαθιδρύσῃ δίπλα στὸν κάθε Ἐπίσκοπο ἕνα ἄλλο ὄργανο τῆς κρατικῆς Διοικήσεως, δηλ. ἕνα παρα-Ἐπίσκοπο καὶ τέλος νὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα στὸν κάθε ἄσχετο μὲ τὴ Μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ ἀποφασίξῃ γιὰ τὴν Ἐκκλησία...

Δὲν δεχόμεθα μιὰ τέτοια ἐπέμβαση τῆς Πολιτείας στὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν δεχόμεθα ἕνα Νόμο, πὺν κυριαρχεῖται ἀπὸ «τὴν προοδευτικὴ νοοτροπία», αὐτὴν δηλ.

«πὺν ἐκπορεύεται... ἀπὸ τὰ Μάταλα, τὰ σπήλαια τῆς Κρήτης», ὅπως χαρακτηρικῶς καταγγέλληκε στὴ Βουλὴ (βλ. Πρακτικὰ Βουλῆς τῆς 2ας Ἀπριλίου 1978 σελ. 5086). Δὲν δεχόμεθα μαθήματα Ὁρθοδοξίας ἀπὸ τὸν κ. Τρίτη, ἀπὸ τὸν ὅποιο δὲν ἔχομε ἀκόμα πληροφορηθῆ σὲ ποιὰ Ἐνορία ἀνήκει! Δὲν ἀναγνωρίζομε στὸν Ἐπιτροπῆ, πὺν δὲν καταδέχεται νὰ κάμῃ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, τὸ δικαίωμα νὰ φροντίξῃ γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας. Δὲν ἔχει τὰ ἀπαραίτητα προσόντα, γιὰ νὰ ἐπιτελέσῃ ἕνα τόσο ἱερὸ ἔργο. Ἄμπορεῖ νὰ κάμῃ ὁ κ. Τρίτης ὅσα θέλει μαρξιστικὰ σεμινάρια... ἀλλὰ ἱερὸ κατηχητικὸ σχολεῖο νὰ κάμῃ ὁ ἴδιος καὶ νὰ διδάξῃ τὴν χριστιανοσύνη στοὺς παπᾶδες, στοὺς δεσποτάδες, στοὺς πιστοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ στοὺς Πατριάρχες δὲν δικαιούται οὔτε νὰ τὸ πιστεύει, πολὺ περισσότερο δὲ νὰ τὸ διαλαλεῖ» (βλ. Πρακτικὰ Βουλῆς τῆς 1ης Ἀπριλίου 1987 σελ. 4997). «Ὅσοι ἔχουν κάμῃ δηλώσεις πὺν εἶναι ἄθεοι, δὲν ἔχουν κανένα δικαίωμα νὰ ἐμφανίζονται ὡς προστάτες τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ γιὰ τὸν κ. Τρίτη μὲν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν μιὰ ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν ἔγραφε τὰ ἑξῆς: «Ὁ κ. Ἀντωνίου Τρίτης ἔχει σπουδάσει στὶς Η.Π.Α. Ἐχει παλαιότερα δηλώσει ὅτι εἶναι ἄθεος. Πολλοὶ εἶναι ἐκείνοι οἱ ὅποιοι ὑποστηρίζουν, ὅτι τὸ 1974, πὺν ἦρθε στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, ἦταν ντυμένος μὲ ἄσπρο μονοκόμματο σεντόνι-χλαμύδα καὶ γενικὰ εἶχε τὴν ἐμφάνιση τῶν περιφνημῶν «χίππυς» ἢ ἐν πάσῃ περιπτώσει τῶν «ἀπαρξιστῶν» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης» (βλ. Ἐφημ. ΕΛΕΥΘ. ΤΥΠΟΣ 19.5.87).

Εὐλογημένε καὶ Περιοῦσιε Λαὸ τοῦ Θεοῦ,

Ἰδοῦ, λοιπόν, διατὶ εἴμεθα συγκεντρωμένοι σήμερα ἐδῶ. Ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ γιὰ τὴν προσφορά τῆς στοὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους μας ὑπὲρ τῆς ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ καὶ ἀπὸ τὴν ἀγιασμένη μὲ τὸ αἷμα τοῦ Πρωτοκλήτου Ἀνδρέου πάλῃ τῶν Πατρῶν θέλομε νὰ βροντοφωνήσωμε πρὸς πᾶσαν κατεύθυνση: Ἐξω οἱ βέβηλοι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία! Ἐξω οἱ ἄθεοι! Ἐξω οἱ ἀλειτούργητοι! Ἐξω καὶ οἱ ἀφορισμένοι! Ὁ Νόμος 1700/87 τοῦ κ. Τρίτη δὲν θὰ περάσῃ καὶ δὲν θὰ ἰσχύσῃ, ἐπειδὴ αὐτὸ ἀπαιτεῖ ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ, πὺν εἶναι καὶ ὁ φρουρὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΠΑΤΡΩΝ κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
Ἀγαπητοὶ μας συλλειτουργοί, συμπρεσβύτεροι καὶ συνδιάκονοι,

Πιστοὶ καὶ εὐλογημένοι χριστιανοί

'Ορθόδοξοι 'Ελληνες,
Παιδιά ἀγαπητά τῆς 'Εκκλησίας.

Αὐτό εἶναι τὸ 3ον Συλλαλητήριο, πού συνήγειρε τὸν λαὸν εἰς πρωτοφανεῖς εἰς ὄγκον καὶ παλμὸν ἐκδηλώσεις συμπαραστάσεως καὶ ἀγῶνος διὰ τὴν 'Εκκλησίαν μας.

Εἶναι ὅμως τὸ 1ον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Νόμου πού ἐμπλέκει τὴν 'Εκκλησίαν εἰς περιπετείας καὶ ἀγῶνας.

'Ο ἀγῶνας τῆς 'Εκκλησίας συνεχίζεται, μαζί μὲ τὸν λαὸν Τῆς. Δὲν δέχεται ἡ 'Εκκλησία τέτοιου εἴδους «τετελεσμένα». Καὶ ὁ λαὸς πού ἀγαπᾷ τὴν 'Εκκλησίαν του ἀπαιτεῖ νὰ ἀνατραποῦν. Δὲν ἔχομε δικαίωμα νὰ τὸν ἀπογοητεύσωμεν. Σᾶς διαβεβαιώνωμεν ὅτι, ὅπως τὸ ἀναμένετε καὶ τὸ ἀπαιτεῖτε, εἴμεθα ἀ ν υ π ο χ ῶ ρ η τ ο ι .

*

Μᾶς ἐπισείεται ὅτι ὁ νόμος ἤδη ἰσχύει. Καὶ ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ἀγνοήσῃ.

'Αλλὰ σᾶς ἀκούομεν νὰ μᾶς φωνάζετε μ ἢ ὑ π ο χ ῶ ρ ῆ τ ε . Καὶ σᾶς ἀπαντῶμεν ὅτι δὲν θὰ προδώσωμεν τὴν ἐμπιστοσύνην σας.

Τὶ θὰ πῆ ὅτι «ὁ νόμος κεῖται» καὶ ἰσχύει;

'Ας «κεῖται», ὅπως πολλοὶ ἄλλοι, εἰς τὰ χρονολογία. Δὲν θὰ εἶναι οὔτε ὁ πρῶτος οὔτε ὁ τελευταῖος πού δὲν θὰ ἐφαρμοσθῇ. 'Ενας περισσότερο δὲν δημιουργεῖ ἀδιαχώρητον εἰς τὸ 'Αρχεῖον!

'Αλλωστε, γιὰ νὰ τεθῇ σὲ ἐφαρμογή, θὰ χρειαθοῦν πολλὰ Διατάγματα. Καὶ οἱ νομικοὶ πού θὰ τὰ συντάξουν θὰ σκαντάψουν σὲ ἀλλεπάλληλα συνταγματικά προσκόμματα.

'Ακούγεται ὅτι οἱ σοβαρότεροι καὶ ὑπευθυνότεροι διστάζουν. 'Όταν ἰδίως σκέπτονται ὅτι θὰ προσβληθοῦν εἰς Διεθνεῖς 'Οργανισμοὺς καὶ Δικαστήρια... Ἐέρουν τί ἔχουν ν' ἀντιμετωπίσουν ἐκεῖ. Καὶ πόσον θὰ ἐκτεθοῦν...

Ἐέρει καὶ ἡ Κυβέρνησις ὅτι οἱ κραυγαλέες ἀντισυνταγματικότητες τοῦ νόμου αὐτοῦ τὴν ἀποδυναμώνουν καὶ σὲ ἄλλα ἔθνηκά μας θέματα πού ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ Σύνταγμα τῆς Χώρας. Πῶς νὰ τὸ ἐπικαλεσθῇ διεθνῶς γιὰ ἄλλα κρίσιμα ζητήματα, ὅταν αὐτὴ ἡ ἰδία σήμερα τὸ παραβιάζῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας;

*

'Αλλὰ γιὰ μᾶς ὑπάρχει κάτι ἄλλο, σπουδαιότερο. 'Όταν ἐδημοσιεύετο ὁ ἐπίμαχος ἀντικλησιαστικὸς νόμος, εἶχαν μεσολαβήσει βαρυσήμανται δηλώσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Καὶ ἐπεσήμαιναν τὶς εὐθύνες γιὰ τὴν παραβίασιν κάποιου ἄλλου — 'Ιεροῦ — Συντάγματος. Τοῦ Συντάγματος τῆς 'Εκκλησίας. Τῶν 'Ιερῶν Κανόνων!

Μποροῦμε ποτε νὰ δεχθοῦμε νὰ παραβιάζωνται οἱ 'Ιεροὶ Κανόνες τῆς 'Εκκλησίας;...

'Αναντιρρήτως ΟΧΙ.

Διότι «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις».

*

Δὲν πρόκειται γιὰ τὴν 'Εκκλησιαστικὴν Περιουσία.

Αὐτὸ εἶναι τὸ προπέτασμα καπνοῦ, πού ρίπτεται σκόπιμα καὶ παραπλανητικά.

Εἶναι γνωστὸ καὶ συνηθισμένον δημαγωγικὸ δέλεαρ — ὑποσχέσεις γιὰ παροχές στὸ λαό... μὲ ξένα κόλλυβα — πρὸς παραπλάνησιν του.

'Ανέκαθεν ἡ 'Εκκλησία προσφέρει, ἀπὸ τὴν περιουσίαν της, διὰ τὶς κοινωνικὲς ἀνάγκες.

'Όλα σχεδὸν τὰ 'Ιδρύματα, πού ἀποτελοῦν τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ὑποδομὴν τῆς Χώρας, ἔχουν κτισθῆ σὲ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα! Σχολεῖα, Νοσοκομεῖα καὶ παντὸς εἴδους Φιλανθρωπικὰ συγκροτήματα...

'Εδῶ στὴν Πάτρα, πού γίνεται αὐτὴ ἡ παλλαϊκὴ συγκέντρωσις· σ' αὐτὴ τὴν πόλιν πού ἐκπέμπει σήμερα τὸ μῆνυμα τῆς διεκδικήσεως τοῦ δικαίου τῆς 'Εκκλησίας· μόλις προχθὲς ἐγκαινιάσθηκε τὸ ὠραιότατο Κωνσταντοπούλειο Γηροκομεῖο· καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς ὀμιλητὲς δὲν εἶπε ὅτι τὸ 'Ίδρυμα αὐτὸ ἔχει ἀνεγερθῆ σὲ χῶρον πού παραχωρήθηκε ἀπὸ τὴν 'Εκκλησία. Μπροστὰ στὸν Μητροπολίτη, καὶ ἀπέναντι ἀπὸ τὴν πύρτα τοῦ Μοναστηριοῦ τῆς Παναγίας τῆς Γηροκομητίσσης, ἀγνοήθηκε καὶ ἀποσιωπήθηκε ἡ τόσο σημαντικὴ προσφορά τῆς Μονῆς γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ καλοῦ αὐτοῦ ἔργου τῆς εὐγενοῦς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας (τῆς Κας Κωνσταντοπούλου).

Δὲν ἐπεκτείνωμαι, λίγα βήματα πιὸ κάτω, σὲ ὀλόκληρον τὸν οἰκισμὸ τῆς περιοχῆς Γηροκομεῖου· οὔτε στὸ παρακείμενον «Πρεβαντόριο»· οὔτε σὲ ἄλλα διάσπαρτα ἀνά τὴν πόλιν καὶ τὴν 'Επαρχίαν μας — ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλη τὴν Χώρα — μοναστηριακὰ κτήματα πού ἐδόθησαν ἀπὸ τὴν 'Εκκλησία κατὰ καιροὺς καὶ ἐκάλυψαν τόσες καὶ τόσες κοινωνικὲς ἀνάγκες.

Παρ' ὅλες τὶς συνεχεῖς καταπατήσεις τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων· καὶ παρὰ τὴν ἀθέτησιν ἀπὸ τὸ Κράτος συμφωνιῶν πού ἔγιναν εἰς τὸ παρελθόν — ἡ τελευταία τὸ 1952 — μὲ ἀντικείμενον τὴν παραχώρησιν ἐκκλησιῶν περιουσίας (μὲ ὀρισμένα πενιχρὰ ἀνταλλάγματα, πού δὲν ἐδόθησαν), ἡ 'Εκκλησία καὶ πάλι τώρα προθυμοποιήθηκε νὰ δώσῃ γιὰ τοὺς (πραγματικὸς) ἀκτήμονας(;), ἂν ὑπάρχουν καὶ ὅπου ὑπάρχουν...

Αὐτὴ τὴν φορὰ τὸ Κράτος παρεσπόνδισε προκαταβολικῶς! 'Αλλὰ συζητήθηκαν (ἡ παραχώρησις μοναστηριακῶν, ἀγροτικῶν καὶ δασικῶν κτημάτων), καὶ σὲ ἄλλα ἔστρεψε τὴν βουλιμίαν του ὁ Κρατικὸς νόμος· (θέλει νὰ πάρῃ τὸ Κράτος ὀλόκληρη σχεδὸν τὴν ἐκκλησιῶν Περιουσία, ἀφίνοντας μόνον ἐλάχιστα ψιχία στὴν 'Εκκλησία). 'Απαιτεῖ καὶ τὰ κτήματα τῶν ἐνοριῶν· καὶ τὰ προερχόμενα ἀπὸ διαθήκες καὶ ἀφιερῶματα εὐσεβῶν χριστιανῶν — ποιὸς τοῦ δίνει τέτοιο δικαίωμα νὰ καταστρατηγῇ τὴν εὐσεβῆ προαίρεσιν

τῶν πιστῶν, καὶ νὰ ἰδιοποιῆται τὰ προσφερόμενα διὰ δωρεῶν ἢ εἰς μνημόσυνον τῶν ψυχῶν τῶν αἰοιδίμων εὐεργετῶν καὶ δωρητῶν τῶν 'Ι. Ναῶν καὶ Μονῶν;...

Τὰ θέλει ὅλα δικὰ του! Δὲν ἐξαιρεῖ οὔτε τὰ ἀστικά κτήματα. "Ὅλα τὰ ζητεῖ. 'Ακίνητα καὶ κινητὰ!

Δηλαδή — ὅπως χαρακτηριστικὰ ἐλέχθη — θὰ πρέπει νὰ εἴμεθα εὐχαριστημένοι, ἂν μᾶς ἀφίση τοῦλάχιστον τὰ καντήλια;

Πλήρης λοιπὸν ἀλλοτριώσις. Καὶ τελεία ἄρνησις τοῦ ἰδιοκτησιακοῦ δικαιώματος εἰς τὴν 'Εκκλησίαν!

Εἶναι δημαγωγικὸν τὸ «σλόγκαν» ποῦ κυκλοφορεῖ:

«Δὲν πρέπει νὰ ἔχουν περιουσίαν οἱ παπάδες καὶ οἱ δεσποτάδες»!

'Η 'Εκκλησία ὅμως, κύριοι Κυβερνήται, πρέπει νὰ ἔχη περιουσίαν. Διαφορετικά, πῶς θὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν τῆς;

Καὶ πῶς θὰ συντηρήσῃ τὰ πολυάριθμα 'Ιδρύματά τῆς;...

Τὸ Κράτος οὔτε ὅλας τὰς ἀνάγκας τῆς καλύπτει, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαρτᾶται ἡ 'Εκκλησία, ὡς πτωχὸς συγγενής, ἀπὸ τὸ Κράτος.

'Επειτα, μᾶς ὁμιλοῦν κατὰ κόρον διὰ χωρισμὸν τῆς 'Εκκλησίας ἀπὸ τὸ Κράτος. 'Η παράδοσις μας ὅμως εἶναι ἄλλη. 'Η 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία μας ὑπῆρξε πάντοτε ἡ Κιβωτὸς τοῦ 'Εθνους. Καὶ εἶναι μητρικὴ ἢ σχέσις Τῆς πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὸ 'Εθνος. Γι' αὐτὸ ἡμεῖς δὲν ζητοῦμεν τὸν χωρισμὸν 'Εκκλησίας καὶ Κράτους. 'Αλλ' ἐὰν αὖριον μᾶς τὸν ἐπιβάλλουν, εἶναι ἀκατανόητον καὶ ἀπαράδεκτον, πρῶτα νὰ μᾶς ἀπογυμνώσουν ἀπὸ κάθε οικονομικὴν βᾶσιν, καὶ ἔπειτα νὰ μᾶς ἀφήσουν ἔρμαια ἐξουθενωμένα καὶ ἀπαιτοῦντα ὀλίγα ψιχία ἐκ τῆς τραπέζης τοῦ ἀδηφάγου Κράτους!

'Ο ἐκδοθεὶς νόμος, ὅπως τελικὰ διεμορφώθη, ρίπτει ἀλλοῦ τὸ βᾶρος. Πρόσχημα μόνον εἶναι ἡ περιουσία. 'Αλλ' ὅπως εἶπαμε, καὶ γι' αὐτὴν ἀκόμη, ὁ νόμος ἀνέτρεψε τὴν βᾶσιν τῆς ὑπὸ συζήτησιν παραχωρήσεως. 'Ενῶ ἐπρόκειτο διὰ παραχώρησιν ἐνὸς μέροϋς ἀπὸ τὴν μοναστηριακὴν περιουσίαν μόνον, τώρα μεθοδεύουν ὄχι παραχώρησιν, ἀλλὰ ἀρπαγὴ, καὶ ὄχι ἀπλῶς τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, ἀλλὰ ὀλοκλήρου τῆς περιουσίας τῆς 'Εκκλησίας.

Τὸν ἑαυτὸν τους ἄς αἰτιῶνται οἱ ἀνατρέψαντες ὅ,τι εἶχε συζητηθεῖ. Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ ὑπαναχωρήσαντες. "Ἄλλοι εἶναι οἱ ὑπεύθυνοι τῆς ἀνατροπῆς τῶν διαπραγματεύσεων.

Αὐτοὶ — καὶ ὄχι ἡμεῖς — κατέστησαν τὸ νομοθέτημά των ἀνίσχυρον καὶ ἀπαράδεκτον διὰ τὴν 'Εκκλησίαν.

*
**

'Απεκαλύφθη ὅτι ἄλλος εἶναι ὁ κύριος στόχος των. 'Η ἄλωσις τῆς 'Εκκλησίας!

—'Ελληνικὴ λαὲ θὰ τὸ ἐπιτρέψῃς;...

—'Ορθόδοξοι "Ελληνες χριστιανοὶ, δέχεσθε νὰ

ἔχωμεν ἄλλην «Κατοχὴν», εἰς τὸν ἱερώτερον μάλιστα χῶρον τῆς Πατρίδος μας;...

— Δέχεσθε τὴν κατάργησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοτελείας τῆς 'Εκκλησίας μας;...

— Πρὸ πάντων, μπορεῖτε νὰ ἀνεχθῆτε νὰ ἐξουσιάζῃ τὴν 'Εκκλησίαν ὁ κομματισμὸς, καὶ νὰ εἰσβάλλῃ εἰς ὅλα τὰ διοικητικὰ τῆς ὄργανα καὶ συμβούλια ὁ διωρισμένος ἐντολοδόχος κάποιου κόμματος, ἢ ἄλλοι, μὲ τὸ ἔνδυμα καὶ τὸ χρίσμα κάποιας μεθοδευμένης τάχως ἐκλογῆς, ποῦ εἰς τὴν πραγματικότητά θὰ εἶναι ἄσχετα καὶ ἀλειτούργητα πρόσωπα, ποῦ μόνον ἀπὸ τὸ δελτίον ταυτότητός των πληροφοροῦνται ὅτι λογίζονται χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι;...

Οἱ 'Ιεροὶ Κανόνες τῆς 'Ορθόδοξου 'Εκκλησίας μας γνωρίζουν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς τοπικῆς 'Εκκλησίας τὸν 'Επίσκοπον. Καὶ τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους ὡς ἀμέσους συνεργάτας καὶ συνυπεύθυνα στελέχη τοῦ 'Εκκλησι. 'Οργανισμοῦ. Καὶ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ 'Αγίου Πνεύματος τεταγμένα ὄργανα διοικήσεως καὶ διαποιμάνσεως τῆς 'Εκκλησίας.

«Αὐτὸς (ὁ Χριστὸς) ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους... τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων.. εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» ('Εφεσ. 4,12), γράφει ὁ 'Απόστολος Παῦλος. 'Ακούσατε; «Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων» λέγει. Καὶ «εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ».

Προϋποτίθεται πίστις ὀρθόδοξος, καὶ εὐσέβεια, καὶ ἁγιαστικὴ μυστηριακὴ ζωὴ, γιὰ νὰ εἶναι κάποιος μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλ. μέλος τῆς 'Εκκλησίας.

Καὶ εἶναι φαιδρὸν — ἀστεῖον νὰ λέγεται (διὰ νὰ μὴ εἶπω βέβηλον) — ὅτι κάποιος ποῦ ὁμολογεῖ ὅτι δὲν θυμᾶται πόσα χρόνια εἶναι ἀπὸ τότε ποῦ ἔκανε κάποτε τὸν σταυρόν του, (ὅτι) εἶναι ὄχι μόνον ἐνεργὸν μέλος τῆς 'Εκκλησίας, ἀλλὰ ἔχει καὶ ... βαθμὸν ἱερωσύνης!! Καὶ μπορεῖ νὰ ὑποκαταστήσῃ 'Επισκόπους καὶ Πρεσβυτέρους! Καὶ νὰ ρυθμίζῃ αὐτὸς, ὡς ἐξουσία ἢ ὡς πλειοψηφία εἰς Συμβούλια 'Ενοριακά, Μητροπολιτικά, ἢ καὶ Συνοδικὰ (ὅπως π.χ. εἰς τὸν ΟΔΕΠ) τὰ θέματα τῆς 'Εκκλησίας!

Αὐτὰ ἐν τούτοις θεσπίζει ὁ πρόσφατος Νόμος τοῦ Κράτους, μὲ τὰ ἐμβόλιμα καὶ αὐθαιρέτως προστεθέντα ἐπίμαχα ἄρθρα τοῦ 7 καὶ 8.

Νόμος καινοφανῆς. Πρωτοφανεῖς εἰς τὴν ἑλληνικὴν νομοθεσίαν οἱ διατάξεις αὐτές.

Μποροῦμέ ποτε νὰ τὶς δεχθοῦμε;

'Η 'Εκκλησία τίς ἀπορρίπτει.

'Η 'Ιεραρχία καὶ ὁ ἱερός Κλῆρος δὲν θὰ συμπράξουν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν των.

Καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι συμφωνεῖτε ἀπόλυτα μαζί μας καὶ σεῖς — ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὰ μέλη τῆς 'Εκκλησίας...

Διὰ τοῦτο σήμερα σύσσωμοι, 'Ιεραρχία, 'Ιερα-

τεϊον, Μοναχοί και Μοναχάι, και ό Λαός του Κυρίου, αξιοϋμεν

Νά ανακληθῆ και νά καταργηθῆ αὐτός ό Νόμος.

Νά μή ισχύση και νά μή τεθῆ εἰς ἐφαρμογήν·
ὡς Ἐκκλησία τὸν κηρύσσομεν ἀντικανονικόν.

Και ὡς Ὁρθόδοξος Λαός τὸν κρίνομεν ἀπαράδεκτον.

Αὐτό τὸ μήνυμα — και ψήφισμα — θά στείλῃ σήμερα ἀπὸ τὴν Πάτρα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν και πρὸς πάντα ἀρμόδιον, εἰς ἔθνικὸν και διεθνὲς ἐπίπεδον, ἡ παροῦσα παλλαϊκὴ συγκέντρωσις.

Εὐχόμεθα νά εἰσακουσθῆ ἡ φωνὴ μας.

Θέλουμεν νά εἰμεθα αἰσιδόδοξοι, ὅτι τελικὰ θά ἐπικρατήσῃ ἡ φωνή, ἡ διαμαρτυρία, τὸ αἴτημα αὐτὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Σύνθημα και μήνυμα τοῦ Κλήρου και τοῦ Λαοῦ πρὸς τὸν Καίσαρα·

«Ἀπόδοτε τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι και τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

*

Ἐάν ὅμως, παρ' ἐλπίδα, ὁ Καίσαρ δὲν θελήσῃ νά ἀκούσῃ. Τότε ... τὸ κρῖμα στὸ λαϊκό του. Θά ἀρθῆ τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Παρεϋόμεθα πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μητέρας μας· τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ ὅλες τῖς ἀντιδράσεις τῆς Ἱεραρχίας, αὐτὴ προβλημάτισε σοβαρώτερα τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ...συνταγματικώτατος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, μὴ ἔχων ἄλλον τρόπον νά ἀντιδράσῃ, τὴν ἐχαρακτήρισεν ὡς τάχα ἀντίθετον πρὸς τὸ Σύνταγμα.

(Κύριε Τρίτση, θά εἴσθε συνεπέστερος, ἐάν κρατήσετε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας τὸν ζῆλον ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος).

Εἶπε ἀκόμη ὅτι εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὴν «βούλησιν τοῦ Ἔθνους», νά ἔχῃ ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν.

(Μὰ αὐτὸ ζητᾶμε και ἡμεῖς. Θέλουμεν τὴν Ἐκκλησίαν μας ἀνεξάρτητον. Ὁχι δούλην τοῦ Καίσαρος).

Θά δώσωμεν μερικὰς ἐξηγήσεις διὰ τὸ «Αὐτοκέφαλον», διὰ νά διαφωτισθῆ ὁ λαός.

1ον. Τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προηγεῖται ἀπὸ ὅλα τὰ Συντάγματα τῆς Χώρας.

Δὲν καθώρισε τὸ Σύνταγμα τὸ Αὐτοκέφαλον. Ἀπλῶς τὸ ἀναγνωρίζει ἐφ' ὅσον ὑπάρχει.

Δὲν ἀποτελεῖ συνταγματικὴν ἐπιλογὴν και τομὴν, ἀλλὰ μόνον ἐπισημοποίησιν μιᾶς δεδομένης ἐκκλησιαστικῆς πραγματικότητος. Γι' αὐτὸ τὰ νεώτερα Συντάγματα (ἀπὸ τὸ 1927 κ.έ.) περιλαμβάνουν ἀπλῆν «ἐρμηνευτικὴν δὴλωσιν», ὅτι «δὲν ἀντίκεινται» εἰς τὸ Σύνταγμα ὠρισμένες ἐκκλησιαστικὲς ἰδιαιτερότητες, διοικητικὲς, ποῦ ἀποτελοῦν «ὑφιστάμενην ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν» σχέσεων πρὸς τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον, διὰ μερικὰς περιοχὰς

τῆς Χώρας (Κρήτην, Δωδεκάνησα, Ἁγιον Ὄρος και Βόρειον Ἑλλάδα).

Σαφέστατα λοιπὸν αὐτὸ τὸ «ὑφιστάμενη ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις» εἶναι ἀπλῶς διαπιστωτικὸν και ὄχι ρυθμιστικὸν σημεῖον τοῦ Συντάγματος.

2ον. Τὸ ζήτημα εἶναι κυρίως «Κανονικόν», δηλ. τῶν Ἱ. Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτοὶ καθορίζουν πότε και πῶς και ἀπὸ ποῖον διακηρύσσεται μία τοπικὴ Ἐκκλησία Αὐτοκέφαλος.

Και πάντως, διὰ τὴν συγκεκριμένην ἰδικὴν μας περίπτωσιν, ἀνήκει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νά ἀποφασίσῃ, ἐάν εἶναι προτιμότερα δι' αὐτὴν ἡ μητρικὴ ἀγκάλια τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας — τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου — ὡς ἡ ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, διὰ νά τὰ καλύψῃ και τὰ προστατεύσῃ ἀπὸ τὸν ἀσφυκτικὸν κλοιὸν τοῦ σκληροτραχήλου Καίσαρος.

Θά καταφύγῃ, ἐπομένως, εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιλογὴν, ἐάν τελικὰ τὴν ἐξωθήσῃ ἡ πολεμικὴ ποῦ δέχεται ἀπὸ τὴν Πολιτείαν. Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνόμω κρατοῦσης πολιτείας». Και τυπικῶς ἡ ἀρχὴ αὐτὴ κατηργήθη διὰ τοῦ Νόμου 590, περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν δεχόμεθα νά ἀλλοτριωθῆ ἡ Ἐκκλησία τοῦ δικαιοῦματος τῆς αὐτοδιοικήσεως. Εἶναι κανονικὸν και νόμιμον δικαίωμα τῆς τὸ αὐτοδιοικήτον. Δηλ. ἡ ἀποδέσμευσις ἀπὸ τὰς ἐπεμβάσεις τοῦ Καίσαρος.

Ὅταν μάλιστα τὸ Κράτος, ὁ Καίσαρ, δὲν διάκειται εὐμενῶς πρὸς αὐτὴν. Εἶναι ἀπαραίτητον και ἐπιβεβλημένον, ἡ Ἐκκλησία, ὡς θεῖον Καθίδρυμα, νά ρυθμίξῃ ἡ ἴδια τὰ θέματά της.

3ον. Καί, ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως, ἡ Ἐκκλησία (οἱ Ἐπίσκοποι Τῆς, οἱ Ἱερεῖς Τῆς και ὁ λαός Τῆς) δὲν δέχονται μαθήματα πατριωτισμοῦ ἀπὸ μερικοῦς ποῦ ἀνησυχοῦν, ὑποκριτικώτατα, ἐπειδὴ... τὸ Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας εὐρίσκειται εἰς τὴν Τουρκίαν!

Εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπάγονται ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Καὶ ἐρωτῶμεν· Εἶχάν ποτε ἐξωθεν ἐνοχλήσεις και προβλήματα αἰ Ἑλληνικαὶ Μητροπόλεις και ἐνορίαὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ (τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Αὐστραλίας) ἀπὸ τουρκικὰς ἐπεμβάσεις;

Εἶναι ἀφελὲς νά ἀνησυχοῦμεν ἡμεῖς ποῦ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν κοιτίδα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μήπως... τουρκέψωμεν (!) ἀπὸ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς Ἐκκλησίας μας ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

*

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ και τέκνα ἐν Κυρίῳ.

Ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν γιὰ μᾶς — και ἀναγκαῖότητα γιὰ σᾶς — νά σᾶς ἐνημερώσωμεν και νά σᾶς πληροφορήσωμεν, συμπερασματικά, ὅτι·

Μὲ τὸν ἐπίμαχον αὐτὸν Νόμον:

— Καταλύεται τὸ αὐτοδιοικήτον τῆς Ἐκκλησίας μας! Τὸ δέχεσθε;

— Ἡ Ἐκκλησία γίνεται ἐξάρτημα τῆς Κρατικῆς μηχανῆς! Τὸ παραδέχεσθε;

—'Ο θεοσύστατος 'Οργανισμός τῆς 'Εκκλησίας ἐξισώνεται πρὸς τὰ κοινὰ Σωματεῖα. Εἶναι σωστό αὐτό;

—'Η 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος, ἡ μόνη ἐλευθέρα 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία εἰς τὸν κόσμον, ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ δέχεται τὴν συμπάθεια καὶ τὴν συμπράξασιν ἐμπεριστάτων καὶ δοκιμαζομένων ἀδελφῶν μας. Τοὺς εὐγνωμονοῦμεν. 'Αλλὰ εἶναι δίκαιον νὰ μᾶς φέρουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάγκη οἱ Κυβερνήταί μας;

Καὶ στὸν ἐσωτερικὸν χῶρον τῆς 'Ελλάδος, ὅπου τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξιθρησκείας καλύπτει τὰ δικαιώματα ὅλων τῶν ἄλλων θρησκειῶν καὶ δογμάτων — ἀκόμη καὶ τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν σχισματικῶν παραφυάδων — εἶναι ἀντιφατικὸν καὶ ἐξουθενωτικὸν νὰ πλήττεται μὲ τὸν Νόμον αὐτὸν — ποῖα; — ἢ κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους «'Επίσημος» 'Εκκλησία τοῦ Κράτους! Καὶ μόνον αὐτῆ, π α ρ α κ α λ ὼ ! 'Αντὶ προνομίων εἰς τὴν «'Επίσημον» 'Εκκλησίαν τοῦ 98% τοῦ 'Ελληνικοῦ Λαοῦ, ὁ Νόμος τοῦ Κράτους τῆς ἐπεφύλαξε διωγμὸν ταπεινώσιν ἐξουθενώσιν. Θὰ τὸ ἀνεχθῶμεν;

*

'Ελληνες 'Ορθόδοξοι 'Αδελφοί. Παιδιά τῆς 'Εκκλησίας.

Δηλώνομεν σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς:

—'Ο ἀγώνας γιὰ τὰ δίκαια τῆς 'Εκκλησίας δὲν πολιτικοποιεῖται.

'Η 'Εκκλησία δὲν πολιτεύεται, οὔτε ἀντιπολιτεύεται.

— Δὲν πρόκειται δὲ διὰ τὴν 'Εκκλησιαστικὴν Περιουσίαν. Γι' αὐτὴν κάποια ὥρα (θὰ τὰ βροῦμε).

—'Αλλὰ δὲν διαπραγματευόμεθα τὴν τιμὴν τῆς 'Εκκλησίας. Σᾶς καλοῦμε νὰ ἀποδοκιμάσετε τὴν ἀντικλησιαστικὴ τακτικὴ τῆς Πολιτείας, πού θέλει περιθωριακὴ τὴν 'Εκκλησία.

'Ο λαὸς θέλει τὴν 'Εκκλησίαν ζῶσαν.

Καὶ δυναμικὴν τὴν παρουσίαν της εἰς τὴν ζωὴν τοῦ 'Εθνους.

— Κληρὸς καὶ Λαὸς θὰ ἀγωνισθοῦμε νὰ μὴ «περάσουν» οἱ ἀντικλησιαστικὲς ἰδεολογίες πού εἶναι καταφανεῖς σ' αὐτὰ πού ἔχουν νομοθετηθεῖ.

— Δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν νὰ εἰσβάλλῃ ὁ κομματισμὸς εἰς τὴν 'Εκκλησίαν.

—'Η ἱερότης καὶ ἡ ἀγιότης τῆς 'Εκκλησίας δὲν ἀνέχονται βεβηλώσεις εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων.

—'Η 'Εκκλησία εὐλογεῖ ὅλους. Προσεύχεται καὶ διὰ τοὺς διώκτας της. Εὐχεται νὰ λαλήσῃ ἐν τέλει ὁ Κύριος ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῶν ὑπὲρ τῆς 'Εκκλησίας Του. 'Αλλὰ καὶ θὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα μέχρι τῆς τελικῆς νίκης. Καὶ

ΘΑ ΝΙΚΗΣΩΜΕΝ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΚΛΗΡΟΥ ΚΑΙ ΛΑΟΥ

'Ο 'Ιερὸς Κληρὸς καὶ ὁ πιστὸς 'Ορθόδοξος Λαὸς, πού συγκεντρωθήκαμε ἀθρόα στὴν πόλη τῶν Πατρῶν σήμερα, 3 'Ιουνίου 1987, καὶ ἐνημερωθήκαμε ὑπεύθυνα ἀπὸ τὴν Σεβασμία 'Ηγεσία τῆς 'Εκκλησίας μας γιὰ τὴν πρωτοφανῆ ἀλλοίωση πού ἐπιφέρει στὸ Σεπτὸ Σῶμα τῆς 'Εκκλησίας ὁ ψευδεπίγραφος Νόμος περὶ τῆς 'Εκκλησιαστικῆς περιουσίας

Διακηρύσσομε ὁμόφωνα ὅτι:

1. Μὲ πολλὴ συνοχὴ καρδίας ἀκούσαμε τὶς ἀδίστακτες ἐπεμβάσεις, πού μονομερῶς ἀποφάσισε ἡ Πολιτεία, στὸν ἱερό καὶ ἀπαραβίαστο χῶρον τῆς 'Εκκλησίας.

2. 'Ανησυχοῦμε γιὰ τὴν νομοθετημένη εἰσβολὴ τοῦ κομματικοῦ παράγοντος στὰ Συμβούλια καὶ τὰ ὄργανα τῆς Κεντρικῆς καὶ Περιφερειακῆς Διοικήσεως τῆς 'Εκκλησίας, Συνοδικὰ (Ο.Δ.Ε.Π.), Μητροπολιτικὰ καὶ 'Ενοριακὰ.

3. 'Αποδοκιμάζομε τὶς ἀπαράδεκτες αὐτὲς τομῆς στὴν ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων καθωρισμένη δομὴ τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας μας, πού ἔχει ὡς θεμέλιον τὴν περὶ τὸν 'Επίσκοπον Εὐχαριστιακὴν Κοινότητα καὶ προβλέπει ἱεραρχικὴν συγκρότησιν τῶν πιστῶν καὶ ἐνεργῶν μελῶν της, Κλήρου καὶ Λαοῦ.

4. 'Αξιόυμε νὰ σταματήσῃ καθ' ἑαυτὴν διαδικασία ἐκδόσεως Διαταγμάτων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ καὶ ἀντικανονικοῦ Νόμου, πού δὲν πρέπει καθόλου νὰ ἰσχύσῃ.

5. 'Απαιτοῦμε νὰ γίνῃ σεβαστὸν τὸ Αὐτοδιοίκητον τῆς 'Εκκλησίας μας καὶ κάθε ἐκχώρησις ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων διὰ κοινωνικὰς ἀνάγκας καὶ προστασίαν πραγματικῶν ἀκτημόνων νὰ γίνεταί πάντοτε μὲ τὴν ἐγκρίσιν τῆς σεπτῆς 'Ιεραρχίας Αὐτῆς.

6. 'Εκφράζομε τὸν ἀπόλυτον σεβασμὸν μας καὶ τὴν ἀνεπιφύλακτον ἀφοσίωσίν μας εἰς τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς φρουρὸν τῆς 'Ορθοδοξίας καὶ τῆς Κανονικῆς Τάξεως τῆς 'Εκκλησίας.

'Εγκρίνεται τὸ Ψήφισμα τοῦτο. Καὶ ἀποφασίζεται νὰ ἐπιδοθῇ ἀρμοδίως εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

'Εν Πάτραις τῇ 3ῃ 'Ιουνίου 1987.

Οἱ ὑπογράψαντες τὸ Ψήφισμα

† 'Ο Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας 'Αμβρόσιος

'Αρχιμ. Νικηφόρος Θεοδωρόπουλος

ἱερεὺς Γεώργιος Παπασταύρου

Δημήτριος Παπαθανασόπουλος, Λυκειάρχης

Χρῆστος Χριστόπουλος, 'Ιατρός.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 1700/87 ΔΙΑ ΤΗΝ «ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ»

Πρὸς

Τὴν Σεπτὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Μακαριώτατε Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,

Ἀνταποκρινόμενοι εἰς σχετικὸν ἐρώτημα τῆς περὶ Ὑμᾶς Σεπτῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας εὐσεβᾶτως υποβάλλομεν ὑμῖν γνωμοδότησιν περὶ τῆς ἀντισυνταγματικότητος καὶ ἀντικανονικότητος τοῦ Νόμου 1700/1987 διὰ τὴν «Ρύθμιση θεμάτων Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας» (ΦΕΚ Α', 61). Ἐλπίζομεν, Μακαριώτατε, ὅτι ἡ μακρὰν πάσης πολιτικῆς, κομματικῆς ἢ ἄλλης σκοπιμότητος προσπάθειά μας, θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ὀρθότεραν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐκ τοῦ νόμου τούτου δημιουργηθέντος προβλήματος εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Πρόθυμοι νὰ συνεισφέρωμεν ὅ,τι ἡ ἐπιστημονικὴ συνείδησις ἡμῶν ἐπιβάλλει, διατελοῦμεν

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Ὁμότ. Καθηγητῆς Γεράσιμος Κοσιδάκης
Καθηγητῆς Ἐμμανουὴλ Κωνσταντινίδης
Ἀναπλ. Καθηγητῆς Παναγιώτης Μπούμης
Ἀναπλ. Καθηγητῆς Παναγιώτης Χριστινάκης.

I. KEIMENA

Πρὸ πάσης ἐνασχολήσεως μὲ τὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα, τεθὲν εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κρίνεται ἀναγκαῖον νὰ παρατεθοῦν τὰ βασικώτερα κείμενα ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ παροῦσα γνωμοδότησις, δοθέντος ὅτι ταῦτα δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ ψηφισθέντος Νόμου 1700/1987 μὴ ἀναφερόμενα οὔτε εἰς τὸ κείμενον τοῦ νόμου τούτου, οὔτε εἰς τὰς σχετικὰς εἰσηγητικὰς ἐκθέσεις. Ἡ παντελής ἔλλειψις ἀναφορᾶς εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας δημιουργεῖ ἀφ' ἑαυτῆς τὰ πρῶτα ἐρωτηματικὰ περὶ τῆς κανονικότητος καὶ συνταγματικότητος τοῦ κρινόμενου νόμου, ἐρωτηματικὰ τὰ ὁποῖα ἐπαυξάνονται καὶ μόνον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀμέσως παρατιθεμένων κειμένων, ἐκ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975, τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850, τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928, τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977) καὶ βεβαίως τῶν ἱερῶν κανόνων.

Α' Κείμενα ἐκ τοῦ ἰσχύοντος
Συντάγματος (1975).

Ἄρθρον 3

1. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀνατοσπᾶστος ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς καὶ πάσης ἄλλῃς ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρασλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις. Εἶναι αὐτοκέφαλος καὶ διαικεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων καὶ τῆς ἐκ ταύτης προερχομένης Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, συγκροτουμένης ὡς ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζει, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τῆς κθ' (29) Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1850 καὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τῆς 4ης Σεπτεμβρίου 1928.

2. Τὸ ὑφιστάμενον εἰς ὀρισμένας περιοχὰς τοῦ Κράτους ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς δὲν ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τῆς προηγουμένης παραγράφου.

3. Τὸ κείμενον τῆς Ἀγίας Γραφῆς τηρεῖται ἀλλοίωτον. Ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἐπίσημος μετάφρασις ταύτου, ἀνευ ἐγκρίσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπαγορεύεται.

Ἄρθρον 4

1. Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου.
2. Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες ἔχουν ἴσα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις.

Ἄρθρον 5

1. Ἐκαστος δικαιούται νὰ ἀναπτύσῃ ἐλευθέρως τὴν προσωπικότητά του καὶ νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν κοινωνικὴν, οικονομικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν τῆς Χώρας, ἐφ' ὅσον δὲν προσβάλλει τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων καὶ δὲν παραβιάζει τὸ Σύνταγμα ἢ τὰ χρηστὰ ἥθη.

Ἄρθρον 13

1. Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως

είναι άπαραβίαστος. 'Η άπόλαυσις τών άτομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δέν έξαρτάται έκ τών θρησκευτικών έκάστου πεποιθήσεων.

2. Πάσα γνωστή θρησκεία είναι έλευθέρα και τά τής λατρείας αύτης τελούνται άκωλύτως ύπό τήν προστασίαν τών νόμων. 'Η άσκησις τής λατρείας δέν επιτρέπεται νά προσβάλη τήν δημοσίαν τάξιν ή τά χρηστά ήθη. 'Ο προσηλυτισμός άπαγορεύεται.

3. Οί λειτουργοί όλων τών γνωστών θρησκειών ύπόκεινται εις τήν αύτην έποπτείαν τής Πολιτείας και εις τās αύτάς έναντι ταύτης ύποχρεώσεις, ως και οί τής επικρατούσης θρησκείας.

4. Ούδεις δύναται ένεκα τών θρησκευτικών αύτου πεποιθήσεων νά άπαλλαγή τής εκπλήρωσεως τών πρós τó Κράτος ύποχρεώσεων ή νά άρνηθῆ τήν συμμόρφωσίν του πρós τούς νόμους.

5. Ούδεις όρκος επιβάλλεται άνευ νόμου όρίζοντος και τόν τύπον αύτου.

'Α ρ θ ρ ο ν 17

1. 'Η ιδιοκτησία τελεί ύπό τήν προστασίαν του Κράτους, τά έξ αύτης όμως δικαιώματα δέν δύναται νά άσκώνται εις βάρος του γενικού συμφέροντος.

2. Ούδεις στερείται τής ιδιοκτησίας αύτου, ει μη διά δημοσίαν ώφέλειαν προσηκόντως άποδεδειγμένην, όταν και όπως ό νόμος όρίζει, πάντοτε δέ προηγουμένης πλήρους άποζημιώσεως, άνταποκρινομένης πρós τήν άξίαν του άπαλλοτριουμένου κατά τόν χρόνον τής ενώπιον του δικαστηρίου συζητήσεως πρós προσωρινού πρσδιορισμού τής άποζημιώσεως. 'Επί άπ' εύθείας αίτήσεως πρós όριστικόν πρσδιορισμό τής άποζημιώσεως λαμβάνεται ύπ' όψιν ή άξία κατά τόν χρόνον τής πρós τούτου συζητήσεως ενώπιον του δικαστηρίου.

3. 'Η μετά τήν δημοσίευσιν τής πράξεως άπαλλοτριώσεως και ένεκα μόνον ταύτης ένδεχομένη μεταβολή τής άξίας του άπαλλοτριουμένου δέν λαμβάνεται ύπ' όψιν.

4. 'Η άποζημίωσις όρίζεται πάντοτε ύπό τών πολιτικών δικαστηρίων. Αύτη δύναται και προσωρινώς νά όρισθῆ δικαστικώς, μετ' άκρόασιν ή πρόσκλησιν του δικαιούχου, όστις δύναται νά ύποχρεωθῆ, κατά τήν κρίσιν του δικαστηρίου, διά τήν είσπραξιν αύτης, εις τήν παροχήν αναλόγου έγγυήσεως καθ' όν τρόπον νόμος όρίζει.

Πρós τής καταβολής τής όριστικής ή προσωρινώς όρισθείσης άποζημιώσεως διατηρούνται άνέρραια πάντα τά δικαιώματα του ιδιοκτήτου, μη επιτροπομένης τής καταλήψεως.

'Η όρισθείσα άποζημίωσις καταβάλλεται ύποχρεωτικώς τó βραδύτερον έντός ένός και ήμισσεος έτους άπό τής δημοσίευσως τής άποφάσεως πρós προσωρινού πρσδιορισμού τής άποζημιώσεως, επί άπ' εύθείας δέ αίτήσεως πρós όριστικόν πρσδιορι-

σμού τής άποζημιώσεως, άπό τής δημοσίευσως τής πρós τούτου άποφάσεως του δικαστηρίου, άλλως ή άπαλλοτριώσις αίρεται αύτοδικαίως.

'Η άποζημίωσις, ως τοιαύτη, εις ούδένα φόρον, κράτησιν ή τέλος ύπόκειται.

5. Νόμος όρίζει τās περιπτώσεις ύποχρεωτικής ικανοποιήσεως τών δικαιούχων διά τήν μέχρι του χρόνου καταβολής τής άποζημιώσεως άπολεσθεϊσαν πρόσδοδον έκ του άπαλλοτριωθέντος άκινήτου.

6. Προκειμένης τής εκτελέσεως έργων κοινής ώφελείας ή γενικωτέρας σημασίας διά τήν οικονομίαν τής Χώρας, νόμος δύναται νά επιτρέψη τήν ύπέρ του δημοσίου άπαλλοτριώσιν ευρύτερων ζωνών, πέραν τών εκτάσεων τών αναγκαιουσών διά τήν κατασκευήν τών έργων. 'Ο αύτός νόμος καθορίζει τās προϋποθέσεις και τούς όρους τής τοιαύτης άπαλλοτριώσεως, ως και τά τής διά δημοσίους ή κοινωφελείς έν γένει σκοπούς διαθέσεως ή χρησιμοποίησεως τών, επί πλέον τών αναγκαιουσών διά τó ύπό εκτέλεσιν έργων, άπαλλοτριουμένων εκτάσεων.

7. Νόμος δύναται νά όρίση ότι δι' εκτέλεσιν έργων προφανούς κοινής ώφελείας ύπέρ του δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όργανισμών τοπικής αύτοδιοικήσεως, όργανισμών κοινής ώφελείας και δημοσίων επιχειρήσεων, επιτρέπεται ή εις τó επιβαλλόμενον βάθος διάνοιξις ύπογείων σηράγγων, άνευ άποζημιώσεως, ύπό τόν όρον ότι δέν θά παραβλάπτεται ή συνήθης εκμετάλλευσιν του ύπερκειμένου άκινήτου.

'Α ρ θ ρ ο ν 18

1. Είδικοί νόμοι ρυθμίζουν τά τής ιδιοκτησίας και διαθέσεως τών μεταλλείων, όρυχείων, σπηλαιών, αρχαιολογικών χώρων και θησαυρών, ιαματικών ρεόντων και ύπογείων ύδάτων και του ύπογείου έν γένει πλούτου.

2. Διά νόμου ρυθμίζονται τά τής ιδιοκτησίας, εκμεταλλεύσεως και διαχειρίσεως τών λιμνοθαλασσών και μεγάλων λιμνών, ως και τά τής έν γένει διαθέσεως τών έξ άποξηράνσεως τούτων προκυπτουσών εκτάσεων.

3. Είδικοί νόμοι ρυθμίζουν τά τών επιτάξεων διά τās ανάγκας τών ένόπλων δυνάμεων εις περιπτώσιν πολέμου ή επιστρατεύσεως, ή πρós θεραπείαν άμέσου κοινωνικής ανάγκης, δυναμένης νά θέση εις κίνδυνον τήν δημοσίαν τάξιν και ύγείαν.

4. 'Επιτρέπεται, κατά τήν ύπό ειδικού νόμου καθοριζόμενην διαδικασίαν, ό άναδασμός άγροτικών εκτάσεων πρós έπωφελεστέραν εκμετάλλευσιν του έδάφους, ως και ή λήψις μέτρων πρós άποφυγήν τής ύπερμέτρου κατατμήσεως ή πρós διευκόλυσιν τής άνασυγκροτήσεως τής κατατετμημένης μικρής άγροτικής ιδιοκτησίας.

5. 'Εκτός τών κατά τās προηγουμένας παρα-

γράφους περιπτώσεων, δύναται διὰ νόμου νὰ προβλεφθῆ καὶ πᾶσα ἄλλη ἐξ ἰδιαίτερων περιστάσεων ἀπαιτούμενη στέργεισι τῆς ἐλευθέρας χρήσεως καὶ καρπώσεως τῆς ἰδιοκτησίας. Νόμος ὀρίζει τὸν ὑπόχρεων καὶ τὴν διαδικασίαν καταβολῆς εἰς τὸν δικαιούχον τοῦ ἀνταλλάγματος τῆς χρήσεως ἢ καρπώσεως, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ὑφισταμένες ἐκάστοτε συνθήκας.

'Επιβληθέντα μέτρα κατ' ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης παραγράφου αἴρονται εὐθὺς ἅμα ἐκλείφουν οἱ προκαλέσαντες ταῦτα ἰδιαίτεροι λόγοι. 'Επὶ ἀδικαιολογήτου παρατάσεως τῶν μέτρων ἀποφασίζει περὶ ἄρσεις αὐτῶν, κατὰ κατηγορίας περιπτώσεων, τὸ Συμβούλιον τῆς 'Επικρατείας, τῇ αἰτήσει παντὸς ἔχοντος ἔννομον συμφέρον.

6. Διὰ νόμου δύναται νὰ ρυθμίζονται τὰ τῆς διαθέσεως ἐγκαταλειμμένων ἐκτάσεων πρὸς ἀξιοποίησιν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων. Διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀρίζονται καὶ τὰ τῆς μερικῆς ἢ ὀλικῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτητῶν ἐν περιπτώσει ἐπανεμφανίσεως τῶν ἐντὸς εὐλόγου προθεσμίας.

7. Διὰ νόμου δύναται νὰ καθιερωθῆ ἡ ἀναγκαστικὴ συνιδιοκτησία συνεχομένων ἰδιοκτησιῶν ἀστικῶν περιοχῶν, ἐφ' ὅσον ἡ αὐτοτελὴς ἀνοικοδόμησις τούτων ἢ τινῶν ἐξ αὐτῶν, δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τοὺς ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ἰσχύοντας ἢ μέλλοντας νὰ ἰσχύσουν ὅρους δομῆσεως.

8. Δὲν ὑπόκειται εἰς ἀπαλλοτριώσιν ἡ ἀγροτικὴ ἰδιοκτησία τῶν Σταυροπηγιακῶν 'Ιερῶν Μονῶν τῆς 'Αγίας 'Αναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας ἐν Χαλκιδικῇ, τῶν Βλατάδων ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ 'Ιωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Πάτμῳ, ἐξαιρουμένων τῶν μετοχιῶν. 'Ομοίως δὲν ὑπόκειται εἰς ἀπαλλοτριώσιν ἡ ἐν 'Ελλάδι περιουσία τῶν Πατριαρχείων 'Αλεξανδρείας, 'Αντιοχείας καὶ 'Ιεροσολύμων, ὡς καὶ τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς τοῦ Σινᾶ.

'Α ρ θ ρ ο ν 48

1. 'Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ ἐπιστρατεύσεως ἔνεκεν ἐξωτερικῶν κινδύνων, διὰ προεδρικοῦ διατάγματος προσυπογραφόμενου ὑπὸ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐν περιπτώσει σὲ σοβαρᾶς διαταραχῆς ἢ ἐκδήλου ἀπειλῆς κατὰ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας τοῦ κράτους ἐξ ἐσωτερικῶν κινδύνων, διὰ προεδρικοῦ διατάγματος προσυπογραφόμενου ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, δύναται ν' ἀναστείλῃ καθ' ἅπασαν τὴν 'Επικράτειαν ἢ τμῆμα αὐτῆς, τὴν ἰσχὺν τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 5 παράγραφος 4, 6, 8, 9, 11, 12, παράγρ. 1 ἕως καὶ 14, 14, 19, 22, 23, 96 παράγραφος 4 καὶ 97 ἢ τινῶν ἐξ αὐτῶν, νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸν ἐκάστοτε ἰσχύοντα νόμον περὶ καταστάσεως πολιορκίας καὶ νὰ συστήσῃ ἐξαι-

ρητικὰ δικαστήρια. 'Ο νόμος οὗτος δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐφαρμογῆς του.

'Α ρ θ ρ ο ν 72

1. 'Εν 'Ολομελείᾳ τῆς Βουλῆς συζητοῦνται καὶ ψηφίζονται ὁ Κανονισμὸς αὐτῆς, νομοσχέδια καὶ προτάσεις νόμων περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν, περὶ τῶν ἐν ἄρθροις 3, 13, 27, 28 καὶ 36 παράγραφος 1 θεμάτων, περὶ τῆς ἀσκήσεως καὶ προστασίας τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, περὶ τῆς λειτουργίας τῶν πολιτικῶν κομμάτων, περὶ παροχῆς νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 43 παράγραφος 4, περὶ εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν, περὶ καταστάσεως πολιορκίας, περὶ τῆς χορηγίας τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ περὶ τῆς αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν νόμων κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 77, ὡς καὶ παντὸς ἑτέρου θέματος, ἀναγομένου εἰς τὴν 'Ολομέλειαν τῆς Βουλῆς, κατὰ εἰδικὴν πρόβλεψιν τοῦ Συντάγματος, ἢ διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ ὁποῦ ἀπαιτεῖται εἰδικὴ πλειοψηφία.

'Εν 'Ολομελείᾳ τῆς Βουλῆς ψηφίζεται ἐπίσης ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ Κράτους καὶ τῆς Βουλῆς.

'Α ρ θ ρ ο ν 87

1. 'Η δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστηρίων συγχροτουμένων ἐκ τακτικῶν δικαστῶν ἀπολαύοντων λειτουργικῆς καὶ προσωπικῆς ἀνεξαρτησίας.

2. Οἱ δικασταὶ κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων τῶν ὑπόκεινται μόνον εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους, ἐν οὐδεμίᾳ δὲ περιπτώσει ὑποχρεοῦνται νὰ συμμορφοῦνται πρὸς διατάξεις τιθεμένας κατὰ κατάλυσιν τοῦ Συντάγματος.

'Α ρ θ ρ ο ν 109

1. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταβολὴ τοῦ περιεχομένου ἢ τῶν ὄρων διαθήκης, κωδικέλλου ἢ δωρεᾶς κατὰ τὰς διατάξεις αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἢ ὑπὲρ κοινωφελοῦς σκοποῦ.

2. 'Εξαιρετικῶς ἐπιτρέπεται ἡ ἐπωφελεστέρα ἀξιοποίησις ἢ διάθεσις τοῦ καταλειφθέντος ἢ δωρηθέντος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἢ ἄλλου κοινωφελοῦς σκοποῦ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ δωρητοῦ ἢ τοῦ διαθέτου καθοριζομένην περιοχὴν ἢ εἰς τὴν εὐρύτεραν ταύτης περιφέρειαν, ὅταν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως βεβαιωθῆ, ὅτι ἡ θέλησις τοῦ διαθέτου ἢ τοῦ δωρητοῦ δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ ἐξ οἰουδήποτε λόγου, καθ' ὅλοκληρίαν ἢ κατὰ τὸ μείζον τοῦ περιεχομένου ταύτης, ὡς καὶ ἂν δύναται νὰ ἰκανοποιηθῆ πληρέστερον διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ὡς νόμος ὀρίζει.

(Συνεχίζεται)

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

10. ΔΙΑΘΗΚΑΙ - ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ.

'Από τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς ὑπὸ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος, ὡς μετὰ θεβαιότητος πληροφορούμεθα καὶ ἀπὸ Συνοδικῶν Γράμματα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Ἰωάννου, τὸ κείμενον τοῦ ὁποίου ἐδημοσιεύθη εἰς προγενέστερον τοῦ παρόντος κεφάλαιον, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, οἱ εὐλαβέστατοι χριστιανοὶ προσέφερον καὶ προσφέρουν διάφορα ἀφιερώματα εἰς τὴν Μονήν, εἴτε ἐκτάσεις γῆς, εἴτε ὅ,τι ἕτερον κρίνεται ὑπ' αὐτῶν ἀπαραίτητον διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Μονῆς. Εἰς ἑκατοντάδας ἀνέρχονται αἱ ἐφ' ἀπλοῦ χάριτος σημειώσεις τῶν παρελθόντων αἰώνων, εἰς δὲ ἀναγράφονται τὰ δωρήματα τῶν χριστιανῶν εἴτε εὐρίσκοντο ἐν ζωῇ, εἴτε μετὰ τὸν θάνατόν των. Χαρακτηριστικὴ ἢ δῆλωσις ὑπὸ πάντων τῶν δωρητῶν, ὅπως μὴ εὐρεθῆ καὶ μὴ θελήσῃ τις τῶν συγγενῶν αὐτῶν καὶ παραδιάσῃ τὰ τῆς δωρεᾶς ἢ μετακινήσῃ ἢ ἐκδιάσῃ τι ἐκ τῶν προσφερομένων, διότι κατὰ τὴν κρίσιν θὰ ἔχη ἐπίδικον τὸν Ἅγιον Νικάνορα καὶ θὰ τιμωρηθῆ εἰς τὸ ἄσθεστον πῦρ τῆς κολάσεως. Αἱ κατὰ κάποιον τρόπον χειρόγραφοι Διαθήκαι ἢ τὰ πωλητήρια εἶναι μικρὰ κείμενα καὶ παρουσιάζουν πολλὰ ὀρθογραφικὰ λάθη, σημεῖον τῆς μακροχρονίου δουλείας τοῦ Γένους εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν. Εἰς τὸ τέλος κάθε κείμενον ὑπογράφεται ἢ δακτυλοσημαίνεται ὀπὸ τῶν ἀγραμμάτων, πολλὰκις δὲ σφραγίζονται, πιθανῶς διὰ δακτυλιδίου σφραγίδος. Πολλὰ τούτων ἔχουν καὶ ἐπικυρώσεις ὑπὸ τοῦ ἐπιχωρίου Ἀρχιερέως ἢ ἄλλων σημειόντων προσώπων, ἐπιθεβαιούντων τὸ περιεχόμενον τῶν Διαθηκῶν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν δωρητῶν. Εἰς τὴν συνέχειαν δημοσιεύομεν τὰς πλέον ἀντιπροσωπευτικὰς τούτων, κατ' ἀκριθεῖ ἀντιγραφὴν:

«*Ἐν τῇ χώρᾳ τῆς λοζανῆς, ὀνόματι δήμος καὶ νίκος τοῦ θόδου(ρου) ἐπουλήσαμεν τῷ χωράφιον τοῦ καλογερόπουλου τοῦ μοναστηρίου εἰς τὰ κεραμαρῖα τελείαν πούλησιν, καὶ διὰ τὸ σιέρεον καὶ θαίθεον ἔγινεν τῷ πατρὶν γράμμα ἐν ἐμπροσθεν ἀξιόπιστον μαρτύρων, θεοδώρου Ἰερέος, Ἰωάννου Ἰερέος γεωργίου μάρκου, νάσιος ἀνδρέα τοῦ παπᾶ καὶ σηδέρης, οὕτως ἔγινεν ἢ παρούσα Γραφή εἰς ἀσφαλί καὶ βαιθέοσιν καὶ εἰ τις ἀντιλογίση καὶ πηράξῃ τὸ μοναστήριον εἰς αὐτῷ κατὰ τὴν συμφωνίαν καὶ πούλησιν ὅπου ἔγινεν νὰ ἔχη τὰς ἀρὰς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ καὶ σὲ ἐπιτίμιον καὶ θάρος του ἀφορισμόν:*

ἐν τὸ ἀζνα ἔτοις (1551)

ὁ Σερβίων Γερόντιος»

«*ὁμολογοῦμεν ἐμῆς ἢ γέροντες ἢ ζαπουρτῆνι πος ἐπηρεαν τοῦ γιώργου τοῦ γιανι το χωραφη στω*

σελνο. διὰ γράφιμο μας καὶ ὅποιος θελίσι ταράξι εἴτε σηγκενίς ἢ ἄλος τῆς ἐκ τῆς αὐτῆς χώρας ἔχομεν των ἀφορεσόμενον καὶ κατηραμένον.

μαρτιρῶ ὁ στάμος τῆς γιάννος, ὁ ζαμούζας ὁ γεώργος τοῦ λέκου. ὁ σταῦρος ὁ κόζιανος. ὁ κηρός τῆς γηανος. ὁ θάσος, ὁ φότης, ὁ κληματιανός. Ποσηγεγραμένο καὶ διὰ τοῦτο γέγονεν καὶ ἢ παρούσα ὁμολογία, ζρ» (7100 - 5508 = 1592).

«*Ὁμολογῶ ἐγὼ ὁ σταμάτης· καὶ ὁ υἱός μου ὁ γεωργουλάς τὸ πῶς ἐπροσύλοσα τὸ παραμηκρόν μου εἰς τὸ ἅγιον μοναστήριον ζάπουρδα· ἦγονν τὸ σπῆτι σημά εἰς τοῦ υἱοῦ μου τοῦ καλογιάνη καὶ σημά τοῦ λοῆξη τοῖς γράβου. καὶ σημά τῆς καλογαῖς. καὶ δύο σιρέματα ἀμπέλι τοῦ κάπαρι. καὶ ἓνα σιρέμα ἀμπέλη τῆς μαλάμος. καὶ δύο θαένια τρανά καὶ δύο θουτζά μηκρά καὶ τὸ καρούτη καὶ πλατητζάπη τέσερα. δικέλια δύο καὶ παρτζια μήα. παλουροκόπια δύο καὶ ἄσπρα χηλιάδες ζ. καὶ ἓνα μουλάρι καὶ διὰ τοῦτο ἔγινεν ἢ παρούσα ὁμολογία κατέμπροσθεν τὴν σύναξιν τοῦ Μοναστηρίου. καὶ ἢ τῆς εὐρεθῆ ἀπὸ τοὺς συγγενῆς καὶ πηράξι τὸ μοναστήριον διὰ τὰ ἀνωθεν γεγραμένα: νὰ ἦνε ἀφορισμένος καὶ ἀσυγχόριτος παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος ἐν τὸν νῦν αἰῶνι καὶ ἐν μέλλοντι: καὶ μετὰ θάνατον ἄλιτος:*

ἐν μηνί φεβρουαρίῳ εἰς τὰς κ' ἔγηνα καὶ μοχαός.

Ἔτος ζρλζ ἰνδικιῶν ΙΑ ἀπὸ Χριστοῦ ἀχκη.

«*Ὁμολογία τοῦ κόσια τοῦ Βασίλοι ἀπὸ τὴν λοζηανῆ τῷ χωράφῃ σὶν λογκᾶν.*

«*Κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν ἐπροσύλοσα ἐγὼ ἢ γηνέκα κόσια τοῦ βασίλοι ἢ οὐδω. Τὸ χωράφῃ εἰς τὸν λογκᾶ διὰ ψυχικήν σωτηρίαν εἰς τὸ ἅγιον μοναστήριον τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς μεταμορφώσεως ζάπουρτα. καὶ ἐγραφέκαμεν εἰς τὴν ἁγίαν πρόθεσιν κόσια καὶ οὐδω. καὶ συνορίτες οἱ τοῖς δημο γηανοῦτζα γεωργο μαγήρου καὶ διὰ τοῦτο ἔγινεν ἢ παρούσα ὁμολογία. κατέμπροσθεν τὸν τι οὐτιων μαρτύρων, ἡλίου κύκλλυ κ καὶ γηάνα τοῦ στάμου ἀπὸ τὸ μεσοχόρι το ζημηάτζη μάριτς ὁ θόδορος ἀπὸ τὸ μόκρο κόσια Μήσιου μάριτς ὁ θόδορος ὁ χαλικές ὁ δίμος ὁ τε μήοιας. ὁ θαληάνος καὶ ὁ υἱός του Ἰωάννης. γεώργοπούλενας, γιάνη παδιώτη. κόσια Μάρω. ὁ παπαβαγγέλις· ὁ παπαθρανάς· ὁ γέρον νέσιτορας· δήμο γηανοῦτζα ὁ νέσιτος· ἀλέξι δίμο· καὶ ἡτῆς εὐρεθῆ ἀπὸ τὸ γένος καὶ ἀπὸ τοὺς συγγενῆς μας ἢ ἄλλος ἡνὰς καὶ πηράξῃ τὸ μοναστήριον ἔχομεν τὸν ἀφορεσόμενον καὶ ἀσυγχόριτον παρὰ τῆς ὁμοουσίου καὶ ζωπιοῦ καὶ ἀδιερέτου τριάδως. ἐν τε τὸ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τὸ μέλλοντι καὶ διὰ τοῦτο ἔγινεν ἢ παρούσα ὁμολογία. ἐν μηνί ἀπριλλίῳ κ ἀχηθ ἔτος ζρλζ ἰνδικιῶν θ' ἡλίου κύκλλυ κε ὁ μελιος Ἰωάννης καὶ γιάννης τοῦ στά-*

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 395 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἐν Τσεχοσλοβακία Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας συνεκαλέσαμεν σήμερον τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1987 ἐν Πράγα ἑκτακτον Συνεδρίαν Αὐτῆς εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον ἐκπρόσωποι τῶν ἐνοριῶν καὶ οἱ διαποικινομένοις τὰς ἐπαρχίας Πράγας, Ὀλομους, Πρεσβὸ καὶ Μιχαήλοφ, πρὸς ἐκτίμησιν καὶ ἀξιολόγησιν τῆς γενικῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν διὰ συγκεντρώσεως ὑπογραφῶν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν οἱ Οὐνίται (κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας) μὲ σκοπὸν νὰ προκαλέσουν ἐσκεμμένως συγκρούσεις καὶ ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν πιστῶν τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ἐλληνοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ἀντιμετωπίζομεν τοιαῦτα προβλήματα, εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ταῦτα ἐπὶ μονίμου βάσεως. Κατόπιν

μου ἀπὸ τὸ μεσοχώρι τὸ ζημνιάιζη (σήμερον Παλιουριά). Μάρτυς ὁ θόδορος ἀπὸ τὸ μόκρο (σήμερον Δειθαδερό Νομοῦ Κοζάνης). κόστα μήσιου μάρτυς ὁ θόδορος ὁ Χαλικέας...».

Τῆς Ἀγνῆς, θυγατρὸς τοῦ Γεωργίου Μπακάλη καὶ συζύγου τοῦ Ἀλεξίου Νίκου Φίρφυρα, σώζονται τρεῖς Διαθήκαι τῶν ἐτῶν 1756, 1770 καὶ 1788. Εἰς τὰ κείμενα αὐτῶν παρακολουθεῖ ὁ μελετητῆς φράσεις καὶ λέξεις ὡς καὶ ὀνομασίας διαφόρων ἀντικειμένων, χαρακτηριστικὰς τῆς ἐποχῆς. Ἡ πίστις εἰς τὴν μετὰ θάνατον ζωὴν καὶ τὸ χρέος τῆς ἀποδόσεως μνημοσύνων διὰ ψυχικῆν ἄνεσιν τῶν νεκρῶν, εἶναι πεπολιθισίς ἀδιασάλευτος εἰς τὰς καρδίας τῶν χριστιανῶν τοῦ δούλου Γένους. Εἰς τὴν συνέχειαν δημοσιεύονται καὶ αἱ τρεῖς Διαθήκαι κατὰ χρονολογικὴν σειράν:

Εἰς τὸ παρὸν μου γράμμα, φανηρόνως καὶ ὁμολογῶ ἐγὼ ἡ ἀγνή ἡ γυνὴ τοῦ ἀλεξίου νίκου φίρφυρα καὶ θυγάτηρ τοῦ γεωργίου μπακάλη, ὅπως τὸ ὀσπήτιον ὅπου μοῦ ἔδωκε ὁ εἰρημένος ἄνδρας μου, μὲ τὰ λοιπὰ πράγματα ὅπου περιέχονται εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς πωλήσεως μὲ τέτοιον τρόπον. ἤγινεν, κατὰ τὴν συμφωνίαν καὶ ὑπόσχεσιν ὅπου ἀναμεταξὺ μας ἠκάμαμεν καὶ ἤμπροσθεν τῶν ὑπογεγραμμένων μαρτύρων, οὗ ἡ μὲν ἤθελεν τύχη θάνατος προτιότερον ἀπὸ λόγον μου τοῦ εἰρημένου ἄνδρός μου, τὸ ὀσπήτιον ὅπου μοῦ ἔδωσε μὲ τὰ λοιπὰ νὰ εἶναι ἰδικὰ μου κτήματα καὶ μούλκια κατὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ρηθείσης ὁμολογίας. Εἰ δὲ ἤθελεν τύχη θάνατος ἡμένα τὴν λεγομένην ἀγνήν προτιότερον ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου, τὸ ὀσπήτιον μὲ τὰ λοιπὰ ὅπου μοῦ ἔδωκεν νὰ εἶναι πάλιν ἰδικὰ του κτίσματα καὶ μούλκια ὡς καὶ πρότερον καὶ νὰ μὴν ἔχη τινὰ ἐνόχλησιν, ἢ καταζήτησιν τόσον ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου καὶ ἀδελφούς μου, ὅσον καὶ ἀπὸ

τούτου ἐκθέτομεν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς θέσεις μας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις συγχίζει νὰ ἐξελίσσειται θετικῶς καὶ ὅλοι οἱ καλῆς θελήσεως ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ λύσουν ἐπίμαχα ζητήματα μὲ διμερεῖς διαλόγους, ἐδοκιμάσαμεν δυσάρεστον ἔκπληξιν διὰ τὰς ὀλεθρίας ἐνεργείας τῆς ἐλληνοκαθολικῆς ἐν Τσεχοσλοβακία Ἐκκλησίας μὲ τὰς ὁποίας αὕτη προσπαθεῖ νὰ καταπιέσῃ τοὺς Ὁρθοδόξους, καθ' ὅσον αἱ ἐνεργεῖαι αὗται, ἔχῃ μόνον ἀντιβαίνουσαν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς ἠθικῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῆς ἐποχῆς μας.

Εἰς τὴν χώραν μας ἡ Ὁρθόδοξος ἐν Τσεχοσλοβακία Ἐκκλησία ἔχει θαυμάσια ρίζας. Ἀποδεδειγμένως ἀνάγεται εἰς τὴν ὑποδειγματικῶς εἰρηνικὴν ἱεραποστολὴν τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, οἱ ὅποιοι ἔθεσαν τὰ θεμέλια τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς

τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς μου διὰ τὰ εἰρημένα τῆς πωλήσεως πράγματα, καὶ τὴν ρηθείσαν ὁμολογίαν νὰ τὴν παίρῃ καὶ νὰ τὴν ξεσχίξῃ, ὡς οἰκονομικῶς ὅπου εἶχεν γέννησι, καὶ ἔχῃ κριτικῶς ὡς ἀληθῶς καὶ ἐπειδὴ ὁ ρηθεὶς ἄνδρας μου ἀπὸ καλοσύνην του μοῦ ἔκαμεν τόσαις χάρισται καὶ εὐεργεσίαις, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ τοῦ χαρίζω τῆς προίκας μου ὅλα, ὡς διαλαμβάνει τὸ προικοσύμφωνον μου νὰ εἶναι καὶ νὰ φαίνονται ἀπὸ τώρα καὶ ἤμπροσθεν ἰδικὰ του κτίματα καὶ μούλκια καὶ ἡγὼ δὲν ἔχω νὰ κάμω εἰς αὐτὰ τελείως οὔτε οἱ γονεῖς μου, καὶ ἀδελφοί μου, οὔτε τινὰς ἄλλος, διὰ τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν συμφωνητικὴν ὑπόσχεσιν ὅπου μοῦ ἤκαμεν, νὰ μοῦ κάμῃ ἔπειτα καὶ ὄλην τὴν ἀκολουθίαν τῆς ταφῆς μου κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας ὡς καὶ τὴν ἀνακομιδὴν μου. Ὅθεν εἰς ἀσφάλειαν τῆς βηθαίας ἡμῶν ταύτης συμφωνητικῆς ὑποσχεσεως ἐγένετο τὸ παρὸν, βηθαιωμένον ἀπὸ τῶν παρόντων ὑπογεγραμμένων μαρτύρων μαρτυροῦντων ἐν παντὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης καὶ ἔστω εἰς ἔνδειξιν.

1756 Ὀκτωβρ. 9 εἰς οἰάτιστα ἐγὼ ἡ ρηθείσα ἀγνή ἡ γυνὴ τοῦ ἀλεξίου νίκου φίρφυρα διὰ χειρὸς ἀλεξίου παπᾶ, βηθαιώων καὶ τὰ ἄνωθεν.

λάζαρος ἀλεξίου μαρτυρῶ
Μιχάλης ζυγούρης μαρτυρῶ
κορνήλιος μοναχὸς μαρτυρῶ
Μανώλης μήχου μαρτυρῶ
δημῶς κωσταβάροζ μαρτυρῶ
νικόλας μιχάλη μαρτυρῶ.

(Συννεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

παιδείας μας. Όλοι οι σύγχρονοι ημών γνωρίζουν καλώς τὸ πατριωτικὸν καὶ ἥρωικὸν φρόνημα τοῦ Ἐπισκόπου Γοράσδου Πάβλικ καὶ τὸν μαρτυρικὸν του θάνατον. Ὁ θετικὸς ρόλος τὸν ὁποῖον ἔπαιξε ἡ Ὁρθόδοξος ἐν Τσεχοσλοβακία Ἐκκλησία εἰς τὴν Τσεχοσλοβακικὴν ἱστορίαν καὶ εἰς τὰ γεγονότα τῶν παρόντων καιρῶν δικαίωνουν τὴν σημερινὴν καὶ μελλοντικὴν της ὑπαρξιν.

Καίτοι μὴ ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὰ ἄλυτα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ὑφίστανται μεταξὺ τῆς Ὁρθόδοξης καὶ τῆς Ἐλληνοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, παρὰ τὰς προσπάθειάς τὰς ὁποίας κατεβάλαμεν διὰ τὴν ἐπίλυσίν των, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε προέβη εἰς μαζικὰς καὶ ὀργανωμένας καταστροφικὰς ἐνεργείας.

Πάντοτε ὠδήγει καὶ ὁδηγεῖ τοὺς πιστοὺς της εἰς ὑποδειγματικὰς διαπροσωπικὰς σχέσεις μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι κάθε πρόβλημα διμερῶς δύναται νὰ λυθῆ θετικῶς. Ἀρνούμεθα κάθε φανατισμὸν, ἐθνικισμὸν καὶ θρησκευτικὴν μισαλλοδοξίαν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἀνήκει εἰς τὴν μεγάλην οἰκογένειαν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν τοῦ κόσμου. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν πληροφοροῦμεν κάθε ἀδελφὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν περὶ τοῦ θλιβεροῦ τούτου θέματος. Ἡ Ὁρθόδοξος ἐν Τσεχοσλοβακία Ἐκκλησία κατέχει ἀξιόλογον θέσιν εἰς τὸ Π.Σ.Ε. καὶ τὸ C.P.C. Οἱ

ἐκπρόσωποι μας θὰ πληροφορήσουν καὶ τὰ οἰκουμενικὰ αὐτὰ Βήματα περὶ τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως.

Ἐφ' ὅσον ἡ Ἐλληνοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἀνήκει εἰς τὴν κοινότητα τῶν ἐν Τσεχοσλοβακία 18 Ἐκκλησιῶν καὶ ἐθνικῶν Κοινοτήτων καλοῦμεν τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ τὸ σῶμα τῶν Ἐπισκόπων καὶ Ἐπιτρόπων τῆς ἐν Τσεχοσλοβακία Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας νὰ βοηθήσουν νὰ εὑρεθῆ ἐντὸς τοῦ πνεύματος τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης θετικὴ λύσις εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν.

Θεωροῦμεν καθήκον μας νὰ Σας πληροφορήσωμεν περὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἀντιληφθῆτε τὴν θέσιν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἐν Τσεχοσλοβακία καὶ ὅτι δὲν θὰ μᾶς στερήσητε τῆς ἠθικῆς Σας ὑποστηρίξεως. Διὰ νὰ ἐφαρμοσθῆ ἡ ἀλήθεια εἰς τὴν ζωὴν, εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ γνωστὴ.

ΔΩΡΟΘΕΟΣ, Μητροπολίτης Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Ἐπίσκοπος Πρεσῶδ.

ΝΙΚΑΝΩΡ, Ἐπίσκοπος Ὀλομούς.

ΙΩΑΝΝΗΣ, Ἐπίσκοπος Μιχαλότσε.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 1168
Διεκπ. 604

'Αθήνησι τῇ 18-5-1987

Μακαριώτατε Μητροπολίτα Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Δ ω ρ ό θ ε ε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐλάβομεν μόλις προσφάτως τὴν ἀπὸ 5ης Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. χρονολογημένη Διακήρυξιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς καθ' Ὑμᾶς ἀγιωτάτης ἐν Τσεχοσλοβακία Ὁρθόδοξης ἀδελφῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας περὶ τῆς «διὰ συγκεντρώσεως ὑπογραφῶν» ἐκστρατείας τῶν ἐκεῖ λεγομένων «ἐλληνοκαθολικῶν» εἰς βάρος τῶν Ὁρθόδοξων.

Διὰ ταύτης ἐπληροφορήθημεν τὰ ὅσα ἐκ νέου διαπράττουν οἱ ἐκεῖ Οὐνῖται εἰς βάρος Ὑμῶν καὶ σπεύδομεν νὰ ἐκφράσωμεν εἰς τὴν Ὑμετέραν ἀγαπητὴν Μακαριότητα τὴν ἀνεπιφύλακτον καὶ ὀλόθυμον συμπαραστάσιν καὶ ἀλληλεγγύην τῆς καθ' ἡμᾶς ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας πρὸς Ὑμᾶς καὶ τὴν δοκιμαζομένην ἐν Τσεχοσλοβακία ἀδελφὴν ἡμῶν Ἐκκλησίαν.

Ἡ συνέχισις τοιούτων ἐνεργειῶν καὶ ἐκφράσεων φανατισμοῦ καὶ μισαλλοδοξίας ἐκ μέρους χριστιανῶν μετὰ τῶν ὁποίων μάλιστα ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν εὐρίσκειται ἐν ἐπισήμῳ διαλόγῳ δὲν δύναται παρὰ νὰ προ-

καλῆ εἰς ἡμᾶς μεγάλην ἀνησυχίαν καὶ λύπην. Εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἐκκλησίαι προσπαθοῦν νὰ προσεγγίσουν ἀλλήλας ἐν πνεύματι ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ ἀγάπης μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ ἔνωσιν, τοιαῦται ἐνέργειαι οὐδόλως προάγουν τὴν ἰσράν ταύτην ὑπόθεσιν ἀλλὰ τοῦναντίον ἐγείρουν ἐπιπρόσθετα ἐμπόδια εἰς τὸν ἤδη δύσβατον δρόμον πρὸς αὐτήν.

Εὐχόμεθα, ὅπως εὑρεθῆ ἐντὸς τοῦ πνεύματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν τῆς χάρας Ὑμῶν, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ ἡ λεγομένη (ἐλληνοκαθολικὴ) Ἐκκλησία, δικαία λύσις τοῦ ἀνακύφαντος θέματος. Ἐν τῷ μεταξὺ παρακαλοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ φιλότῳ Μακαριότητι, ὅπως τηρῆ ἡμᾶς ἐνημέρους διὰ πᾶσαν περαιτέρω ἐξέλιξιν.

Εἰς διαμαρτυρίαν διὰ τὰ ὅσα συμβαίνουν εἰς βάρος Ὑμῶν ἐκ μέρους τῶν ἐν Τσεχοσλοβακία «ἐλληνοκαθολικῶν» κοινοποιοῦμεν ἀντίγραφον τοῦ παρόντος γράμματός εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα τὸν Πάπαν Ρώμης κ. Ἰωάννην Παῦλον Β' ὁμοῦ μὲ τὴν παράκλησιν, ὅπως αὐτός ἐπέμβῃ αὐτοπροσώπως, οὕτως ὥστε νὰ παύσουν οἱ ἐν Τσεχοσλοβακία Οὐνῖται νὰ ὑπονομεύουν τοὺς ἐκεῖ Ὁρθόδοξους.

Ἐπὶ δὲ τούτοις κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα μετὰ πολλῆς ἐν Χριστῷ ἀνασπάντι ἀγάπης διατελοῦμεν

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, πρόεδρος.

Η ΙΕΡΑ ΠΟΡΕΙΑ ΑΓΑΠΗΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

(22.5 — 6.6.1987)

Στην προσφώνηση του Πατριάρχη 'Αλεξανδρείας ὁ Παναγιώτατος ἀπήντησε μὲ τὸν ἀκλόουθο λόγο:

«Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα 'Αλεξανδρείας κύριε Παρθένιε, ἀδελφὲ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε,

Δόξαν καὶ αἶνον ἀναπέμπομεν τῷ Δομήτορι τῆς 'Εκκλησίας 'Αναστάτι Χριστῷ ὅτι ἐντὸς βραχέος χρονικοῦ διαστήματος ἤγαγεν ἡμᾶς ἐκ δευτέρου ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ (Πραξ. 2,1), τὴν φορὰν ταύτην ἐν γῆ Αἰγύπτου, ἐξ ἧς καὶ ἀρχόμεθα, κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἀδελφικῶν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀντεπισκέψεων ἡμῶν πρὸς τοὺς Μακαριωτάτους Προκαθημένους τῶν κατὰ τόπους 'Αγίων 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν. Εἶναι βαθεῖα ἢ χαρὰ ἡμῶν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἔδρας 'Υμῶν, Μακαριώτατε, ἐγκαινιάζομεν τὴν ἱεράν πορείαν ἡμῶν ἀγάπης καὶ εἰρήνης καὶ ἐνότητος πρὸς τὰς ἀδελφὰς 'Εκκλησίας, μεθ' ὧν συναποτελοῦμεν τὸ σῶμα τοῦ 'Αναστάτος Κυρίου, τὴν Μίαν, 'Αγίαν, Καθολικὴν καὶ 'Αποστολικὴν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν.

'Εξεκινήσαμεν ἐκ τοῦ ταπεινοῦ Φαναρίου μετὰ τῶν συνοδουόντων ἡμῖν 'Ιερωτάτων ἀδελφῶν ὡς κήρυκες τῆς στοργικῆς ἀγάπης τῆς καθ' ἡμᾶς 'Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ 'Ορθοδόξους καὶ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς πρὸς πάντας διαθέσεως, ἅμα δὲ καὶ τῆς ἐτοιμότητος αὐτῆς ἵνα, ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ ἀληθείᾳ διαλεγομένη, συμβάληται εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, μετὰ βάσεως καὶ ἀφετηρίας τὴν ἐνδοορθόδοξον τοιαύτην, καὶ εἰς τὴν ἐδραίωσιν τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ τῶν κρατῶν καί, γενικώτερον, εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

'Ενταῦθα ἤλθομεν ὡς προσκνηταὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, τῶν μεγάλων μορφῶν τῆς 'Εκκλησίας ἡμῶν 'Αθανασίου, Κυρίλλου καὶ 'Ιωάννου τοῦ 'Ελεήμονος Πατριαρχῶν 'Αλεξανδρείας καὶ τῶν ἄλλων 'Αγίων 'Ιεραρχῶν καὶ ἀσκητῶν, τοὺς ὁποίους ἀνέδειξε καὶ ἐχαρίσατο εἰς τὴν 'Εκκλησίαν ἢ γῆ τῆς Αἰγύπτου. Ἦλθομεν ἀκόμη ὡς ἐγγνώμονες θαυμασταὶ τοῦ 'Αθηναγόρου, τοῦ Πανταίνου, τοῦ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν σοφῶν σχολαρχῶν καὶ διδασκάλων τῆς περι-

φήμου 'Αλεξανδρινῆς Σχολῆς, ἣτις ἐναντίον τῶν ἐπιβουλῶν πλειάδος αἰρετικῶν καὶ αἰρεσιάρχων ἀγωνισθεῖσα, διέσωσε τὴν 'Εκκλησίαν 'Αλεξανδρείας καὶ ἐστερέωσε τὴν 'Ορθοδοξίαν. 'Αλλ' ἡ ἐπίδρασις τῆς 'Αλεξανδρινῆς σχολῆς δὲν περιορίσθη εἰς τὸν χῶρον τοῦτον, ἐπεξετάθη ἐδωρογικῶς εἰς τὴν ὅλην θεολογικὴν γραμματεῖαν καὶ σκέψιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰς τὴν πορείαν τοῦ ὁποίου πρωτοπόρος ὑπῆρξε κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἢ κατὰ 'Αλεξανδρείαν 'Εκκλησία.

Φυσικά, οἱ κίνδυνοι πρὸς τοὺς ὁποίους κατὰ καιροὺς ἐδρέθη ἀντιμέτωπος ἡ 'Εκκλησία τοῦ 'Αγίου Μάρκου δὲν προήρχοντο μόνον ἐκ τῶν αἰρέσεων. Τὰ προβλήματα αὐτῆς ὑπῆρξαν πολλὰ καὶ πολλακίς ἐξῆσεν αὐτὴ ἐν συνεχεῖ μαρτυρίᾳ, ἀλλ' οἱ προκατόχοι τῆς 'Υμετέρας Μακαριότητος καὶ οἱ λοιποὶ 'Ιεράρχαι ἠγωνίσθησαν σθεναρῶς καὶ ὑπέμειναν καρτερικῶς καὶ οὕτω διετήρησαν ἐκάστοτε ἀνόθευτον τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν ἐφηρμοσμένην παράδοσιν τῆς ἐνδόξου 'Εκκλησίας αὐτῶν.

Τῆς ἐναλλαγῆς ταύτης δόξης καὶ ἀτιμίας, δυσφημίας καὶ εὐφημίας (Β' Κορ. 6, 8) μακρὰν πείραν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ βασιλίδι, ὡς καὶ ἄλλαι ἀδελφαὶ 'Εκκλησίαι. 'Αλλ' ἡ 'Ορθοδοξία γνωρίζει ἐκ τῆς πείρας τῶν αἰῶνων νὰ μεταμορφῶνῃ τὴν ιστορικὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀντινομίαν εἰς πνευματικὴν σύνθεσιν καὶ ἀκτινοβολίαν εἰς ἱστορίαν καινῆς καινῆς διαθήκης, εἰς θαβώρειον φῶς, εἰς εἰκόνα, τῆς ὁποίας τὰ στοιχεῖα τῆς ὕλης καὶ τοῦ χρόνου καταργᾷ, διαπερᾷ καὶ χωρὶς νὰ τὰ καταλύῃ, τὰ ὑπερβαίνει καὶ τὰ ἀγιάζει ἢ αἰωνιότης.

Οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ παλαίσματα πρὸς τοὺς διαφοροὺς Γολιάθ καὶ τὰ μαρτύρια οὐδέποτε ἐπτόησαν τὴν 'Εκκλησίαν, διότι εἶχε πάντοτε ἐνώπιον αὐτῆς τὸν 'Εσταυρωμένον ἀλλὰ καὶ 'Αναστάτην Χριστόν, τὸν ἰδρυτὴν καὶ ἀρχηγόν τῆς, τὸν κατὰστικτον τοῖς μύλωνιν, ἀλλὰ καὶ πανσθενουργόν. Τὰ αἵματα τῶν ἐν ὄλω τῷ κόσμῳ μαρτύρων Του ἢ 'Εκκλησία δὲν τὰ θεωρεῖ ἀτιμίαν, ἀλλὰ τὰ στολίζει ὡς πορφύραν καὶ βύσσον καὶ κανθαῖται δι' αὐτὰ καὶ αὐτὰ ποτίζον τὸν δένδρον τῆς, ὥστε νὰ εἶναι ἀειθαλές. Καὶ ὑπεράνω ὅλων «ἢ 'Εκκλησία τὴν ἔσωσμον τοῦ Χριστοῦ ὡς ὑπερκόσμιον κόσμον ἐπαμφιέννεται, τῆς σκηρῆς τοῦ μαρτυρίου τὸν τύπον προὑπογράφουσα καὶ τὴν ὀρθό-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 392 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10 τεύχους.

δοξον πίστιν κατέχουσα», όπως ψάλλομεν κατά τὸν ἑσπερινὸν τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Μακαριώτατε καὶ Ἱερώτατοι ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Καὶ σήμερον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἡ Ὁρθόδοξος ἀγωνίζεται τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν, ὑπὸ συνθήκας ἄλλοτε εὐνοϊκὰς καὶ ἄλλοτε δυσκόλους, ἐνισχυμένη ἀπὸ τὸν Παράκλητον, ὁ Ὅποιος μένει ἐν αὐτῇ καὶ ὁδηγεῖ αὐτὴν εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀκολουθοῦσα τοὺς πνευματοφόρους Πατέρας αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι καίτοι («κοιμήθησαν») ὅμως ἐν τῇ πραγματικότητι ζοῦν καὶ εἶναι ἀγρυπνοὶ φρουροὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ προσεύχονται ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἱεουργοῦν μεθ' ἡμῶν μέχρι τῆς τελικῆς ἀνακεφαλαιώσεως καὶ τῆς τελικῆς ἀναγεννήσεως ὁλοκλήρου τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ κόσμου.

Ἀγωνίζεται ἡ Ἐκκλησία ἐνισχυμένη ἀοράτως πλὴν πραγματικῶς καὶ κηρύττει ἀκαταπαύτως, ἐπὶ αἰῶνας τώρα, τὸν Χριστὸν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Οἱ λόγοι τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα πρὸς τὸν δεσμοφύλακα «πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου» (Πρ. 16,31) εἶναι ἡ προτροπὴ καὶ ἡ πρόσκλησις αὐτῆς. Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τῆς φωνῆς αὐτῆς. **Μακαριώτατε,**

Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεως ἡμῶν προσφέρομεν Ὑμῖν τὸν Σταυρὸν τοῦτον καὶ τὸ Ἐγκόλπιον τοῦτο μετὰ τῆς διαπύρου πρὸς τὸν Κύριον εὐχῆς ὅπως ἀξιοὶ Ὑμᾶς ἵνα μετὰ καρδίας καθαρᾶς καὶ πνεύματος εὐθέως αἴρητε τὸν Σταυρὸν Αὐτοῦ καὶ κηρύττητε τὴν Ἀνάστασιν Αὐτοῦ τοῖς τέκνοις Ὑμῶν καὶ τῷ κόσμῳ παντί.

Χριστὸς Ἀνέστη!!

Μετὰ τὴ δοξολογία, κατὰ τὴν ὁποία οἱ δύο Πατριάρχες ἀντάλλαξαν ἀναμνηστικὰ δῶρα, ὁ Παναγιώτατος εὐλόγησε τὸν λαὸ καὶ στὴ συνέχεια παρακάθησε

Ἐπισκόπου
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Α. ΨΑΡΙΑΝΟΥ
Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἡ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

(Πενηνταδύο ὁμιλίες γιὰ τὴ θεία Λειτουργία.
Ὅχι μόνο γιὰ τὸ λαὸ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἱερεῖς).

Ἐκδοση Ἀποστολικῆς Διακονίας, σελίδες ιθ' + 438, ἔρχ. 650.

Βιβλιοπωλεῖο Δραγατσανίου 2 — Πλατεία Κλαυθμῶνος.

Γράψατε: Ἰασιού 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλέφ. 722.8008.

σὲ γεῦμα ποὺ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀλεξάνδρεια κ. Παναγιώτης Βλασσόπουλος στὴν Προξενικὴ Κατοικία. Πλὴν τῶν δύο Πατριαρχῶν καὶ τῶν συνόδων στὸ γεῦμα εἶχαν προσκληθεῖ ἐξέχουσες προσωπικότητες τῆς ἀλεξανδρινῆς κοινωνίας. Ἀνταλλάχθηκαν ἐγκάρδιες προπόσεις.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος πραγματοποίησε ἀντεπίσκεψη στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη στὸ ξενοδοχεῖο «Ραμάντα».

Μὲ τὴν ἑλληνικὴ παροιμία

Στις 10 τὸ βράδυ προσῆλθαν στὴν Ἑλληνικὴ Ἀθλητικὴ Ἐνωσὴ Ἀλεξανδρείας στὸ Σῶτερο, ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότητα Ἀλεξανδρείας σὲ εἰδικὰ διαμορφωμένο χῶρο ἔδωσε δεξίωση πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου. Τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη προσφώνησε ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος κ. Π. Σοῦλος ὡς ἐξῆς:

«Ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης Ἀλεξανδρείας, ἡ Πρεσβυγενὴς Κοινότης, ἡ Μητέρα Κοινότης ὄλου τοῦ ἀποδήμιου Ἑλληνισμοῦ, ποὺ ἰδρύθηκε τὸ 1840 ἀπὸ ὀλίγους Ἑλληνας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀοίδιμον Μιχαὴλ Τσοῦτσα, μὲ μεγάλη χαρὰ, βαθὺ σεβασμὸ καὶ συγκίνησι σᾶς καλωσορίζει, καθὼς καὶ τὴν συνοδίαν σας εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ σᾶς εὐχεται ὑγείαν καὶ μακροήμερευσιν γιὰ τὸ Καλὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους.

Παναγιώτατε,

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς προσφέρω ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας καὶ ἄλλης τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας τὸ συμβολικὸ αὐτὸ ἐνθύμιον.

Ἐν ἔνδειξιν βαθυτάτης ἀγάπης, ἀφοσιώσεως καὶ σεβασμοῦ».

Στὸν Παναγιώτατο ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότητα Ἀλεξανδρείας πρόσφερε μεγάλο ἀργυρὸ δίσκο καὶ ἐκεῖνος ἀντιπρόσφερε ἀργυρὸ ἀναμνηστικὸ τῆς ἐπισκέψεώς του καὶ ἀντιφώνησε καταλήγοντας μὲ ἓνα στίχο τοῦ μεγάλου Ἑλληνα ποιητῆ τῆς Ἀλεξάνδρειας Κ. Π. Καβάφη, ποὺ προερχόταν ἀπὸ κωνσταντινουπολίτικη οἰκογένεια:

«Μακαριώτατε, ἅγιοι ἀδελφοί, κύριε Γενικέ, κύριε Πρόεδρε τῆς Κοινότητος, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, Χριστὸς Ἀνέστη!

Μὲ πολλὴν χαρὰν ἐδέχθημεν τὴν πρόφρονα πρόσκλησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς ἱστορικῆς ταύτης πόλεως, ὅπως παραστῶμεν εἰς δεξίωσιν αὐτῆς πρὸς τιμὴν ἡμῶν καὶ εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην.

Εἶναι μία ὥραία εὐκαιρία ἐπικοινωνίας πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μὲ τὸν πάντοτε σφριγῶντα Ἑλληνισμόν τῆς Αἰγύπτου, ὁ ὁποῖος ἐδόξασε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν καὶ ἐδημοῦργησεν ἔργα με-

γάλα και κωωφελή και ένταυθα και έν 'Ελλάδι και άλλαχού τής γής.

Τò ποιμνιον τής 'Εκκλησίας τοῦ 'Αγίου Μάρκου ἀδιαλείπτως ἐλαττοῦται, ἀλλά και πάντοτε ἀνανεοῦται, τώρα δέ με τήν ἐκλογήν, τή χάριτι τοῦ Θεοῦ, τοῦ πρώτου κατά τούς τελευταίους αἰῶνας αἰγυπτιώτου ἕλληνος Πατριάρχου, τής 'Υμετέρας γερασμίας Μακαριότητος, ἄγιε 'Αδελφέ, ὁ 'Ελληνισμός τής Αἰγύπτου πεποίθαμεν — και τὸ εὐχόμεθα διαπύρως — ὅτι θά ἀνασυγκροτηθῆ, θά ἀναζωογονηθῆ και θά ἐγκαινιάσῃ μίαν νέαν περίοδον ἀκμῆς και δημιουργικότητος. 'Ἡμπορεῖ και ἐδῶ νά εἴσθε ὀλίγοι ὅπως και εἰς τήν ἔδραν ἡμῶν εἴμεθα ὀλίγοι έν συγκρίσει με παλαιότερας ἐποχάς, ἀκόμη και τοῦ ἐγγύς παρελθόντος. 'Ὅμως ὁ Κύριος μᾶς εἶπε νά μή φοβούμεθα τὸ μικρὸν ποιμνιον (Λουκ. 12, 32). «Οἱ δρόμοι τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι οἱ ἰδιοὶ μας δρόμοι, και οἱ νόμοι Του δέν εἶναι οἱ ἰδιοὶ μας» και οἱ ὑπολογισμοὶ και αἱ βουλαὶ και τὰ σχέδιά Του δέν συμπίπτουν και ἀνάγκη με τὰ ἰδικά μας, ἀλλ' εἶναι ἀνεξιχνίαστα, εἶναι θεϊκά· ὁ Θεὸς δύναται και ἐκ τῶν λίθων ἐγείρει τέκνα τῷ 'Αβραάμ.

Εὐχόμεθα εἰς τήν 'Ελληνικήν Κοινότητα 'Αλεξανδρείας και εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν τῶν παρόντων και εἰς τούς οἰκείους ὑμῶν πᾶσαν χάριν και εὐλογίαν παρὰ τοῦ 'Αναστάτους Κυρίου, ὥστε ὑπ' Αὐτοῦ ἐνδυναμούμενοι και ἐπισχυόμενοι και ὑπὸ τήν σοφὴν ἡγεσίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα και Πατριάρχου 'Αλεξανδρείας κυρίου Παρθενίου νά ἐξακολουθήσετε νά ἀγωνίζεσθε τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν και νά συνεχίζετε τὰς ὡραίας παραδόσεις τοῦ αἰγυπτιώτου 'Ελληνισμοῦ, (ποτέ ἀπὸ τὸ χρέος μὴ κινουήτε).

Εὐχαριστοῦμεν και πάλιν και πολλάκις διὰ τήν δεξίωσιν αὐτήν, σὰς ἀσπάζόμεθα πατρικῶς και σὰς εὐλογοῦμεν ἀπὸ καρδίας. Χριστὸς 'Ανέστη!».

Μίλησαν ἐπίσης ἐπίκαιρα και ἐγκαρδιωτικά γιὰ τὸν 'Ελληνισμό τής 'Αλεξανδρείας και τής Αἰγύπτου ὁ Πατριάρχης κ. Παρθένιος και ὁ 'Αρχιεπίσκοπος 'Αμερικῆς κ. 'Ιάκωβος, στοὺς ὁποίους ἐπίσης ἡ 'Ελληνική Κοινότητα 'Αλεξανδρείας πρόσφερε μεγάλους ἀργυροὺς δίσκους. Στὴ δεξίωσιν εἶχαν προσέλθει πάρα πολλὰ μέλη τής ἐλληνικῆς παροικίας, πού ἐπιφύλαξαν στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη θερμότητα ὑποδοχῆ.

Τήν ἐπομένη, Σάββατο 23 Μαΐου, τὸ πρωὶ οἱ δύο Πατριάρχες με τὶς συνοδίες τούς ἀναχώρησαν μέσω τής ἐρημικῆς ὁδοῦ, γιὰ τὸ Κάιρο, ὅπου ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης με τούς περὶ Αὐτὸν ἐγκαταστάθηκαν στὸ νεότεκτο ξενοδοχεῖο «Ραμσῆς Χίλτον». Καθ' ὁδὸν ὁ Παναγιώτατος και ἡ ἀκολουθία του ἐπισκέφθηκε τὶς Πυραμίδες στὴν Γκίζα. Τὸ μεσημέρι ὁ Μακ. Πατριάρχης 'Αλεξανδρείας παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου στὸ ξενοδοχεῖο.

Με τὸν Πατριάρχη τῶν Κοπτῶν Σενούντα.

Τὸ ἀπόγευμα, στίς 7 μ.μ., ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε στὸ Κοπτικὸ Πατριαρχεῖο τὸν Πατριάρχη τῶν Κοπτῶν κ. Σενούντα, ὁ ὁποῖος τὸν ὑποδέχθηκε ἐπικεφαλῆς τοῦ ἱερατείου του και τῶν πιστῶν με ἐξαιρετικὴ θερμότητα και τὸν καλωσόρισε στὴν ἔδρα τοῦ Πατριαρχείου του, τόνισε ὅτι ἡ Κοπτικὴ 'Εκκλησία βρίσκεται ἐγγύτερα στὴν 'Ορθοδοξία ἀπὸ ὅποιαδήποτε ἄλλη 'Εκκλησία, ὅτι πιστεύει ἐξ ἴσου στὴ Θεότητα και 'Ανθρωπότητα τοῦ Κυρίου και ὅτι οἱ ὑπάρχουσες διαφορὲς ἀναφέρονται σὲ θεολογικοὺς ὅρους, ἀνέφερε τούς δεσμούς και τὶς ἐπαφές του με τὶς 'Ορθόδοξες 'Εκκλησίες και τέλος ἐξέφρασε τὴν εὐχὴ νά εὐδοθεῖ ὁ διεξαγόμενος θεολογικὸς διάλογος με σκοπὸ τὴν ἔνωσιν τῶν δύο 'Εκκλησιῶν. 'Απαντώντας ὁ Παναγιώτατος εἶπε:

«Χριστὸς 'Ανέστη, Μακαριώτατε ἀδελφέ!

'Ἡμεῖς και οἱ σὸν ἡμῖν ἀδελφοὶ και πατέρες μετὰ πολλῆς συγκινήσεως και χαρᾶς ἐπισκεπτόμεθα τὴν 'Υμετέραν Μακαριότητα, τὸν ἄξιον Προκαθήμενον τής σεβασμίας Κοπτικῆς 'Εκκλησίας, και δι' Αὐτῆς ἀπευθύνομεν ἀδελφικὸν μὲν ἀσπασμὸν πρὸς ἅπασαν τὴν 'Ιεραρχίαν αὐτῆς, εὐλογίαν δὲ πατρικὴν πρὸς τούς ἱερεῖς, τούς μοναχούς και τὸν πιστὸν λαὸν ὑμῶν, και πολλὴν ἀγάπην πρὸς πάντας ἀπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

'Ἄλλ' ἔτι εὐρύτερον, διὰ τῆς Κοπτικῆς 'Εκκλησίας χαιρετίζομεν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θλασ τὰς σεβασμίας 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας τῆς οἰκουμένης ὑμῶν, (αἰτῶνες ἐπὶ αἰῶνας ἐξῆσαν ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ σταυροῦ και τοῦ μαρτυρίου και διὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Χριστοῦ καθημαγμένα ἐπορεύθησαν τὴν ὁδὸν αὐτῶν μέχρι σήμερον), και διαδηλοῦμεν τὴν ἐπιθυμίαν και τὴν στερεὰν ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου και συνόλης τῆς 'Ορθοδοξίας, ὅπως ὁ ἀρξάμενος Θεολογικὸς Διάλογος μεταξὺ τῶν δύο κόσμων ἡμῶν προωθηθῆ και ἐπιταχυνθῆ. Καὶ τοῦτο διότι πιστεύομεν εἰς τὴν ἐγγύτητα ἡμῶν μετὰ 'Ιωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου και χαρακτηρίζονται οἱ μὴ ἀναγνωρίσαντες τὴν Δ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ὡς «προφάσει τοῦ έν Χαλκηδόνι συντάγματος τοῦ τόπον ἀποσχίσαντες τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας... τὰ δὲ ἄλλα πάντα ὀρθόδοξοι ὑπάρχοντες» (Ρ.6. 94, 741).

Ναι! 'Ιστάμεθα ἐγγὺς πρὸς ἀλλήλους, Μακαριώτατε, ἐγγὺς κατά τὸ δόγμα, τὴν λατρείαν και τὸ πολίτευμα, ἔχοντες κοινὴν τὴν ἀρχαίαν ἀνατολικὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν και κληρονομίαν και ζωὴν, και δέν ἐπηρεάζουσι σήμερον ἡμᾶς μὴ θεολογικοὶ παράγοντες, πολιτικοὶ, ἐθνικοὶ, φυλετικοὶ, κοινωνικοὶ και πολιτιστικοί.

Σήμερον αισθανόμεθα και ζῶμεν βαθέως τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὅλοι οἱ χριστιανοί, οἱ πιστεύοντες εἰς

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου στὸν Πατριάρχη τῶν Κοπτικῶν Σεβόντα στὸ Κάιρο τὸ Σάββατο 23 Μαΐου. Διακρίνονται ἐπίσης ἡ Α. Θ. Π. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος, οἱ Σεβ. Ἀμερικής κ. Ἰάκωβος, Ἰμβρου κ. Φώτιος καὶ Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμος.

τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου, εἴμεθα ἐν σῶμα καὶ ἀποτελοῦμεν μίαν οἰκογένειαν, καὶ καλούμεθα νὰ κηρύξωμεν «τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν» (Ἐβρ. 12, 2) Ἐσταυρωμένον καὶ Ἀναστάντα εἰς ἓνα διηρημένον κόσμον, ὅστις ἔχει ἀνάγκη, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε, τοῦ εὐαγγελίου τῆς Ἀναστάσεως.

Μακαριώτατε ἀδελφέ,

Λέομεθα τοῦ Κυρίου ὅπως χαρίζεται Ὑμῖν μὲν προσωπικῶς σταθερὰν ὑγίαν καὶ ἀκμὴν δυνάμεων, τῇ δὲ προσφιλεῖ Κοπτικῇ Ἐκκλησίᾳ εὐστάθειαν καὶ πᾶσαν εὐλογίαν, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ποιμνίου αὐτῆς καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καθόλου.

Ζητοῦμεν ἰδιαιτέρως ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς καὶ τὰς μοναχὰς τῆς Ἐκκλησίας Ὑμῶν ὅπως μιμησκανταὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς αὐτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἡμῶν προσωπικῶς, ὡς καὶ τῆς ἱερᾶς ὑποθέσεως τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου».

Ἀνταλλάχθησαν ἀναμνηστικά δῶρα καὶ ἀκολούθησε δεξίωση.

(Συνεχίζεται)

I. M. XATZHΦΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ι. Σ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ – ΕΚΚΛΗΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Παρακολουθήσαμε με αϋξανόμενη ανησυχία την μονομερή διακοπή τῶν συναινετικῶν διαδικασιῶν, μεταξύ Κυβερνήσεως καὶ Ἱεραρχίας, διὰ τὴν ἐκχώρηση καὶ ἀξιοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἀπορήσαμε με τὴν αἰφνίδια, λόγω κυβερνητικῆς πρωτοβουλίας, ἐκτροπή τοῦ θέματος ἀπὸ τὸ οἰκονομικὸ πλαίσιο στοὺς διοικητικοὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας (ἐπέμβαση στὴ συγκρότηση καὶ λειτουργία τῶν ἐνοριακῶν καὶ μητροπολιτικῶν Συμβουλίων, παρὰ τὴν σαφέστατη ἀντίθεση μιᾶς αἰφνιδιασμένης Ἱεραρχίας).

Ἐλπίζαμε ὅτι ἡ κυβέρνησις θὰ ἐπανεκτιμοῦσε τὸ θέμα καὶ τελικῶς δὲν θὰ ἔθιγε τίς προστατευόμενες ἀπὸ τὸ Σύνταγμα δογματικῆς καὶ κανονικῆς ἀρχῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ διάψευσις αὐτῆς τῆς προσδοκίας, μᾶς ἀναγκάζει, ὡς ὑπευθύνους λειτουργοὺς τῆς Ἐπιστήμης καὶ Ὁρθοδόξου, νὰ ἀρθρώσουμε λόγο καὶ νὰ ζητήσουμε τὴν ἄμεση ἀποθεμελίωσι τῶν δρομολογηθέντων βραχυπροθέσμων καὶ μακροπροθέσμων δεινῶν γιὰ τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησία.

Ὑπενθυμίζουμε,

ὅτι, χωρὶς τὴν συγκροτημένη κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνες Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, δὲν θὰ εἶχαμε ἐθνικὴ συνέχεια καὶ τὸ Ἔθνος μας δὲν θὰ εἶχε γνωρίσει κρατικὴ ἀνασύστασι, ἀλλὰ θὰ εἶχε θριαμβεύσει ὁ καταλυτικὸς νόμος τῆς ἀφομοιώσεως τῶν ἀσθενῶν καὶ ἀνεργάτιστων ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ

τοὺς συγκροτημένους ὅτι, ἂν σήμερα ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν εἶναι ἱστορικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνάμνησι, τοποθετημένη στὶς βιβλιοθηκῆς, τοῦτο ὀφείλεται στοὺς μοναχοὺς, στοὺς ἱερεῖς καὶ στοὺς ἀρχιερεῖς, ποὺ προκινδυνεύοντες, διαφύλαξαν τὴν ἐθνικὴ καὶ πολιτιστικὴ ταυτότητά μας· ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀποτελέσει πάντοτε καὶ ἀποτελεῖ σήμερα τὴν Κιβωτὸ τῶν ἐλπίδων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς τὰ πνευματικὰ ἐρείσματα τῆς ἑλληνικῆς παρουσίας στὸ σύγχρονο κόσμο.

Διαπιστώνουμε

ὅτι τὰ ἑλληνικὰ Συντάγματα, ἀπὸ τὴν Ἐθνεγερεία τοῦ 1821 μέχρι σήμερα, δὲν ἐπιτρέπουν, με τὸ πρόσχημα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ, τὴν εἰσαγωγὴ διατάξεων, ποὺ διέπονται ἀπὸ τὴ λογικὴ τῆς πολιτικῆς ζωῆς ἢ τὴν κομματικὴ πρακτικὴ, ἐπειδὴ μετασχηματίζουν τὸν θρησκευτικὸ θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας σὲ πολιτικὸ, ἀλλοιώνουν τὴν πνευματικότητά τῆς καὶ θέτουν τίς βάσεις διαμορφώσεως νέας πολιτικῆς δυνάμεως.

Φρονοῦμε ἀδιστακτικῶς ὅτι, στὸν σεβασμὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας, τεκμηριώνεται, ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὴν παλαιὰ καὶ τὴν νεώτερη πολιτικὴ ἱστορία διεθνῶς, καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν.

Ἀπευθύνουμε θερμότατη ἐκκλησιὰ πρὸς τὴν Κυβέρνησι, νὰ ἀναλογισθεῖ τίς συνέπειες καὶ νὰ ἀποτρέψει, με ἄρσι τῶν γενεσιουργῶν νομοθετικῶν αἰτίων, τὴν ἀλλοίωσι τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΩΝ

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Ἄγγ., Καθηγητῆς Ὁδοντιατρικῆς, Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν.

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Ἀθ., Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, Πανεπιστ. Θεσσαλονίκης.

ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ Νικ., Καθηγητῆς Τμημ. Μηχανικῶν, Ε. Μ. Πολυτεχνεῖο.

ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ Νικ., Καθηγητῆς Νομικῆς Σχολῆς, Πανεπιστ. Ἀθηνῶν.

ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ Ἄλλ., Καθηγητῆς Τμ. Θετ. Ἐπιστ., Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ Μιχ., Καθηγητῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, Πανεπιστ. Θεσσαλονίκης.

- ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ 'Α., Καθηγητής 'Οδοντιατρικής, Πανεπιστ. 'Αθηνών.
- ΑΡΑΠΑΚΗΣ Γ., Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΑΡΤΟΠΟΙΟΣ Ε., Καθηγητής Κτηνιατρ. Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΑΔΑΜΙΔΗΣ 'Ιωάν., 'Αναπλ. Καθηγητής 'Οδοντιατρ. Τμήμ., Πανεπιστ. 'Αθηνών.
- ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ 'Αντ., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστ. Θεσσαλονίκης.
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ Κων., 'Επ. Καθηγητής 'Οδοντιατρικής, Πανεπιστ. 'Αθηνών.
- ΑΛΕΞΙΟΥ Στέλλα, 'Επ. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπ. Θεσσαλονίκης.
- ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Λουίζα, 'Επ. Καθηγ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστ. Θεσσαλονίκης.
- ΑΝΤΟΥΡΑΚΗΣ Γ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΑΡΝΑΟΥΤΟΓΛΟΥ 'Αθ., 'Επ. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ Γ., Λέκτ. Τμ. Φυσικής, Πανεπιστήμιον Πατρών.
- ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ Κίμ., Λέκτ. Τμ. Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ 'Ιωάν., Καθηγητής 'Ανωτ. Βιομηχ. Σχολής Πειραιώς.
- ΒΑΡΩΝΟΣ Διον., Καθηγητής 'Ιατρικής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ Χρ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Β., Καθηγητής Κτηνιατρ. Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΒΑΝΤΣΟΣ Χρ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΒΑΡΝΑΛΙΔΗΣ Σ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 'Α., 'Επ. Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΒΛΑ'Ι-ΚΙΔΗΣ Ν., 'Επ. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΒΑΓΕΝΑΣ Νικ., Λέκτ. 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΒΕΡΡΟΙΟΠΟΥΛΟΣ Γ., Λέκτορας Τμήμ. Βιολογίας, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΒΛΑΧΟΣ Κ., Λέκτ. Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΒΛΕΜΜΑΣ 'Ι., Λέκτ. Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΓΑΒΑΛΑΣ Νικ., Καθηγητής Τμήματος Βιολογίας, Πανεπιστήμιον Πατρών.
- ΓΑΛΙΤΗΣ Γ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΓΕΩΡΓΑΣ Δημ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ 'Απόστ., Καθηγητής Νομικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ Σ., Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΔΑΚΗΣ Δ., Καθηγητής Θετ. 'Επιστημών, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ 'Αστ., Καθηγητής Τμήματος Φυσικής, Πανεπιστήμιον Πατρών.
- ΓΙΑΣΟΓΛΟΥ Ν., Καθηγητής 'Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής 'Αθηνών.
- ΓΟΥΔΗΣ Χρ., Καθηγητής Τμήματος Φυσικής, Πανεπιστήμιον Πατρών.
- ΓΙΓΗΣ Παν., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΓΚΙΜΠΑ - ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ 'Όλυμ., 'Αν. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Β., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΓΚΙΑΛΛΑ Μαρ., 'Επ. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΓΟΝΗΣ Δ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΟΓΛΟΥ Νικ., Λέκτ. Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΓΟΥΗΛ - ΜΠΑΔΙΕΡΙΤΑΚΗ 'Αννα, Λέκτ. Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ 'Ιωάν., Καθηγητής Νομικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΑΝΑΣΣΗΣ - ΑΦΕΝΤΑΚΗΣ 'Αντ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ Θ., Καθηγητής Τμήματος Φυσικής, Πανεπιστήμιον Πατρών.
- ΔΕΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ Κ., Καθηγητής 'Ανωτ. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΔΡΑΚΑΤΟΣ Κων., Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικό, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΡΑΚΑΤΟΣ Π., Καθηγητής Τμήματος Μηχανικών, Πανεπιστήμιον Πατρών.
- ΔΡΑΚΟΣ Γεώργ., Καθηγητής 'Ανωτ. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ - ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ 'Αφρ., 'Αν. Καθηγ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΔΟΥΜΠΟΓΙΑΣ 'Ι., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΔΑΛΛΑ'Ι-ΝΑ Βασ., 'Επ. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΔΕΛΗΣ Κ., 'Αν. Καθηγητής Οίκον. Τμήματος, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ - ΑΣΤΕΡΙΟΥ 'Α., 'Επ. Καθηγ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΟΝΑΤΟΣ Γ., 'Επ. Καθηγητής Οίκον. Τμήματος, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΡΙΚΟΣ Γεώργ., 'Επ. Καθηγητής 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Θέσπ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
- ΕΠΙΒΑΤΙΑΝΟΣ Παν., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

- ΖΗΣΗΣ Θεόδ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΖΙΑΚΑΣ Γ., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΖΑΜΑΝΗ 'Αθ., 'Επ. Καθηγήτρια Τμήμ. Θετικών 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΖΗΣΗΣ Β., 'Επ. Καθηγητής Γεν. Τμήματος, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΖΥΓΟΥΡΗΣ 'Ε., Λέκτορας Τμήματος Φυσικής, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΖΩΓΡΑΦΟΥ - ΚΟΡΡΕ Κατερ., Λέκτ. Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΗΜΕΛΛΟΣ Στ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιον 'Αθηνών.
- ΘΕΟΔΩΡΟΥ Εύαγγ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ Δημ., Καθηγητής Τμήμ. Θετικών 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΘΕΟΔΩΡΟΥΔΗΣ Γ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΣ Σωτ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ 'Ι., Λέκτ. Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΙΟΡΔΑΝΟΓΛΟΥ 'Ι., Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ 'Αλ., Καθηγητής Νομικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ 'Ανδρ., Καθηγητής 'Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής 'Αθηνών.
- ΚΑΤΟΣ 'Α., Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΟΣ Παν., Καθηγητής Σχολής 'Επιστ. 'Υγείας, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Α., Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΕΡΑΜΕΩΣ - ΦΟΡΟΓΛΟΥ Χρ., Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΙΟΡΤΣΗΣ Β., Καθηγητής Σχολής Θετ. 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ 'Εμμ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΡΡΕΣ Γεώργιος, Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΤΣΙΑΡΗΣ Γ., Καθηγητής Τμήματος Φυσικής, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΚΟΜΙΝΗΣ 'Αθ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ Δημ., Καθηγητής Τμήματος Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΚΟΥΤΣΕΛΙΝΗΣ 'Α., Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΩΣΤΑΡΑΣ Γρ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΡΔΑΡΑΣ 'Αθ., 'Αναπλ. Καθηγητής Νομικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΩΤΤΗΣ Γ., Καθηγητής 'Αν. Σχολής Οίκον. 'Εμπ. 'Επιστημών 'Αθηνών.
- ΚΑΡΑ'Ι'ΣΚΑΚΗΣ Γεώργ., 'Αναπλ. Καθηγητής Τμήμ. Χημείας, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΚΟΛΟΚΥΘΑΣ Γ., 'Αν. Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΑΠΡΙΝΗΣ Γ., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΟΥΣΚΟΥΡΑΣ 'Αθ., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΑΜΠΕΡΟΣ Σπ., 'Επ. Καθηγητής 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΝΙΑΡΗΣ Παν., 'Επ. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Χαρ., 'Επ. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΡΑΜΑΛΙΚΗ Δημ., 'Επ. Καθηγήτρια 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΤΣΩΡΧΗΣ Θεόδ., 'Επ. Καθηγητής Σχολής Θετ. 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΤΣΩΧΗΣ Κ., 'Επ. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΑΛΑ'Ι'ΤΖΑΚΗΣ Στ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΙΟΥΛΑΦΑΣ Κυρ., 'Επ. Καθηγητής Οίκον. Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΔΟΣΑΚΗΣ Δ., 'Επ. Καθηγητής 'Αν. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΚΟΥΚΚΟΥ 'Ελ., 'Επ. Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΥΤΡΑΣ Δημ., 'Επ. Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑΣ Δ., 'Επ. Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΥΤΣΑΥΤΙΚΗΣ 'Α., 'Επ. Καθηγητής Τμήμ. Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΚΡΙΚΩΝΗΣ Χρ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΟΥ - ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ 'Ελ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΛΟΓΕΡΑΣ 'Ανδρέας, Λέκτ. 'Αν. Σχολής 'Εμπ. Οίκ. 'Επιστημών 'Αθηνών.
- ΚΑΜΟΥΤΣΗΣ Χ., Λέκτορας Τμήμ. Φαρμακ. Χημείας, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΚΑΝΑΚΟΥΔΗΣ Γερ., Λέκτ. Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ Νικ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΑΡΑΜΑΛΕΓΚΟΥ 'Ελ., Λέκτ. Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΗΣ 'Ανδρ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΚΟΥΡΤΗ 'Εριέτ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΚΟΥΤΛΕΜΑΝΗΣ Παυσ., Λέκτ. Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

- ΚΩΣΤΑ Βασ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗΣ Βασ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ Κων., Καθηγητής Γεν. Τμήματος, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΛΕΩΝΙΔΟΥ Δημ., Καθηγητής Τμήματος Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΛΙΒΑΔΑΡΑΣ Νικ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΛΑΣΚΑΡΗΣ Γεώργ., 'Αναπλ. Καθηγητής 'Οδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΛΕΚΚΑΣ Στέφ., 'Αν. Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΛΑΔΑ - ΧΥΤΗΡΟΓΛΟΥ 'Ε., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΑΝΑΦΗΣ Κων., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΑΝΤΗΣ 'Α., Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΜΑΡΑΚΗΣ Γρ., Καθηγητής Θετικών 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΑΡΚΕΤΟΣ Σ., Καθηγητής 'Ιατρικής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗΣ 'Ιωάν., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΗΤΡΑΚΟΣ Κ., Καθηγητής Θετικών 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΗΤΣΑΚΗΣ Καρ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Γ., Καθηγητής 'Αν. Γεωπονικής Σχολής 'Αθηνών.
- ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Εύαγγ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής - 'Ακαδημαϊκός, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΟΥΤΣΟΥΛΑΣ 'Ηλ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΟΥΤΣΟΥΛΑΣ Μ., Καθηγητής Θετικών 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ Γ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΠΕΝΟΣ Θεοφ., Καθηγητής 'Αν. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΜΠΗΤΡΟΣ Γεώργ., Καθηγητής 'Αν. Σχολής Οίκ. 'Εμπ. 'Επιστημών 'Αθηνών.
- ΜΠΟΖΩΝΗΣ Γεώργ., Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΠΡΑΓΣΙΩΤΗΣ Ν., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΩΡΑΪΤΟΥ - ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ Μαρ., Καθηγήτρια Θετικών 'Επιστημών Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΠΑΖΟΠΟΥΛΟΥ Εύτ., 'Αν. Καθηγήτρια 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΠΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Στ., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΜΠΟΥΜΗΣ Παναγ., 'Αν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΩΡΕΣΣΟΥ Βασ., 'Αν. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΜΑΚΡΑΚΗΣ Μ., άμ. 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΑΛΙΑΡΗΣ Π., 'Επ. Καθηγητής 'Αν. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΜΑΡΑΓΚΟΥ 'Ορσαλία, 'Επ. Καθηγήτρια 'Οδοντιατρ. Τμήμ., Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Λ., 'Επ. Καθηγητής Σχολής Θετικών 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΙΚΡΟΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νικ., 'Επ. Καθηγητής Τμήμ. Χημείας, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΜΑΣΟΥΛΑΣ Γ., Λέκτ. 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΕΣΣΗΝΗ - ΝΙΚΟΛΑΚΗ Ν., Λέκτ. Σχολής Θετικών 'Επιστημών, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ Βασ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΗΛΙΓΚΟΥ - ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗ Ε., Λέκτ. Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΗΤΡΟΥΣΙΑ - ΖΙΟΥΒΑ 'Αγγ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΙΣΑΗΛΙΔΗΣ Ν., Λέκτ. Γεωπονικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΜΟΥΡΤΖΙΝΗΣ Δ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΠΕΓΖΟΣ Μ., Λέκτ. Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΜΠΟΥΛΑΚΗ Χρ., Λέκτ. Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΝΑΟΥΜ Χρ., Καθηγητής 'Αν. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΝΙΑΒΗΣ Χρ., Καθηγητής 'Αν. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΝΤΟΚΑΣ Λάμπρος, Καθηγητής Τμήματος Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π., 'Αν. Καθηγήτρια 'Αν. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΞΑΦΕΝΙΑΣ Δ., 'Επ. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΞΕΞΑΚΗΣ Ν., Λέκτ. Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Η., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΟΡΦΑΝΟΣ Μ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Γ., 'Αν. Καθηγητής Οικονομικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ - ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΥ Κ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΟΛΥΜΠΙΟΥ Ν., Λέκτ. Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.

- ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Σ., Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Χρ., Καθηγητής Άνωτάτης Γεωπονικής Σχολής Άθηνών.
- ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ Γ., Καθηγητής Γεν. Τμήματος, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Ί., Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Νικ., Καθηγητής Τμήμ. Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΠΑΠΠΑΣ Ί., Καθηγητής Τμήμ. Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Στ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΑΠΑΣΤΕΡΙΑΔΗΣ Ά., Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Γ., Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Π., Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΟΥΤΣΟΓΛΟΥ Σωφρ., Καθηγητής Άνωτάτης Γεωπονικής Σχολής Άθηνών.
- ΠΑΡΑΔΕΛΛΗΣ Άθ., Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Παν., Καθηγητής, Τμ. Οικονομικό, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΛΕΣΣΑΣ Στ., Καθηγητής Άνωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΠΟΥΛΥΖΩΗΣ Μαρ., Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΡΟΔΡΟΜΙΔΗΣ Ί., Καθηγητής Άνωτ. Σχολής Οικ. Έμπ. Έπιστημών Άθηνών.
- ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Θ., Άν. Καθηγητής Άνωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Ί., Άν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Περ., Άν. Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ Ί., Άν. Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Άντ., Άν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Κ., Άν. Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Στ., Άν. Καθηγητής Όδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΙΖΑΝΙΑΣ Μ., Άναπλ. Καθηγητής Τμήμ. Φυσικής, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΠΑΡΑΠΑΝΗΣ Αίμ., Έπ. Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΤΑΡΓΙΑΣ Θεοχ., Έπ. Καθηγητής Θετικών Έπιστημών, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΕΡΡΑΣ Πάρις, Έπ. Καθηγητής Τμήμ. Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΠΙΕΡΡΑΚΟΥ Εύγ., Έπ. Καθηγήτρια Όδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΑΝΙΤΣΑ - ΦΑΦΛΙΑ Χρ., Λέκτ. Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ Έμμ., Λέκτ. Όδοντιατρικού Τμ., Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Άργ., Λέκτορας Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Νόννα, Λέκτ. Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ Ξεν., Λέκτορας Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΙΠΕΡΑΚΙΣ Γ., Λέκτ. Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ Ίωάν., Λέκτ. Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΡΑΚΙΝΤΖΗΣ Νικ., Καθηγητής Τμήμ. Χημ. Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΡΟΓΔΑΚΗΣ Έμμ., Καθηγητής Άνωτάτης Γεωπονικής Σχολής Άθηνών.
- ΣΑΚΚΟΣ Στ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΑΡΑΝΤΙΔΗΣ Στ., Καθηγητής Άνωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΣΑΡΣΕΝΤΗΣ Β., Καθηγητής Άνωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς.
- ΣΚΑΛΚΕΑΣ Γρ., Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΣΚΟΥΤΕΡΗΣ Κ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ Ί., Καθηγητής Νομικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ Μερ., Καθηγήτρια Όδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Κ., Καθηγητής Πολυτεχν. Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ., Καθηγητής Τμήμ. Μαθηματικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ Ν., Καθηγητής Σχολής Θετικών Έπιστημών, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΣΚΩΝΑΚΗΣ Στ., Άν. Καθηγητής Σχολής Θετικών Έπιστημών, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΣΠΑΗΣ Άλέξ., Άν. Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΠΑΝΟΣ Παν., Άν. Καθηγητής Ίατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΤΑΘΗΣ Γρ., Άν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Άθηνών.
- ΣΤΟΓΙΟΓΛΟΥ Γ., Άν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΙΑΦΑΡΙΚΑΣ Π., Έπ. Καθηγητής Τμήμ. Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Πατρών.

- ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Σίμος, 'Επ. Καθηγητής Τμήμ. Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΣΚΛΑΒΟΥΝΟΥ 'Αλ., 'Επ. Καθηγήτρια 'Οδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΣΟΥΛΙΟΥ - ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ Είρ., 'Επ. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ 'Αν., 'Επ. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Νικ., 'Επ. Καθηγητής 'Οδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Χαρ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΣΑΜΟΥΗΛΙΔΗΣ Σ., Λέκτ. Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ Γεώργιος, Λέκτ. Γεν. Τμήματος, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ Εύριπίδης, Λέκτ. 'Οδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΤΖΩΑΝΝΟΣ 'Ιωάν., Καθηγητής 'Αν. Σχολής Οίκ. 'Εμπ. 'Επιστημών 'Αθηνών.
- ΤΟΥΡΚΑΝΤΩΝΗΣ 'Αχ., Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΤΡΑΚΑΤΕΛΛΗΣ 'Αντ., Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Κ., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΤΡΙΓΩΝΙΔΗΣ Γ., 'Αν. Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΤΣΑΤΣΑΣ Βασ., Καθηγητής 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΤΣΑΓΓΑΡΗΣ Θ., 'Αν. Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΤΣΙΦΟΔΗΜΟΣ Δημ., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΤΑΜΠΑΚΗΣ Γ., 'Επ. Καθηγητής 'Αν. Σχολής Οίκ. 'Εμπ. 'Επιστημών 'Αθηνών.
- ΤΖΙΑΦΙΤΑΣ Γεώργ., 'Επ. Καθηγητής Γεν. Τμήματος, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΤΑΡΛΑΤΖΗ Είρ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΤΣΙΧΛΑΚΗΣ Κων., Λέκτ. 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΥΦΑΝΤΗΣ Ε., Καθηγητής Τμήμ. Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΦΕΙΔΑΣ Βλ., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ 'Ι., Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΦΕΚΑΣ Λεων., 'Αν. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ Γιάν., 'Επ. Καθηγητής 'Οδοντιατρικού Τμήμ., Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΦΑΝΟΥΡΓΑΚΗΣ Βασ., 'Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΦΡΑΝΤΖΙΔΟΥ Φιλ., 'Επ. Καθηγήτρια 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ Φραγ., Λέκτ. 'Οδοντιατρικού Τμήματος, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Σ., Λέκτ. Τμήμ. Φυσικής, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΧΑ'Ι'ΝΗΣ 'Ι., Καθηγητής Γεν. Τμήματος, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΧΑΤΖΗΜΗΝΑΣ 'Ι., Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΧΕΙΜΩΝΑΣ Χρ., Καθηγητής Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΧΡΙΣΤΙΝΑΚΗΣ Π., 'Αν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστήμιο 'Αθηνών.
- ΧΕΙΜΩΝΑ Δ., Λέκτ. Κτηνιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Σωτ., Λέκτορας Τμήμ. Μηχανικών, Ε. Μ. Πολυτεχνείο.
- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Δ., Λέκτ. 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΨΑΡΟΥΛΗΣ Δ., 'Επ. Καθηγητής 'Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Σ η μ ε ί ω σ η. 'Η Συντονιστική 'Επιτροπή, που ανέλαβε την πρωτοβουλία της υπογραφής της 'Εκκλήσεως ζητεί την κατανόηση των πολυπληθών κ.κ. Συναδέλφων, με τούς οποίους γιά τεχνικούς λόγους δέν κατόρθωσε νά έπικοινωνήσει. Τοῦτο εἶναι δυνατό νά γίνει σέ δεύτερη φάση.

Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Σ

'Η Διεύθυνσις του Διορθοδόξου Κέντρου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος απευθύνει θερμήν έκκλησιν εις τον πνευματικόν κόσμον, όπως έλθη άρωγός εις τον έμπλουτισμόν της διδλιθηκής του Κέντρου διά της άποστολής παντός είδους συγγράμματος αναφερομένου εις την Θεολογίαν και γενικώτερον εις τό αντικείμενον μελέτης πασών των θεωρητικών έπιστημών.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον 'Εκκλησίας 'Ελλάδος, 'Ιασιού 1, 115 21 'Αθήναι.

Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ κ. ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ(*)

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ κ. κ. ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΑ, ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ κ. κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΛΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ ΑΥΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩ ΠΑΝΣΕΠΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩ ΝΑΩ (Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος, 17 Μαΐου 1987).

Παναγιώτατε,

Σεβασμιώτατοι, Πανοσιολογιώτατοι και Αιδεσιμώτατοι πατέρες,

'Αγαπητοὶ Χριστιανοί,

'Επέρασαν μῆρες τινες ἀπὸ τότε πὸν ὁ κλῆρος καὶ οἱ ἐδλαβεῖς ρουμάνοι χριστιανοὶ ἐκάλεσαν ἐμὲ νὰ ὑπηρετήσω τὴν 'Ορθόδοξον Ρουμανικὴν 'Εκκλησίαν, ὡς Πατριάρχης, μετὰ τὴν ἐκδημίαν τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου κυροῦ 'Ιουστίνου. Εἰς τὴν κηδείαν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐνθρόνισίν μας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐξεπροσωπήθη ὑπὸ διακεκοιμένων 'Ιεραρχῶν αὐτοῦ. 'Ἐπρεπε νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ σγχνὰ ταῦτα δείγματα ἀδελφικῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἡ 'Υμετέρα Παναγιότης ἐξεφράσατε πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς Σεβασμιωτάτους 'Ιεράρχας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θεόου. Σγχνρόνας ὁμως, οἱ παλαιοὶ καὶ ἀδιάκοποι ιστορικοὶ δεσμοὶ μετὰ τῆς 'Ορθόδοξου Ρουμανικῆς 'Εκκλησίας καὶ τῆς 'Εκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως δέον νὰ διατρανώωνται ἐκ νέου.

Διὰ τοῦτο ἀναπέμπομεν δόξαν εἰς τὸν Πανάγαθον Θεὸν διότι ἐβοήθησεν ἡμᾶς νὰ ἐκπληρώσωμεν θερμὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν ὅπως ἐνωθῶμεν μετὰ τῆς 'Υμετέρας Παναγιότητος ἐν τῇ τελέσει τῆς Θείας Εὐχαριστίας, μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων 'Ιεραρχῶν, τῶν Πανοσιολογιωτάτων πατέρων καὶ τῶν ἐδλαβεστάτων χριστιανῶν, τῶν παρόντων εἰς τὸν Ναόν.

Μαζί μας εἰς τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν εἶναι: 'Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βανάτου κ. Νικόλαος Corneanu, ὁ Θεοφιλέστατος ἐπαρχιοῦχος 'Επίσκοπος Ρόμαν καὶ Χούσι κ. Εὐθύμιος, ὁ Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Πλοεστίν κ. Νήφων, ἡμέτερος Πατριαρχικὸς βοηθός, ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος π. Στέφανος Alexe, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Θεολογικοῦ 'Ινστιτούτου Βουκουρεστίν, ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος π. Κωνσταντίνος Κόμαν, βοηθός εἰς τὸ αὐτὸ 'Ινστιτούτον, καὶ ὁ 'Ιερολογιώτατος Διάκονος Γρηγόριος

Andronescu τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τοῦ Βουκουρεστίν.

'Επιθυμοῦμεν νὰ Σᾶς εὐχαριστήσωμεν ἰδιαίτερος διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν, τὴν ὁποίαν ἐπεφυλάξατε εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἀφίξεώς μας εἰς τὴν Θερονικὴν Πόλιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τὰς πρᾶγματι εὐτυχεῖς στιγμὰς ἀδελφικῆς κοινωνίας, τὰς βιουμένας κατὰ τὴν τέλει τῆς Θείας Λειτουργίας, αἱ ὁποῖαι μᾶς παροτρύνουν νὰ λέγωμεν μετὰ τοῦ Ψαλμοῦ: «Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ» (Ψαλμ. 117,24).

Τὸ διὰ τῆς σημερινῆς εὐχαριστιακῆς κοινωνίας ἐδλογημένον ἀποκορύφωμα τῆς ἐπισκέψεώς μας εἰς τὸν ἱστορικὸν τοῦτον Πατριαρχικὸν Ναόν, μάστρα πολλῶν ἐκ τῶν σημαντικωτέρων γεγονότων τῆς μακροαῖνος καὶ λίαν ταραχώδους ἱστορίας τῆς 'Ορθόδοξίας, εἶναι ἡ πλέον ζωντανὴ ἔκφρασις τῆς ἰδικῆς μας ἐνότητος τῆς πίστεως, τῆς ὁμολογίας καὶ τῆς βιώσεως αὐτῆς διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων καὶ τῆς συνειδήσεώς μας, ὅτι ὅλοι ἀνῆκομεν εἰς τὸ αὐτὸ μυστηριακὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ εἶναι ἡ Μία, 'Αγία, Καθολικὴ καὶ 'Αποστολικὴ 'Εκκλησία Αὐτοῦ.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, αἰνοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὸν Πανάγιον Θεὸν καὶ ἠνωμένοι εἰς τὴν αὐτὴν πίστιν καὶ ἀγάπην Σᾶς μεταφέρομεν τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ τὸν θερμὸν χαιρετισμὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τῶν 'Ιεραρχῶν, τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἐδλαβεστάτων ρουμάνων χριστιανῶν.

Παναγιώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

'Αγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ζωντανὸς καὶ καρποφόρος κλάδος ('Ιω. 15, 1-6) τοῦ ἀληθινοῦ 'Αμπελῶνος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Σωτὴρ ἡμῶν 'Ιησοῦς Χριστός, ἡ 'Ορθόδοξος Ρουμανικὴ 'Εκκλησία συνδέεται μὲ τὰ χρυσᾶ νήματα τῶν μακροαῖνων ἱστορικῶν δεσμῶν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

'Η ἀρχὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας συμπίπτει μὲ αὐτὸ τὸ κήρυγμα τῶν ἁγίων 'Αποστόλων. Οἱ πρόγονοὶ μας, οἱ διακορωμαῖοι, ἔλαβον γνώσιν περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν πρωτόκλητον τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου, τὸν "Ἅγιον 'Απόστολον 'Ανδρέαν, ὁ ὁποῖος ἐκήρυττεν εἰς τὰς μετὰξὺ Δουνάβειος καὶ Μαύρης Θαλάσσης περιοχάς, αἱ ὁποῖαι ἀείποτε ἀπετέλουν μέρος τοῦ ἐδάφους τῆς πατρίδος μας. Τοῦτο τὸ γεγονὸς εἶναι ἰδιαίτερος σημαντικόν, διότι καὶ ἡ

*Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 402 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10 τεύχους.

ἀρχή τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνδέεται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Ἀπὸ τοὺς πρώτους αἰῶνας καὶ μέχρι σήμερον διαπιστοῦμεν μίαν ἀδιάκοπον συνέχειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ρουμανίας, ἡ ὁποία ἦτο πάντοτε ἐρριζωμένη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν τῆς Ἀνατολῆς καὶ εἰς ἀγαθὰς πάντοτε σχέσεις μὲ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία ἐγεννήθη ταυτοχρόνως μὲ τὸν ρουμανικὸν λαόν, ἠνδρώθη καὶ ἀνεπτύχθη μαζί μὲ τὸν λαόν, συμμερίζομένη τὸσον τὰς χαρὰς ὅσον καὶ τοὺς πόνους αὐτοῦ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ ρουμανικὸς λαὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς χριστιανικὸς λαός, διότι, ὡς εἶπομεν, αὐτὸς ἐγεννήθη χριστιανικός. Μέχρι τῆς ὀργανώσεως τῶν ἀνεξαρτήτων κρατιδίων, τὸν 14ον αἰῶνα, καὶ συνάμα μέχρι τῆς Ὁρθόδοξου ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς εἰς τὰ κρατίδια αὐτά, ὑπάρχει μία περίοδος εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται διὰ τῆς ἀντιστάσεως αὐτοῦ κατὰ τῶν εἰσβολῶν τῶν βαρβάρων λαῶν. Οἱ λαοὶ αὐτοὶ ἦλθαν, οἱ μὲν μετὰ τοὺς δέ, ἐπέρασαν, ἐνῶ οἱ ρουμάνοι παρέμειναν, διότι ἦσαν δεμένοι διὰ τοῦ ἰδίου των («εἶναι») μὲ τὴν γῆν αὐτήν. Καὶ μαζί τους ἔχουν ἐπιζῆσει καὶ δύο ἀπὸ τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ ρουμανικοῦ ἔθνους: ἡ λατινικότης τῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀρχικὴ των χριστιανικὴ πίστις, ἡ Ὁρθόδοξος.

Ὅσακις ὁ ρουμανικὸς λαὸς μετέβαινεν εἰς μίαν νέαν, ἀνωτέραν, ὀργανωτικὴν βᾶσιν, μαζί του καὶ ἡ Ἐκκλησία μας, πάντοτε εἰς τὰ πλαίσια καὶ σύμφωνα μὲ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ἀπέκτα νέα ὀργανωτικὰ συστήματα. Τοιοῦτοτρόπως, κατόπιν τῆς ἀποκτίσεως τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ρουμανικῆς Χώρας καὶ κατόπιν τῆς ὀργανώσεως τῆς Μολδαβίας εἰς ἀνεξάρτητον κράτος, ἐξελέγησαν πνευματικοὶ ἀρχιεπίσκοποι ἐκ τῶν πεφωτισμένων Ἱεραρχῶν τοῦ τόπου, ἀνεγνωρισμένοι ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀπεδείκνυε, συγχρόνως, τὴν ὀρίμανσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ τὴν συνείδησιν τῆς μετὰ τοῦ Βυζαντίου ἐνότητός της, διότι ἡ Κωνσταντινούπολις ἔδιδε τὴν εὐλογία καὶ τὴν ἀναγνώρισιν διὰ τὰς σπουδαίας αὐτὰς ἐκκλησιαστικὰς πράξεις.

Ἀδξανομένη ἐπὶ πλέον καὶ γινόμενη ἔτι ἰσχυροτέρα ἡ Ὁρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία τῶν τριῶν ρουμανικῶν χωρῶν, τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Τρανσυλβανίας, ὀρίμαζεν ὁλονὲν καὶ περισσότερον, οὕτως ὥστε, κατόπιν πραγματοποιήσεως τῆς ἐνώσεως τῶν ρουμάνων καὶ κατόπιν κατακτίσεως τῆς κρατικῆς ἀνεξαρτησίας, τὸ 1877, καὶ ἡ Ἐκκλησία ἡ Ρουμανικὴ ἀπέκτησε τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ αὐτοκεφάλου αὐτῆς. Ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Σynοδικὸς Τόμος, ἐκδοθεὶς τὴν 25ην Ἀπριλίου 1885, ὑπογεγραμμένος ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Δ' καὶ ὑπὸ τῆς περι αὐτῶν

Σynόδου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνεγνωρίζετο τὸ αὐτοκέφαλον καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ὁρθόδοξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἐξέφραζε τὴν πράγματι οἰκουμενικὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ ἔτος 1925, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέκτησε τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα καὶ τίτλον, γεγονός τὸ ὁποῖον ἠῆξηση ὄχι μόνον τὸ κῶρος ἀλλὰ καὶ τὰς εὐθύναις αὐτῆς μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

Ἐὰν κοιτάξωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀπὸ τῆς κορυφῆς αὐτῶν τῶν ἐπιτευγμάτων, βλέπομεν ὅτι αὕτη συνεχῶς πλουτίζει τὸν πνευματικὸν θησαυρὸν της, ἐμφανιζομένη ὁλονὲν καὶ περισσότερον ἠνωμένη καὶ στρατευμένη εἰς τὴν διορθόδοξον ζωὴν.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία ἀπαριθμεῖ ὡς μέλη αὐτῆς τὸ 80% τοῦ εὐλαβεστάτου πληθυσμοῦ τῆς Ρουμανίας, ὀργανωμένη εἰς δεκατοεῖς ἐπαρχίας, ἐκ τῶν ὁποίων πέντε εἶναι Μητροπόλεις καὶ ὀκτὼ Ἐπισκοπαί, ἐκάστη ἐξ αὐτῶν μὲ περισσότερας ἑκατοντάδας ἐνορίας καὶ ἱερεῖς. Κάθε ἐνορία κατέχει ἓνα ἢ καὶ δύο Ναοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων ὄχι ὀλίγοι ἐκτίσθησαν τελευταίως. Οἱ νέοι ἱερεῖς τῶν ἱερῶν χριστιανικῶν μαρτύρων μορφώνονται εἰς τὰ ἐξ Θεολογικῶν Σεμιναρίων καὶ εἰς τὰ δύο Θεολογικὰ Πανεπιστημιακὰ Ἰνστιτούτα τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅχι ὀλίγοι νέοι ἀλλοδαποὶ σπουδάζουν, ἐπίσης, θεολογίαν εἰς τὴν Ρουμανίαν, ὅπως καὶ ρουμάνοι νέοι σπουδάζουν θεολογίαν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

Ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι κατέχουν ἐργαστήρια κηροῦ, ἐργαστήρια ραπτικῆς διὰ τὰ ἱερατικά ἐνδύματα καὶ ἄμφια. Ἐκάστη τῶν πέντε Μητροπόλεων κατέχει ἐπὶ πλέον ἓν τυπογραφεῖον. Τὸ Πατριαρχεῖον, εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ, κατέχει ἐπίσης ἓν τῶν πλέον συγχρόνων τυπογραφείων, ἐργαστήρια παραγωγῆς ὑφασμάτων διὰ τὰ ἱερατικά ἄμφια, ἐργαστήρια ἀγιογραφικῆς, ξυλογλυπτικῆς, ἐργαστήρια παραγωγῆς κωδῶνων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν. Εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἐργάζεται μέγας ἀριθμὸς ἀγιογράφων, οἱ ὁποῖοι ἀγιογραφοῦν τοὺς νεοκτίστους Ναοὺς καὶ ἀνακαινίζουν μὲ ἰδιαίτερον προσοχὴν τὰς ἀγιογραφίας παλαιότερων Ναῶν, ἱστορικῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων, ζωντανῶν μαρτύρων τοῦ δημιουργικοῦ ταλάντου καὶ τῆς πίστεως τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ.

Κάθε μία ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν κατέχει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ἀνδρώας καὶ γυναικείας μονὰς. Μετὰ τῶν μοναχῶν συναντῶμεν καὶ πάρα πολλοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι εἰσῆλθον εἰς τὰς Μονὰς τελευταίως, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι μὲ ἀνωτάτην θεολογικὴν κατάρτισιν.

Δύναται νὰ ὀμιλήσῃ κανεὶς καὶ περὶ πνευματικῆς ἐπιδράσεως τοῦ ρουμανικοῦ μοναχισμοῦ εἰς τὸν ὀρθόδοξον γενικώτερον χῶρον. Γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὰς περιοχὰς μας ὑπῆρχε μοναχισμὸς ἐκ τῶν πατερικῶν ἀκόμη ἤδη ἐποχῶν καὶ ὅτι ὑπάρχον ρουμανικὰ μοναστικά κτητορία καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολῆς, κυρίως εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Αἰεποτε οἱ ρουμάνοι μοναχοὶ ἐπεθύμουν νὰ γίνον ἀγιορεῖται,

Ο ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ (†) (1907 - 1987)

Ο Μητροπολίτης Μυτιλήνης κυρός 'Ιάκωβος (κατά κόσμον Εδάγγελος Κλεομβρότου), έγεννήθη εις τας Κυδωνίας τής Μ. 'Ασίας τήν 7ην Μαΐου 1907. Μετά τόν έκπατρισμόν τών 'Ελλήνων χριστιανών έκ τής Μ. 'Ασίας, μικρός τήν ηλικίαν, έγκατεστάθη μετά τής οικογενείας του εις τήν Μυτιλήνην όπου έφοίτησεν εις τό εκεί Γυμνάσιον. Μετά ταύτα τελών υπό τήν προστασίαν του Μητροπολίτου Μυτιλήνης 'Ιακώβου

Ο άείμνηστος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κυρός 'Ιάκωβος.

και του Λεσβίου καθηγητού του Πανεπιστημίου Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, έσπούδασε τήν Θεολογίαν και τά Παιδαγωγικά εις τό Πανεπιστήμιον 'Αθηνών. Εις τας σπουδάς του συνέβαλε σημαντικώς ή 'Ι. Μονή Λειμώνος τής Λέσβου, ής ό Σεβ. έτύγγανε άδελφός. Τό 1930 μετά τό πέρας τών σπουδών του, προσελήφθη υπό του Γέροντός του άγίου Μυτιλήνης ως Γραμματεύς τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως και τή 4η 'Οκτωβρίου 1937 έχειροτονήθη έν τή 'Ιερᾷ Μονῇ τής Μετανοίας του, εις Διάκονον, υπό του άδελφού τής ίδιας Μονής, Μητροπολίτου τότε Αυστραλίας Τιμοθέου Εδάγγελινίδη. Μετ' όλίγας ήμέρας, τήν 23ην 'Οκτωβρίου 1937, έχειροτανήθη υπό του Μητροπολίτου Μυτιλήνης 'Ιακώβου, έν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ, εις Πρεσβύτερον, χειροθετηθείς άμα εις 'Αρχιμανδρίτην, άναλαβόν άμέσως τά καθήκοντα του Πρωτοσυγκέλλου, άτινα ήσκησεν άνελλιπώς μέχρι τής 19ης 'Οκτωβρίου 1945, ότε έξελέγη υπό τής 'Ιερᾶς Συνόδου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος Μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης, εις διαδοχή του πρὸς Κύριον έκδημήσαντος Μητροπολίτου Διοδώρου. 'Η χειροτονία του έγινετο τήν Κυριακήν 11ην Νοεμβρίου 1945 έν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ 'Αθηνών, παρουσία του τότε 'Αντιβασιλέως - 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών Δαμασκηνού, προεξάρχοντος του Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Γενναδίου, συνιερουργούντων δέ τών Μητροπολιτών Βερροίας 'Αλεξάνδρου, Σύρου Φιλαρέτου, Καστορίας Νικηφόρου, 'Εδέσσης Παντελεήμονος, Θηβών Πολυκάργου και Γυθείου Δημητρίου, ή δέ έγκατάστασις του εις τήν 'Ιερᾶν Μητρόπολιν Σισανίου και Σιατίστης έγινετο εις τήν Σιάτισταν τήν Κυριακήν 29ην Δεκεμβρίου 1945 παρουσία τών 'Αρχῶν του Νομού και τής πόλεως Σιατίστης και πλήθους λαού.

Ο Μητροπολίτης 'Ιάκωβος ύπηρετήσας εις τήν Μυτιλήνην, δευτέραν πατρίδα του, επί 15 συναπτά έτη, ως Πρωτοσύγκελλος και 'Ιεροκήρυξ, ήσχολήθη υπό τήν κατεύθυνσιν του Γέροντός του, με τήν διαίτησιν τής Μητροπόλεως, τό θεϊον κήρυγμα, τήν όργάνωσιν τών Κατηχητικῶν σχολείων, του προσκοπι-

έπιθυμία ή όποία και σήμερα παραμένει ισχυροτάτη και άποτελεί στόχον πολλῶν έκ τών μοναχῶν μας.

Οί πιστοί μας συμμετέχουν ενεργῶς εις τήν ζωήν τής 'Εκκλησίας, εις τά ένοριακά, επαρχιακά και πατριαρχικά διοικητικά όργανα, εις τά όποία ό άριθμός αυτών άποτελεί τά δύο τρίτα του συνόλου τών μελῶν των, ένῶ ό άριθμός τών κληρικῶν άποτελεί τό έν τρίτον.

Μετ' εύχαριστήσεως Σᾶς πληροφοροῦμεν ότι, άκολουθοῦσα τας παλαιότερας μας παραδόσεις και συμπλέκονσα τήν εκκλησιαστικήν διακονίαν με τήν άπηρεσίαν τών μεγάλων ιδεωδῶν του λαού μας, ή

'Ορθόδοξος Ρουμανική 'Εκκλησία, με όλα τά τέκνα αυτης, ύποστηρίζει μετ' άποφασιστικότητας τας προσπαθειάς τής κρατικής ήγεσίας διά τήν συνεχή ανάπτυξιν τής χώρας και διά τήν συνεχή πρόοδον αυτης.

'Η 'Εκκλησία μας άσχολείται συνεχῶς με τήν θρησκευτικήν κατήχησιν τών πιστῶν της, αναπτύσσουσα τελευταίως νέα κατηχητικά συστήματα, έν στενή σχέσει με τήν Θείαν Λειτουργίαν και τας λοιπας λειτουργικάς άκολουθίας.

(Συνεχίζεται)

σμοῦ, τὴν ἕδρυσιν Παιδικῶν Συσσιτίων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατοχῆς, ἔνθα ἐπὶ 3 καὶ ἡμισυ ἔτη, εὐρισκόν ἄρτον καὶ θερμὴν τροφήν περὶ τὰ 15.000 πτωχὰ παιδάκια, τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ «ΠΟΙΜΗΝ», τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησίας τῆς Λέσβου καὶ τὴν ἔρευναν πολλῶν χριστιανικῶν μνημείων τῆς Νήσου.

Ἐδημοσίευσε πολλὰς ἀξιολόγους μελέτας. Ἐκ τῶν αὐτοτελῶν τοιούτων αἱ σπουδαιότεραι εἶναι:

1. Ὁ Μοντανισμὸς κατὰ τὸν Εὐσέβιον.
2. Ἡ ζωγραφικὴ τῆς Νέας τοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνο.
3. Καλλίνικος Μητροπολίτης Μυτιλήνης, ὁ μετέπειτα Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, Μυτιλήνη 1934, σελ. 41.
4. Τὸ νέον Διάταγμα τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας διὰ τὸν ἐν Ἀγιάσῳ Λέσβου Νάον Κοιμήσεως Θεοτόκου, ἐξεταζόμενον ἀπὸ κανονικῆς ἀπόψεως, Μυτιλήνη 1935, σελ. 8.
5. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 23 χειρόγραφον τῆς ἐν Λέσβῳ Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (Ἰψηλοῦ) καὶ ὁ περίφημος ζωγράφος Μανουὴλ Πανσέληνος, Μυτιλήνη 1937 σελ. 8.
6. Λόγος εἰς τὴν Φαιναρέτην Ἰωάννου Ὀλυμπίου, Μυτιλήνη 1938.
7. Τὸ εὐρεθὲν ἀρχεῖον τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Καλλινίκου, Μυτιλήνη 1938, σελ. 50.
8. Τὰ πεπραγμένα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Γερμανοκρατίας. Μυτιλήνη 1945, σελ. 65.
9. Ἡ ὑδρευσις τῆς πόλεως Σιατίστης, Ἀθῆναι 1954, σελ. 135.
10. Ὁ Ἐθνομάρτυς Μητροπολίτης Κυδωνιῶν Γρηγόριος ὁ ἀπὸ Στραωνίτσης. Ἀθῆναι 1965, σελ. 76.
11. Ὁ Γρηγόριος Παπαμιχαὴλ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἀθῆναι 1956 σελ. 34 καὶ Β' ἔκδοσις Μυτιλήνη 1966 σελ. 29.
12. Ὁ Ἱεροδιάκονος Στέφανος Νούκας. Ἀθῆναι 1956.
13. Ὁ κόπος μου εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ἀθῆναι 1959, σελ. 346.
14. Τὰ πρῶτα μνημεῖα χριστιανικῆς λατρείας εἰς τὴν Λέσβον. Ἀθῆναι 1961 σελ. 15.
15. Τὸ ἔργον τῆς Ἰ. Μ. Μυτιλήνης ἀπὸ 27/7/58-31/12/61. Μυτιλήνη 1962, σ. 81.
16. Τὸ Ἐφημεριακόν, Ἀθῆναι 1963, σελ. 32.
17. Ἡ ἐθνικὴ θρησκεία καὶ ἡ λατρεία τῶν Αὐτοκρατόρων ἐν Λέσβῳ κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους. Μυτιλήνη 1965, σελ. 13.
18. Ἰγνάτιος ὁ Λέσβιος Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας, Ἀθῆναι 1965, σ. 236.
19. Τὰ κατὰ τὴν εὐρεσιν καὶ μετακομιδὴν τῶν ἱερῶν Λειψάνων τοῦ ὁσίου Γρηγορίου Ἐπισκόπου Ἄσσου Πολιούχου Γέρας. Μυτιλήνη 1965, σελ. 70.
20. Ἡ Παναγία τῆς Ἀγιάσου εἰς τὴν Νῆσον Λέσβον, Μυτιλήνη 1967, σελ. 85.
21. Ὁ Ἅγιος Ραφαὴλ καὶ ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῶν Καρυῶν εἰς τὴν Μυτιλήνην. Μυτιλήνη 1968, σελ. 40.
22. Τὸ ἔργον μιᾶς δεκαετίας. Μυτιλήνη 1968, σελ. 68.
23. Ὁ Ἅγιος Ἰσίδωρος. Ἀθῆναι 1968, σελ. 190.
24. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἰ. Μονῆς τοῦ Ἀγ. Ραφαήλ. Μυτιλήνη 1969, σελ. 32.
25. Λεσβιακὸν Μηναιῶν. Μυτιλήνη 1969 σελ. 358.
26. Ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου εἰς τὴν Μυτιλήνην. Μυτιλήνη 1970, σελ. 48.
27. Ὁ Ἰ. Ναὸς Ἀγ. Θεοδώρων εἰς τὴν Μυτιλήνην. Μυτιλήνη 1970, σελ. 34.
28. Mytilena Sacra Τόμος Α' Ἡ Ἰ. Μονὴ Ἰψηλοῦ (Ἱστορία-Τέχνη) Ἀθ. 1970.
29. Mytilena Sacra Τόμος Β' Ναοὶ-Κειμήλια (Α-Μ). Θεσσ. 1974 σελ. 426.
30. Mytilena Sacra Τόμος Γ' πόλεως Μυτιλήνης (Ν-Ω). Θεσσ. 1976 σελ. 424.
31. Mytilena Sacra Τόμος Δ' (Ν-Ω). Θεσσαλονίκη 1981 σελ. 646.
32. Ὁ Ἰ. Ναὸς Ἀγ. Θεράποντος εἰς τὴν Μυτιλήνην. Μυτιλήνη 1971.
33. Ὁ Ἱερὸς Ναὸς Ἀγ. Συμεῶν εἰς τὴν Μυτιλήνην. Μυτιλ. 1972 σελ. 65.
34. Χρυσοκέντητα ἐπιτραχήλια-παλαιὰ ἀντιμήνια. Ἀθῆναι 1971 σελ. 48.
35. Ἡ Μεγάλῃ Σύνοδος. Ἀθῆναι 1973.
36. Ὁ Ἰ. Ναὸς Ἀγίας Τριάδος Ἀγιάσου. Μυτιλήνη 1974.
37. Ἡ Ἰ. Μονὴ τῶν Ταξιάρχῶν Κάτω Τρίτους τῆς Λέσβου. Μυτιλήνη 1974.
38. Τὸ «Δαμάνδριον» παρὰ τὸν Πολυχνῆτον τῆς Λέσβου (ἄγνωστοι τοιχογραφίαι). Μυτιλήνη 1977 σελ. 40.
39. Μία εἰκοσαετία Ἀρχιερατείας εἰς τὴν Λέσβον (1958-1978). Μυτιλήνη 1979, σελ. 147.
40. Ὁ Σταυρὸς τῶν Ἱεροσολύμων εἰς τὴν Ἀγιάσον τῆς Λέσβου. Μυτιλήνη 1975, σελ. 44.
41. Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λέσβου, ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Μυτιλήνη 1984, σελ. 152.

Ἐπεὶ τὰς 40 μελέτας ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον καὶ διευθυνόμενον παλαιόφατον νῦν περιοδικὸν «Ὁ ΠΟΙΜΗΝ», ἐνῶ ἕτεροι ἀξιόλογοι συνεργασίαι αὐτοῦ, ἐπὶ ποικίλων θεμάτων, κατεχωρήθησαν εἰς πλεῖστα περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας (λ.χ. «Ἐκκλησία», «Γρηγόριος Παλαμάς», «Σάλπιγξ» Μυτιλήνης, «Ἀγία Σιών» Ἀγιάσου, «Λεσβιακὸν ἡμερο-

λόγιον», «Αεσβιακαὶ σελίδες», «Λεύκωμα Παμμακεδονικῆς Ἐνώσεως» κλπ.).

* * *

Ἐν Μακεδονίᾳ ἔνθα ὑπηρέτησεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1945 ὡς Μητροπολίτης τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, ἡσχολήθη μὲ τὴν πνευματικὴν καὶ ὑλικὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς σκληρῶς δοκιμασθείσης Ἐπαρχίας του, μεταβάς πρὸς τὸν σκοπὸν ταῦτον εἰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς πρὸς διενέργειαν ἐράνου καὶ ἐπιτυχιῶν νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μέγα καὶ ἱστορικὸν διὰ τὴν Σιάτισταν ἔργον τῆς ὑδρεύσεως, ὡς καὶ ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα εἰς τὴν Ἐπαρχίαν του, ὡς εἶναι ἡ ἴδρυσις 42 Ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ ἡ ἐπισκευὴ 25 τοιούτων, ἡ ἀνέγερσις τοῦ μεγαλοπρεποῦς κτιρίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τῆς Μανουσείου Βιβλιοθήκης, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου Σιατίστης, τῆς Πρακτικῆς Γεωργικῆς Σχολῆς Μικροκάστρου, τοῦ Νοσοκομείου Τσοτυλίου, Γυμνασιακοῦ Οἰκοτροφείου Ἀρρέων Τσοτυλίου, τοῦ Νηπιτροφείου Σιατίστης, τοῦ Πρεβεντορίου τῆς Ἱ. Μονῆς Μικροκάστρου, τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Θηλέων, ἡ ἀνακαινίσις τῶν δύο Μονῶν Κοιμήσεως Θεοτόκου Μικροκάστρου καὶ Ἀγίας Τριάδος Πενταλόφου, συνέβαλε τὰ μέγιστα διὰ τε τοῦ κύρους καὶ τῶν ἐνεργειῶν του εἰς τὴν ἴδρυσιν πολλῶν Σχολείων, τὴν κατασκευὴν δρόμων, ὑδραγωγείων καὶ ἄλλων ἔργων πολιτισμοῦ καὶ προόδου εἰς τὰ χωρία τῆς Ἐπαρχίας του.

Παραλλήλως μὲ τὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν του, ἡσχολήθη μὲ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Θείου κηρύγματος, τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τῆς Ἐξομολογήσεως, τῆς ὀργανώσεως Ἐκκλησιαστικῶν Χορωδιῶν, ἀναπτύξας ἀξιόλογον χριστιανικὴν κίνησιν εἰς ὅλην τὴν Ἐπαρχίαν του, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Θεολόγων Καθηγητῶν, τῶν ζηλωτῶν Κληρικῶν καὶ τῶν εὐσεβῶν Διδασκάλων.

* * *

Τὴν 25ην Ἰουνίου 1958 ἐξελέγη, παμψηφεί, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Μητροπολίτης Μυτιλήνης, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀποθανόντος Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου τοῦ ἀπὸ Δυρραχίου καὶ τὴν 27ην Ἰουλίου ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισίς του εἰς τὴν νέαν ἔδραν του. Ὡς Μητροπολίτης Μυτιλήνης εἰργάσθη διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ ἱεροῦ Κηρύγματος, τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τοῦ θρησκευτικοῦ Τύπου, τὴν ἴδρυσιν τῶν Ἐνοριακῶν Ἑστιῶν, ἴδρυσεν τὰ Παιδικὰ Συστήματα, τὸ Οἰκοτροφεῖον τῶν ἀπόρων ἀριστευόντων Γυμνασιοπαίδων, τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Θηλέων, τὸ Γηροκομεῖον Δαμανδρίου, τὸ νέον Γηροκομεῖον Μυτιλήνης ἐκ τοῦ Κληροδοτήματος Ν. Μητρέλια, τὰς νέας ἐγκαταστάσεις τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς, τοῦ Σημαντηρίου Κληροδοτήματος, τὴν Οἰκοκυρικὴν Σχολὴν Πολυχίτου, τὸ Σωφρονιστήριον Κληρικῶν, τὸ Ἴδρυμα Ἀνιάτων, τὸ Παιδικὸν Ἴδρυμα χρονίων νοσημάτων, ὡς καὶ τὸ νέον Μητροπολιτικὸν Οἶκημα. Ἀποπεράτωσε καὶ ἐνεκαινίασε πέντε Ναοὺς, ἐνεκαινίασε

τὴν αἴθουσα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὸ παλαιὸν Μητροπολιτικὸν Μέγαρον, τὴν Ἱ. Μονὴν Πιθαρίου, πολλὰ Ἴδρύματα καὶ ἀξιοποίησε πολλὰ Κληροδοτήματα.

Ὡς Μητροπολίτης Μυτιλήνης μετέσχεν εἰς πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀποστολάς, ἦτοι: μετέβη εἰς Ἀμερικὴν, εἰς Νέον Δελχί, ὅπου συνεκλήθη ἡ Γ' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, εἰς Ἑλβετίαν διὰ τὸ Συνέδριον τοῦ Π.Σ.Ε. περὶ μεταναστεύσεως, εἰς Βιέννην ὅπου συνεκλήθη τὸ Συνέδριον τῶν Παλαιοκαθολικῶν, εἰς Λονδῖνον διὰ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καντέρμπουρι, εἰς Μόσχαν διὰ τὰς ἐορτάς τοῦ Ρωσικοῦ Πατριαρχείου κλπ.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1985 ἐωρτάσθη μὲ συγκινητικὰς ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης, τῇ συμμετοχῇ 30 Ἀρχιερέων, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου κ. Ἰακώβου, ἡ τεσσαρακονταετία τῆς Ἀρχιερατείας τοῦ μακαριστοῦ κυροῦ Ἰακώβου.

ΠΑΡΑΣΗΜΑ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ

Εἰς ἐπιβράβειυσιν τοῦ παιμαντορικοῦ ἔργου του, τῷ ἀπενεμήθησαν τὰ κάτωθι παράσημα:

- 1) ἀπὸ μέρους τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, ὁ Σταυρὸς τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν τοῦ Φοίνικος.
- 2) ἀπὸ μέρους τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, ὁ Σταυρὸς τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν Γεωργίου τοῦ Α'.
- 3) ἀπὸ μέρους τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, τὸ Χρυσοῦν Εὐσημον Α' τάξεως τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως.
- 4) ἀπὸ μέρους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν «ΕΠΙΛΟΝΟΣ» διὰ τὸ ἔργον τῆς ὑδρεύσεως τῆς πόλεως Σιατίστης.
- 5) ἀπὸ μέρους τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, τὸ Μετάλιον Ἐξαιρέτων Πράξεων.
- 6) ἀπὸ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὁ Ἀργυροῦς Σταυρὸς.
- 7) ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀγιοτάτου Πατριάρχου Μόσχας Ἀλεξίου, τὸ παράσημον τοῦ Ἀγίου Βλαδίμηρου.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 9-12-1981, ἐβράβευσε τὸ περιόδικον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης «Ο ΠΟΙΜΗΝ» διὰ τὰ πενήντα χρόνια συνεχοῦς ἐκδόσεως, ἐνῶ κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 30-12-1982 ἐβράβευσε τὸ τετράτομον ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου «MYTILENA SACRA». Τέλος, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 27-3-1986, ἐξέλεξε ὡς Ἀντεπιστέλλον Μέλος αὐτῆς τὸν Σεβασμιώτατον, στὴν προκηρυχθεῖσα ἔδρα τοῦ Κλάδου Θεολογίας τῆς Τάξεως τῶν Ἡθικῶν καὶ Πόλιτικῶν Ἐπιστημῶν.

Ο ΝΟΜΟΣ 1700/87 ΓΙΑ ΤΗ «ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ» ΚΑΙ ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ *

3. ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Είναι φυσικό ότι κάτω από αυτές τις αντισυνταγματικές αντιλήψεις επισηφίστηκε ο αντισυνταγματικός επίμαχος νόμος. Ο νόμος έτσι παραβιάζει την βούληση του συνταγματικού νομοθέτη του ισχύοντος Συντάγματος. Καταλύει στον πυρήνα της την διοικητική οργάνωση της 'Εκκλησίας. Εισάγει λαϊκίστικα στοιχεία κοσμικής εξουσίας. Εισάγει την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Κρατικοποιεί τα όργανα των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων π.χ. ΟΔΕΠ κλπ.. Διότι τα διορίζει κατά πλειοψηφία ή Κυβέρνηση και αυτά οφείλουν να ακολουθούν την κρατική (κομματική) γραμμή. Υποβάλλει τεχνηέντως πολιτικές αποφάσεις στα διοικητικά όργανα. Έτσι αρνείται την διοικητική τους ελευθερία. Καταργεί το αρνητικό δικαίωμα το οποίο έχουν να αποφασίζουν διαφορετικά (αρνητικά) από τις κρατικές και κυβερνητικές επιλογές. Καταργεί την εκπροσώπηση και τη δικαστική προστασία των Μονών (άρθρο 20 Συντάγματος). Προσβάλλει την προσωπικότητα, αφαιρεί την ικανότητα του δικαιωπρακτείν από τα εκκλησιαστικά όργανα, π.χ. ήγουμενοσυμβούλια, πράγμα που σημαίνει την ήθικη μομφή τους. Τα θέτει υπό απαγόρευση, όπως τους διανοητικά καθυστερημένους.

Δημεύει με μεθόδευση όλη την περιουσία των μονών, γιατί πρώτα όριζε κρατικά όργανα και μετά υποδεικνύει σ' αυτά να προβούν σε παραχώρηση της περιουσίας στο κράτος μέσα σε τακτή προθεσμία. Υποδεικνύει δηλ. πολιτικές αποφάσεις. Προκαθορίζει τις αποφάσεις των οργάνων. Χρησιμοποιεί γι' αυτόν τον σκοπό την νομική έκφραση (μπορεί), ή οποία όμως έχει σαφώς την έννοια του υποχρεοῦται. Γιατί ο σκοπός του νομοθετήματος κατατείνει στην αφαίρεση της περιουσίας με πλάγιο και νομιμοφανή τρόπο. Αφαιρεί την διαχείριση και της διατηρητέας περιουσίας των μονών από τους φυσικούς διαχειριστές, δηλ. τα ήγουμενοσυμβούλια. Όλο το νομοθέτημα ένα σκοπό έχει: να απομιμνήσκω την 'Εκκλησία από την οικονομική της ισχύ και την οικονομική της ελευθερία που έχει κατά το Σύνταγμα και το δικαίωμά της να συμμετέχει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της κοινωνίας.

Το νομοθέτημα αυτό δεν οδηγεί στην κοινωνική απελευθέρωση της 'Εκκλησίας ἀλλ' ἀντιθέτως στην δέσμευσή της στο κράτος.

Κατ' ακολουθίαν παραβιάζονται σαφώς διατάξεις του Συντάγματος, όπως τα άρθρα 2 § 2, 3, 4, 5 § 1, 13, 17, 28 § 1 και 109.

Παραβιάζεται ακόμη το άρθρο 1 του προσθέτου πρωτοκόλλου της Σύμβασης της Ρώμης, που ισχύει με το Ν.Δ. 53/74 και βάσει του οποίου η 'Εκκλησία, ως νομικό πρόσωπο, κατά τις νομικές σχέσεις του, έχει δικαίωμα να έχει περιουσία. Έτσι παραβιάζεται εὐθέως το άρθρο 28 του Συντάγματος δυνάμει του οποίου οι διεθνείς συνθήκες υπερισχύουν του εσωτερικού δικαίου.

Άκόμη παραβιάζονται οι συνταγματικές διατάξεις του άρθρου 109 του Συντάγματος για τα κληροδοτήματα, τις δωρεές κλπ..

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ανώτερω ύπουργός της Προεδρίας, για να στηρίξει τις απόψεις του στη Βουλή (βλ. Πρακτικά συζητήσεως ξ.ά.), έπεκαλέσθη κοινά συμφέροντα 'Εκκλησίας και Πολιτείας. Οι απόψεις του αυτές ήχουν πράγματι παράξενα. Η χριστιανική θρησκεία δεν έχει κοινό συμφέρον με τους άσκοδντας την κοσμική εξουσία.

4. ΥΠΗΡΞΕ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ;

Ώσαύτως δέον να παρατηρηθῆ, ότι και το επιχείρημα του ύπουργού Παιδείας (βλ. Πρακτικά Βουλῆς, συνεδρία 1-4-1987, σελ. 4968), ότι, δήθεν, ο νόμος καλύπτει την διαδικασία μεταβίβασεως της εκκλησιαστικής περιουσίας στο δημόσιο, διότι, δήθεν, η Ίεραρχία γραπτῶς είχε δηλώσει τέτοια επιθυμία, είναι άνακριβές σε άμφοτέρα τα σκέλη του: α) Είς ὅ,τι άφορᾷ την συναίνεση της 'Εκκλησίας και β) το θέμα της διαδικασίας. Η Ίεραρχία, χωρίς την νόμιμο εξουσιοδότηση (συμβολαιογραφικῶς) των Ί. Μονών, δεν μπορεί να προβῆ σε οίασδήποτε μορφῆς διαπραγματεύσεις. Έτσι οι σχετικές προτάσεις της δεν δεσμεύουν τις Μονές και είναι άπολύτως άκυρες. Επί της δήθεν συναινεσεως της 'Εκκλησίας διὰ την έκδοσιν αυτού του νόμου υπάρχουν τα αντίθετα πραγματικά περιστατικά, τα οποία έπεσημάνθησαν στην Βουλή από τους βουλευτές, και είναι καταχωρημένα στα Πρακτικά. Άκρως αντίθετη είναι η στάση της 'Εκκλησίας. Η ψήφιση του νομοσχεδίου συνέπεσε με το συλλαλητήριο που διοργάνωσε η 'Εκκλησία έπίσημα, στην Πλατεία του Συντάγματος. Οι βουλευτές χαρακτηριστικά είπαν στην Βουλή: «Χαλάει ο κόσμος». Υπάρχει ακόμη σοβαρωτάτη απόδειξη της έλλείψεως συναινεσεως, το ύπ' αριθμ. πρωτ. 703 άρ. διεκπ. 368/27-3-1987 έγγραφο της Ί. Συνόδου πρὸς την Βουλή των

(*) Συνέχεια εκ τῆς σελ. 409 του ύπ' αριθμ. 10 τεύχους.

'Ελλήνων, τὸ ὁποῖο λεπτομερῶς περιλαμβάνει τὶς θέσεις τῆς 'Εκκλησίας καὶ τὴν ἔλλειψη συναινέσεως. Ἡ 'Ι. Σύνοδος παρακαλεῖ τὴν Βουλὴ νὰ μὴ ἐπιψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιο καὶ ὑποδεικνύει τὸν μόνον νόμιμο καὶ συνταγματικὸ τρόπο μεταβίβασης περιουσίας τῆς 'Εκκλησίας, τῇ συναινέσει της, τὴν σύμβαση κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ ἔτους 1952. Ἡ 'Ιερά Σύνοδος παρακαλεῖ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς, νὰ τὸ ἀνακοινώσῃ στὸ Σῶμα καὶ νὰ τὸ περιλάβῃ στὰ Πρακτικά. Τὸ ἔγγραφο εἶναι καταχωρημένο στὰ Πρακτικά τῆς Βουλῆς στὴν σελίδα 5069. Συνεπῶς δὲν ὑπάρχει συναινέση τῆς 'Εκκλησίας καὶ ἔτσι ἡ παραβίαση τοῦ Συντάγματος εἶναι κατάδηλη.

'Αλλὰ ὁ ὑπουργὸς Παιδείας εἶναι ἀντιφατικὸς πρὸς τὸν ἑαυτὸ του, στὸν ἰσχυρισμὸ του, ὅτι τὸ νομοσχέδιο, ὑπαρξοῦσης συναινέσεως, καλύπτει τὴν διαδικασία μεταβίβασης τῆς περιουσίας, χωρὶς φυσικὰ νὰ κηρυχθῇ ἀπαλλοτριώσεις, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δῆθεν ὑπῆρχε τέτοιο πρόβλημα. Ἰσχυρίσθη δὲ ἐπὶ πλέον ὅτι παρόμοιο πρόβλημα εἶχε παλαιότερα καὶ τὸ κόμμα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἡ Νέα Δημοκρατία. Γι' αὐτὸ, εἶπε, ὅτι ὁ τότε ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Κ. Παπακωνσταντίνου ἀπέστειλε πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους σχετικὸ ἔγγραφο, τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1779/22-3-1980, καὶ ζητοῦσε νὰ ὑποδειχθῇ ἡ διαδικασία. Τὸ ἔγγραφο κατεχωρήθη στὰ Πρακτικά τῆς Βουλῆς. 'Εξ αὐτοῦ ἐξάγεται σαφῶς ὅτι ἡ διαδικασία τὴν ὁποίαν εἶχε κατὰ νοῦν ἡ τότε Κυβέρνησις ἦτο ἡ διαδικασία τῆς συμβάσεως, ὅπως ἐγίνε καὶ τὸ ἔτος 1952. Εἶναι ὁ μόνος τρόπος μεταβίβασης κυριότητος, νομῆς (ἢ διαχειρίσεως πού εἶναι ἐκδήλωσις τῆς νομῆς) καὶ κατοχῆς σύμφωνα πρὸς τὸ Σύνταγμα. Αὐτὸν τὸν τρόπον σαφῶς εἶχε κατὰ νοῦν ἡ τότε Κυβέρνησις. Γι' αὐτὸ τὸ ἔγγραφο ἐρωτοῦσε: «Ποῖα ὄργανα πρέπει νὰ ὑπογράψουν τὴν σχετικὴν σύμβασιν μεταβίβασης διὰ λογαριασμὸν τῶν 'Ιερῶν Μονῶν, ἐφ' ὅσον ἤθελε κριθῇ ὅτι δὲν ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἡ κατάρτισις τῆς συμβάσεως μεταξύ τῶν νομίμων ἐκπροσώπων τῆς 'Εκκλησίας (ἢ τοῦ ΟΔΕΠ) καὶ τοῦ 'Ελληνικοῦ Δημοσίου». 'Επίσημος ἀπάντησις στὸ ἔγγραφο αὐτὸ δὲν δόθηκε ἀπὸ τὸν Νομικὸ Σύμβουλο τότε. Ὅμως ἀπὸ αὐτὸ ἐξάγεται σαφῶς ὅτι ἡ τότε Κυβέρνησις ἤξερε ὅτι ὁ μόνος, μοναδικὸς τρόπος πού διέρχεται πᾶσα οἰκιοθελῆς μεταβίβαση 'Εκκλησιαστικῆς περιουσίας πρὸς τὸ Δημόσιο, ἐν ὧν τῶν Συνταγματικῶν διατάξεων, ἦτο ὁ τῆς συμβάσεως μεταξύ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄλλωστε τοῦ ἔτους 1952. Ἦξερε ἀκόμη ὅτι δὲν ἀρκεῖ συμφωνία τῆς 'Ιεραρχίας. Ἦθελε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἐναντι τῶν Ἠγουμενοσυμβουλίων.

Εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας δὲν βρῆκε τὸν τρόπο αὐτὸ τῆς συμβάσεως ἀπὸ ἔγγραφα τὰ ὁποῖα ἐπικαλεῖται. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὅτι μὲ τὸν νόμο του δὲν θέλει νὰ καλύψῃ τὴν διαδικασία, ὅπως ἀνακριβῶς ἰσχυρίζεται, ἀλλὰ νὰ σφετερισθῇ τὸ Κράτος τὴν περιουσία τῆς 'Εκκλησίας χωρὶς νὰ τηρήσῃ τὴν διαδικασία τῆς ἀπαλλοτριώσεως.

Κατ' ἀκολουθίαν ἡ περὶ ἀκυρότητος τῶν προτάσεων τῆς 'Ιεραρχίας, χωρὶς ἐξουσιοδότηση (συμβολαιογραφικὴ) τῶν 'Ιερῶν Μονῶν, σκέψις μου, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέρθη, ἀποδεικνύεται ὡς ἀπολύτως νομικῶς ὀρθή.

Κάτω ἀπὸ τὰ ἀνακριβῆ καὶ πεπλανημένα αὐτὰ νομικὰ ἐπιχειρήματα καὶ μὲ ἀντισυνταγματικὸ ἀπόψη, ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς ὀδηγήθηκε στὴν ψήφιση τοῦ Νόμου. 'Εφ' ὅσον ἀντισυνταγματικὲς ἀπόψεις καὶ ἀντιλήψεις διεμόρφωσαν τὴ γνώμη τῆς πλειοψηφίας, φυσικὸ ἦτο νὰ ὀδηγηθῇ αὕτη στὴν ψήφιση τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ Νόμου, σὲ ἀμφότερα τὰ σκέλη του, τὸ Περιουσιακὸ καὶ τὸ Διοικητικὸ.

Περὶτὸ νὰ τονισθῇ, ὅτι ἡ ἀντισυνταγματικότης τοῦ νόμου κατηγγέλη στὴν Βουλὴ ἀπὸ ἐγκριτοὺς νομικοὺς βουλευτῆς. Ἀκόμη ἐξέφρασαν γνώμη κατὰ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐξέχοντες νομικοὶ τῆς χώρας.

5. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ

Αὐτοκέφαλο εἶναι ἡ δυνατότητα πού παρέχεται ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο σὲ μιὰ τοπικὴ 'Εκκλησία νὰ αὐτοδιοικεῖται χωρὶς τὴν ἐντολή του.

Τὸ ἐρώτημα πού τίθεται: Εἶναι ἀντισυνταγματικὴ ἡ ἄρση τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς 'Εκκλησίας;

Ἡ 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος ἐζήτησε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησις νὰ μὴ προχωρήσῃ στὴν ψήφιση τοῦ νόμου αὐτοῦ. Ἀκόμη ἀπέστειλε στὴν Βουλὴ τῶν 'Ελλήνων τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἔγγραφο της καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὴν Βουλὴ νὰ μὴ ψηφίσῃ τὸν νόμο. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ἔχει καταχωρηθῆ στὰ Πρακτικά τῆς Βουλῆς καὶ ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἄκρως ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὸν καταθέσαντα αὐτὸ κ. Εὐάγγελο Ἀβέρωφ-Τοσίτσα. 'Επίσης διωργάνωσε δύο συλλαλητήρια. Τὸ ἓνα συνέπεσε μὲ τὴν ἡμέρα ψηφίσεως τοῦ νόμου. Τὸ ἄλλο στὴν Θεσσαλονίκη.

Μεταξὺ τῶν μέτρων πού σκέπτεται νὰ λάβῃ ἡ 'Εκκλησία, ὅπως ἐπίσημα ἀνεκοίνωσε, εἶναι καὶ ἡ πιθανότητα νὰ καταφύγῃ στὴν προστασία τῆς Μητρὸς 'Εκκλησίας, ἦτοι εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Ἐθρον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀπεσπάσθη μὲ δόλια μέσα.

Στὸ ἄκουσμα αὐτῆς τῆς πιθανότητος οἱ πρωτοεργάτες τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ καὶ ἀντεκκλησιαστικοῦ νόμου «διέρρηξαν τὰ ἱμάτιά» των, γιατί ἀντιλήφθηκαν τὸ μέγεθος τῆς ἀφρόνου πολιτικῆς των καὶ ἔσπευσαν νὰ βροῦν καταφύγιο πίσω ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, ὅτι δῆθεν μία τέτοια ἐνέργεια τῆς 'Εκκλησίας θὰ ἦτο ἀντισυνταγματικὴ. Προσπαθοῦν νὰ βροῦν ἀντισυνταγματικότητα ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχει. Τὸ Σύνταγμα μόνον ἓνας μορεῖ νὰ τὸ καταπατήσῃ: τὰ πολιτικὰ ὄργανα, καὶ ὄχι ἡ 'Εκκλησία, ἡ ὁποία φυσικὰ δὲν εἶναι θεσμὸς τοῦ 'Εθνους καὶ τοῦ κράτους, ὅπως ἀβάσιμα ἰσχυρίζονται.

Πρῶτος ὁ ὑπουργὸς Παιδείας κ. Ἀ. Τρίτσης δῆλωσε στὴν Βουλὴ (βλ. Πρακτικά, ἔ. ἀ. σελ. 5067), ὅτι: «ἡ ἰδέα ὅτι ἡ 'Ι. Σύνοδος — καὶ τὸ λέγω ἀνα-

τριχιάζοντας αυτό — αντιμετώπιζει αυτοβούλως την επανυπαγωγή της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος σήμερα στον θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως, για μᾶς ἀποτελεῖ περιφρόνηση ὄλων τῶν συνταγμάτων τῆς 'Ελλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς βουλήσεως τοῦ ἐλευθέρου 'Εθνους ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀνεξαρτησίας μας».

'Εδῶ πρέπει νὰ παρατηρηθῆ ὅτι ὁ κ. ὑπουργὸς στὴν τηλεοπτικὴ του συζήτηση μὲ τοὺς ἱεράρχες εἶχε χαρακτηρίσει ὡς ἐγκλημα τὴν δημιουργία τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς 'Εκκλησίας. Τώρα τοῦ φαίνεται πάλι ἐγκλημα ἢ διόρθωση τοῦ λάθους.

'Ανατριχιάζει, εἶπε, στὸ ἐνδεχόμενο αὐτῆς τῆς λύσεως. Καὶ τὸ θεωρεῖ περιφρόνηση ὄλων τῶν συνταγμάτων. Δὲν ἀνατριχιάζει ὅμως ὅταν ὁ ἴδιος εἶναι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ καὶ ἀντιεκκλησιαστικοῦ νόμου. Δὲν ἀνατριχιάζει καὶ δὲν ντρέπεται ὅταν ἐπιμένῃ στὴν ψήφιση τοῦ νόμου, παρὰ τὴν δεδηλωμένη ἀντίθεση τοῦ Χριστιανικοῦ λαοῦ ποὺ συγκεντρώθηκε στὸ ἐπίσημο συλλαλητήριο, ποὺ ὠργάνωσε ἡ 'Ιεραρχία τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος ἔξω ἀπὸ τὴν Βουλὴ.

'Ακούστηκαν ἀκόμη διὰ τοῦ Τύπου καὶ ἐλάχιστες μεγαλόσχημες φωνές ὅτι δῆθεν ἡ ἄρση τοῦ Αὐτοκεφάλου εἶναι ἀντισυνταγματική. Οἱ φωνές αὐτὲς τώρα θυμῆθηκαν τὸ Σύνταγμα. "Ὅταν ὁ νόμος ψηφίζοταν ἐσιώπησαν. Δὲν ἔλαβαν θέση. Τώρα λαμβάνουν θέση μονομερῶς καὶ μεροληπτικῆ.

Εἶναι φανερὸ ὅτι οἱ φωνές τόσο τοῦ ὑπουργοῦ ὅσον καὶ οἱ ἄλλες προκλήθηκαν σκόπιμα καὶ συμπορεύονται μὲ τοὺς κυβερνητικοὺς χειρισμοὺς. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία γι' αὐτό. Φαίνεται ὅτι δὲν ὑπηρετοῦν τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν διανόηση. 'Υπηρετοῦν ἄλλους σκοπούς. Γι' αὐτό, νομίζω, ὅτι εὐρισκόμεθα μπροστὰ σὲ παραπλανητικὲς καὶ ὑποκριτικὲς φωνές, γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν 'Εκκλησία ἀπὸ τὶς σωστὲς ἐνέργειές της καὶ νὰ προκαλέσουν αἰσθήματα στὸν 'Ελληνικὸ λαὸ κατὰ τῆς 'Εκκλησίας.

Αὐτὸ μὲ ὑποχρεώνει νὰ τονίσω ὅτι οἱ ἐπιστήμονες γιὰ νὰ στέκονται στὸ ὕψος τους ὀφείλουν νὰ ἀποδεικνύουν τὸ ἦθος τους μὲ τὶς πράξεις τους καὶ νὰ λένε τὴν γνώμη τους μακριὰ ἀπὸ κάθε εἶδους σκοπιμότητες καὶ κομματικὰ συμφέροντα. Μακριὰ ἀπὸ ἰδιοτέλειες πολιτικοῦ προσανατολισμοῦ.

'Η ἐρμηνεῖα τῶν νόμων καὶ μάλιστα τοῦ Συντάγματος περνάει μόνο ἀπὸ τὰ καθαρῶς ἐννοούμενα ἐπιστημονικὰ κριτήρια. "Ὅταν ὑπεισέρχονται ἐξω-ἐπιστημονικὰ στοιχεῖα καὶ κριτήρια, ὅταν συγγέονται στὴν ἐρμηνεῖα ἀπόψεις ποὺ ἀναρριπίζουν πάθη καὶ πολιτικὲς ἀντιλήψεις καὶ σκοπιμότητες (δεοντολογικὰ στοιχεῖα), τότε δὲν πρόκειται γιὰ ἀναζήτηση τῆς ἐπιστομονικῆς ἀληθείας, ἀλλὰ γιὰ ἐξώφθαλμη προπαγάνδα.

5.1. Παραβιάζεται ἡ λαϊκὴ κυριαρχία;

Οἱ ἀνωτέρω φωνές, νομίζω ὅτι εἶναι παραπλανητικὲς καὶ ὑποκριτικὲς. 'Ισχυρίσθηκαν ὅτι θίγεται «ἡ λαϊκὴ κυριαρχία».

'Αλήθεια, γιὰ ποιά λαϊκὴ κυριαρχία μιλάνε;

Γιὰ ποιά περιφρόνηση τοῦ Συντάγματος; Ποιὸς περιφρονεῖ τὸ Σύνταγμα καὶ τὴν λαϊκὴ κυριαρχία; Μήπως αὐτὸς ποὺ δὲν ἀκούει τὴν φωνὴ τοῦ λαοῦ, καὶ μήπως αὐτὸς ποὺ μὲ νόμο καταργεῖ τὴν λαϊκὴ κυριαρχία; Παρερμηνεῖουν σκόπιμα τὴν ἔννοια τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

Λαϊκὴ κυριαρχία, ποὺ ἔγινε μόδα σήμερα καὶ γίνεται ἐπικλήσῃ της σὲ κάθε ἐκδήλωση, στὴν βάση της εἶναι ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ποὺ ἔχει ὁ λαὸς, ὡς ἐκλογικὸ σῶμα, νὰ διορίζῃ τὰ πρῶτα καὶ κύρια ὄργανα τοῦ Κράτους ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ μέσα ἀπ' αὐτὴ τὴν Κυβέρνηση, ποὺ θὰ ἀσκήσουν τὴν ἐξουσία αὐτὴ στὸ ὄνομά του, μὲ βάση τὴν δημοκρατικὴ ἀρχὴ τῆς ἀντιπροσωπείας, γιατί ὄλος ὁ λαὸς δὲν μπορεῖ νὰ συγκεντρωθεῖ στὸν ἴδιο τόπο καὶ νὰ ἀποφασίσῃ. "Ετσι τὸ πρῶτο δικαίωμα τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, γιὰ νὰ μὴ παρεξηγοῦνται τὰ πράγματα, ποὺ ἔχει ὁ λαὸς ἄμεσα εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου γιὰ νὰ ἐκλέγῃ καὶ νὰ ἐπιλέγῃ ὁ ἴδιος ἀπὸ περισσότερο ἀριθμὸ προσώπων, σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, τοὺς ἀντιπροσώπους του γιὰ τὴ Βουλὴ.

Τώρα ὅμως αὐτὸ τὸ πρῶτο δικαίωμα τοῦ λαοῦ, καταργήθηκε μὲ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ νόμου 1303/82. Τὸ ἄρθρο κατήργησε τὸ σταυρὸ προτίμησης στὶς ἐκλογές. "Ετσι ὁ λαὸς σήμερα δὲν ἐκλέγει καὶ δὲν ἐπιλέγει τοὺς βουλευτὲς τοῦ ὅπως ὀρίζει τὸ Σύνταγμα. Δὲν μπορεῖ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἀποδοκιμάσῃ τοὺς βουλευτὲς. Ψηφίζει μόνο τοὺς ὑποδειχθέντας ἀπὸ τὸ κόμμα. Τώρα ἀπὸ δημοκρατικὴ εὐαισθησία στὸ πρόσωπο τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος τοῦ ἀνέθεσαν τὸν διορισμὸ τοὺς οἱ βουλευτὲς. "Ὁ λαὸς ἔγινε μᾶζα. Καὶ δὲν ὑπάρχει πιὸ ἀνελεύθερο μέτρο ἀπὸ αὐτὸ ποὺ μαζικοποιεῖ τὸν λαό. "Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος σήμερα ἐκλέγει, ἐπιλέγει καὶ κατ' οὐσίαν διορίζει τοὺς βουλευτὲς. "Ετσι τὸ πολίτευμα τῆς χώρας ἀπὸ καιρὸ τώρα κινεῖται στὰ περιθώρια τῆς συνταγματικῆς νομιμότητος. Ξεστράτισε. Δὲν εἶναι γνήσια κοινοβουλευτικὴ δημοκρατία. Εἶναι ἓνας ἄγνωστος τύπος δλοκληρωτισμοῦ. Τὸ μόνο δικαίωμα ποὺ ἀπέμεινε στὸν λαὸ σήμερα εἶναι νὰ φωνάζῃ ἄσκοπα στοὺς δρόμους καὶ νὰ ἐκλέγῃ τὰ συνοικιακὰ συμβούλια. Τίποτε περισσότερο.

Αὐτὴ τὴν λαϊκὴ κυριαρχία προσβάλλει ἡ ἀπόφαση τῆς Συνόδου; Αὐτὸ τὸ ἀπομεινάρη; "Η αὐτὴν ποὺ θέλει τὸ Σύνταγμα;

Εἶναι φανερὸ πὸς ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι θίγεται ἡ λαϊκὴ κυριαρχία ἀπὸ τυχὸν ἀπόφαση τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου γιὰ νὰ ὑπαχθῆ στὸ Πατριαρχεῖο ὡς θρησκεία εἶναι ἀβάσιμος συνταγματικά. Γιατὶ ἡ 'Ορθόδοξος Χριστιανικὴ Θρησκεία δὲν εἶναι κοσμικὸς θεσμὸς. "Η 'Ιεραρχία τῆς 'Εκκλησίας, διοικητικὸ ὄργανο αὐτῆς, δὲν ἀσκεῖ πολιτειακὴ ἐξουσία καὶ συνεπῶς ἡ ἀπόφασί της εἶναι ἄλλης φύσεως, θρησκευτικῆς. Καὶ δὲν μπορεῖ νὰ προσβάλλῃ τὴ λαϊκὴ κυριαρχία ποὺ θέλει τὸ Σύνταγμα. Αὐτὸ θὰ καταδειχθῆ ἀκόμη περισσότερο κατωτέρω.

(Συνεχίζεται)

'Αρχιμ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΜΙΩΤΗΣ
τ. Πρωτοδίκης

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ*

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι και θεοφιλέστατοι 'Αρχιερείς,
'Αδελφαι Συμπρεσβύτεροι και Διάκονοι,
'Εκπρόσωποι τών 'Αρχών τῆς πόλεως,
Ευσεβές πλήρωμα τῆς 'Αθηναϊκῆς 'Εκκλησίας.

Στὸν ἱερό τοῦτο βράχο τοῦ 'Αρείου Πάγου ἀπ' ὅπου ὁ μέγας 'Απόστολος τῶν 'Εθνῶν Παῦλος με τὸν ἀφθαστο φιλοσοφικὸ στοχασμὸ του ἐκήρυξε στοὺς 'Αθηναίους «τὸν 'Ιησοῦν καὶ τὴν 'Ανάστασιν»¹, τελοῦ- με ἀπόψε τὸ παναθηναϊκὸ τοῦτο πανηγύρι² σὲ ἔνδειξη τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸ τὸν Εὐαγγελιστὴ τῆς πατρίδος μας χάρις στὸν ὁποῖο ὁ 'Ελληνισμὸς εἶχε τὴν τιμὴ νὰ καταστῆ ὁ πρωτότοκος τῆς Χριστιανικῆς κα- λυμβήθρας καὶ ὁ μέγας τῶν ὑψίστων Χριστιανικῶν ἀληθειῶν διδάσκαλος. 'Απὸ τῆ στιγμῆ ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποία ὁ 'Απόστολος Παῦλος ἔφθασε στὸ «μέγα τῆς οἰκουμένης πανδιδακτήριον» καὶ στὰ κατ' ἐξοχὴν τῆς ἑλληνικῆς σοφίας φυτώριο, ἡ Χριστιανικὴ ἀλήθεια ἐγκεντρίσθηκε στὴν 'Ελληνικὴ καλλιέλαιο, τὸ ἑλληνικὸ φῶς ἐσηματοποίησε τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία βρῆκε στὴν ἑλληνικὴ δια- νόηση τὰ πνευματικὰ ἐρείσματα καὶ τὴ βάση ἀπὸ τὴν ὁποία ὠρμήθηκε γιὰ τὴν κατάκτηση τῶν ψυχῶν τῶν λαῶν³. 'Απὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ βράχος τῆς δικαιο- σύνης κατέστη παγκόσμιος ἄμβων καὶ ἡ σθεναρὰ φωνὴ τοῦ ἰσχυροῦ Ταρσέως ἀντηχεῖ στὰ πέρατα τοῦ κόσμου καὶ καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους στὴν ἀναζήτηση καὶ ψηλάφηση τοῦ Κυρίου 'Ιησοῦ Χριστοῦ⁴, ἰδιαίτερα δὲ στοὺς χαλεποὺς καιροὺς μας, ὅπου οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι «ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες ἀπαλλο- τριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πύρωσιν τῆς καρδίας»⁵ κλυ-

δωνίζονται καὶ περιφέρονται «παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδα- σκαλίας» καὶ ζοῦν σὲ μιὰ ζοφώδη τραγικότητα χωρὶς ἐλπίδα καὶ χαρά.

Στὸ βράχο τοῦτο, ὅπου οἱ ἀρχαῖοι προπάτορές μας ἀπένειμαν τὸ δίκαιο καὶ μεριμνοῦσαν γιὰ τὴν ἐπι- κράτηση ἀρμονικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὁ 'Απόστολος Παῦλος ἐκήρυξε τὴν «καινὴ διδαχὴ»⁶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου με τὸν Θεὸ καὶ ἀπελευθερώσεως ὁλοκλήρου τῆς κτίσεως «ἀ- πό τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ»⁷.

'Ακριβῶς στὸ σημεῖο αὐτό, διὰ τῶν εὐχῶν σας Μακαριώτατε, θὰ στραφεῖ ἡ σημερινὴ διδαχὴ τῆς 'Εκ- κλησίας μας πρὸς τὸ εὐσεβές πλήρωμά της, στὴν ἀνάλυση τῆς Παυλείου θεολογίας γύρω ἀπὸ τὸ οἰκο- λογικὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖο, λόγῳ τοῦ ἐφετεινοῦ εὐ- ρωπαϊκοῦ ἐορτασμοῦ τοῦ ἔτους προστασίας περιβάλλο- ντος προσλαμβάνει ἰδιαίτερη ἐπικαιρότητα καὶ γιὰ νὰ ἀποδειχθεῖ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιο εἶναι μιὰ ριζοσπαστικὴ εἰσβολὴ στὸ πεδίο τῆς καθη- μερινῆς ζωῆς. 'Η 'Εκκλησία, σὰν φιλόστοργη Μητέρα τοῦ λαοῦ, συμμεριζόμενη τὴν ἀγωνία του γιὰ τὴν καθημερινὴ ὀγκούμενη περιβαλλοντολογικὴ ἀπειλὴ καὶ συμμετέχουσα στὸν διεθνεῖς ἐορτασμὸ, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦτου βράχου ἐπιθυμεῖ νὰ προσφέρει στὸ πλή- ρωμά της μερικὲς σκέψεις, οἱ ὁποῖες θὰ τοποθετήσουν τὸ πρόβλημα στὴν πραγματικὴ του βάση καὶ θὰ δι- ευκολύνουν στὴν ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπισή του.

'Αλλως τε καὶ τὸ περιβάλλον συνηγορεῖ στὴ δια-πραγματεύση αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ναός μας ἀπόψε εἶναι τὸ περιβάλλον. Δίπλα μας ὑφώνεται ὁ ἀθάνατος Παρθενώνας, τὸν ὁποῖο οἱ χιλιετίες καὶ ὁ πανδαμά- τωρ χρόνος δὲν κατώρθωσαν νὰ φθείρουν τόσο, ὅσα οἱ λίγες δεκαετίες τοῦ αἰῶνος μας, μέχρι σημείου νὰ γίνεταί λόγος γιὰ εἰδικὴ προστασία του ἀπὸ τὴ ρύ-πανση τῆς ἀτμοσφαιράς⁸. Μπροστὰ μας ἀπλώνεται μιὰ παραμορφωμένη πόλη, μιὰ ἀπέραντη τσιμεντού-πολη, τῆς ὁποίας οἱ πνιγμένοι μέσα στὰ οἰκοδομικὰ μεγαθήρια Βυζαντινοὶ Ναοὶ καὶ τὰ ἐναπομείναντα ἐλάχιστα παραδοσιακὰ κτίσματα θυμίζουν κάτι ἀπὸ τὴν παλιὰ δόξα καὶ ἀρμονία. Κι ἐπάνω μας ἐπικρέ- μεται ἡ μαύρη ἀπειλή, τὸ νέφος τῆς αἰθαλομίχλης, ποὺ δὲν ἀφήνει τὰ δακρυσιμένα μάτια μας νὰ ἀτενίσουν πιά τὸν πάλαι ποτὲ καταγάλανο ἀττικὸ οὐρανὸ.

* 'Ομιλία, περίληψη τῆς ὁποίας ἐκφωνήθηκε στὸν 'Αρειο Πάγο κατὰ τὸν πανηγυρικὸ ἑσπερινὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ 'Αποστό- λου Παύλου, στίς 29 'Ιουνίου 1987, ἐντολῆ τοῦ Μακ. 'Αρχιε- πισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. κ. Σ ε ρ α φ ε ἰ μ.

1. Πράξ. ιζ', 19.

2. Περὶ τῆς καθιερώσεως τελέσεως ἑσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου σὲ ἀνάμνηση τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ 'Α- ποστόλου Παύλου, βλ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσόστο- μου, Τὸ Χρονικὸν τοῦ 'Εσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τοῦ 'Αρείου Πάγου (1921-1986) περιοδ. «'Εκκλησία» ἔτος ΕΤ' 1986, σ. 340, 371, 412.

3. 'Απὸ τὴν προσφώνηση τοῦ Πατριάρχου 'Αντιοχείας 'Αλεξάνδρου στὸν Βασιλέα Παῦλο, περιοδ. «'Εκκλησία» ἔτος ΚΗ' (1951) 20 'Ιουλίου, ἀρ. 13-16, σ. 180.

4. Πράξ. ιζ', 27.

5. 'Εφεσ. δ', 14-18.

6. Πράξ. ιζ', 19.

7. Ρωμ. η', 22.

8. Βλ. περιοδ. «Συζήτησις» τ. ΙΗ', 1977, σ. 43.

Αίτια τῆς οικολογικῆς ἀνισορροπίας ἢ θεοποίησης τῆς τεχνολογίας.

Ἡ οικολογικὴ καταστροφή στὶς μέρες μας ἔχει λάβει ἐπικίνδυνες διαστάσεις. Συστήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξαρτᾶται ἡ βιολογικὴ ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἔχουν διαταραχθεῖ⁹. Ὁ ἀέρας συνεχῶς μολύνεται ἀπὸ τὴ βιομηχανία. Μόνιμη ἀπειλὴ τῶν κατοίκων τῶν ἀστικῶν κέντρων ἔχει καταστῆ τὸ νέφος. Οἱ θάλασσες, οἱ λίμνες καὶ οἱ ποταμοὶ δηλητηριάζονται ἀπὸ τὰ βιομηχανικὰ ἀπόβλητα καὶ τὰ οἰκιακὰ ἀπορρίματα. Ὁ ἀνθρώπος κατάρφει νὰ μετατρέψει τὴ γῆ ἀπὸ παράδεισο σὲ σκουπιδότοπο καὶ ἀφοῦ ρύπανε τὴ θάλασσα, τὸν ἀέρα καὶ τὴ στεριά, τώρα ἀπειλεῖ νὰ ρυπάνει καὶ τὸ διάστημα¹⁰. Ἡ ἔξινη βροχὴ καὶ οἱ πυρκαγιὲς καταστρέφουν τὰ δάση καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ ἀφανίζουν πολλὰ εἶδη ζώων. Ἡ ὑπερεκμετάλλευση καὶ ἡ ἀπληστία ὀδηγεῖ σὲ σπατάλη τῶν ἐνεργειακῶν πηγῶν, οἱ ὁποῖες κάποτε καὶ μάλιστα πολὺ σύντομα θὰ στερεφθῶν. Ἀκόμη ἡ μόλυνση ἀπὸ τὴ ραδιενέργεια¹¹, τὸ πρόσφατο ἀτύχημα τοῦ Τσερνομπίλ, ἡ μόλυνση τῶν τροφῶν ἀπὸ τὰ φυτοφάρμακα ποὺ χρησιμοποιοῦν ἡ γεωργία γιὰ τὴν ἐπιτάχυνση ἢ τὴν προστασία τῆς παραγωγῆς, ἡ καταστροφή τοῦ πολεοδομικοῦ περιβάλλοντος, ἡ ρύπανση τοῦ ἐγκεφάλου ἀπὸ τοὺς θορύβους καὶ τὴν ὑπερένταση καὶ τέλος ὁ φόβος ἐνὸς πυρηνικοῦ ὁλοκαυτώματος, ποὺ διατηροῦν ἀμείωτο οἱ συνεχιζόμενοι πολεμικοὶ ἐξοπλισμοί, συνθέτουν τὴν μακάβρια εἰκόνα τοῦ οικολογικοῦ προβλήματος τῆς ἐποχῆς μας¹².

Ὅλα αὐτὰ συμβαίνουν, διότι ὁ ἀνθρώπος τῆς ἐποχῆς μας, μεθυσμένος ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς τεχνολογίας, ἔχασε τὴν πνευματικὴν του ἰσορροπία. Διευκόλυνε τὴ ζωὴ, ἐμείωσε τὸν μόχθο ποὺ ἀπαιτοῦσε ἄλλοτε ἡ ἐπιβίωση, ἐλευθέρωσε ὅμως καὶ τὴν ἀκόρεστη ἐγωκεντρικὴ βουλιμία του, τὴν ἐνστικτώδη τάση τοῦ νὰ κατέχει, νὰ καταναλώνει καὶ νὰ εὐφραίνεται αἰσθησιακὰ δίχως ὄρια καὶ φραγμούς¹³. Ἀπὸ οἰκο-

δεσπότης τῆς κτίσεως ἔγινε τύραννος καὶ δυνάστης. Ἐλάτρευσε τὸ κέρδος περισσότερο ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του. Παρασυρμένος ἀπὸ τὴν παλίσροια τοῦ χρηματός διεφθίρει ἀσύστολα τὴν παρθένο φύση, παραβιάζοντας κάθε ἐννοια ἠθικῆς καὶ δικαίου. Ἀνικανοποίητος ἀπ' ὅσα τοῦ πρόσφερε ἡ κοινωνία τῆς ἀφθονίας ὀδηγήθηκε στὸ χάος καὶ σὰν ἀνόητο παιδί στέκεται μπροστὰ στὶς φοβερὲς ἐπιπτώσεις ποὺ προκαλεσε ἡ μετέωρη ἀνοδὸς του, στὸ χεῖλος ἐνὸς πολέμου, ποὺ θὰ σημάνει τὸ τέλος ὅλων τῶν πολέμων καὶ τὴν καταστροφή τῆς ζωῆς¹⁴. Καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ, παρὰ τὶς ἀνησυχητικὲς προειδοποιήσεις τῶν ειδικῶν, ὅτι, ἐάν συνεχισθεῖ ἡ τακτικὴ τῆς κακοποιήσεως τῆς φύσεως, θὰ ἐπέλθει σύντομα ἡ καταστροφὴ, παρὰ τὶς ἐντονες ἀντιδράσεις καὶ κινητοποιήσεις τῶν οἰκολόγων¹⁵, παρὰ τὶς ἐκκλήσεις τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν καὶ τῶν κυβερνήσεων γιὰ προστασία τῆς φύσεως, δὲν συγκινεῖται, δὲν ἀφυπνίζεται. Ἡ πνευματικὴ μόλυνση ἔχει ἀχρηστεύσει τὸ ἀμυντικὸ σύστημα τοῦ πνευματικοῦ τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἔχει ἐπιφέρει πλήρη ἀναισθησία. Ὅταν ὅμως τὸ τελευταῖο δένδρο καεῖ, ὁ τελευταῖος ποταμὸς ρυπανθεῖ καὶ πεθάνει τὸ τελευταῖο ψάρι, τότε θὰ διαπιστώσει πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τραφεῖ μὲ χρήματα καὶ πὼς ἡ εὐτυχία δὲν βρίσκεται στὴν ἀκόρεστη ἡδονή¹⁶.

'Υλιστικὴ καὶ ἰδεαλιστικὴ θεώρηση τῆς φύσεως.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅσο κι ἂν φαίνεται παράδοξο, ἀσχολήθηκε μὲ τὸ οικολογικὸ πρόβλημα. Σὲ πολλὰ σημεία τῶν ἐπιστολῶν του κάνει λόγο γιὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον, ἰδιαίτερα δὲ στὴν ὁμιλία του πρὸς τοὺς Ἀθηναίους¹⁷, ὅπου παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν εὐαίσθησιαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πρὸς τὸν φυσικὸ χῶρο καὶ τὶς ἀνατάσεις τῆς θρησκευούσας ἐλληνικῆς λαϊκῆς συνειδήσεως γιὰ τὴν ἀναζήτηση τοῦ μηχανισμοῦ τῆς λειτουργίας τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἀποκαλύπτει τὴν ἐνότητα Θεοῦ, ἀνθρώπου καὶ κτίσεως¹⁸.

Τὸ φυσικὸ περιβάλλον εἶδε ἀναπόσπαστα συνδεδεμένο μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὸν ἀνθρώπο. Ἀπὸ τὴ στάση τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στὸ Θεὸ ἐξαρτᾶ τὴ σχέση του πρὸς

14. Greenpeace, ὅπ. παρ. σ. 7.

15. Τὸ 1972 οἱ ἐκπρόσωποι 80 χωρῶν πήραν μέρος σὲ συνάντηση στὸ Λονδίνο, μὲ σκοπὸ τὴν κοινὴ δράση ἐναντίον τῆς ρύπανσης τοῦ ὠκεανοῦ. Ἀπὸ τὴ συνάντηση αὐτὴ προέκυψε ἡ «Διεθνὴς Συνθήκη κατὰ τῆς ρύπανσης τῆς θάλασσας ἀπὸ τὴν ἀπόρριψη ἀποβλήτων καὶ ἄλλων ὑλικῶν». Στὴ Συνθήκη τοῦ Λονδίνου ἐπισημαίνεται πὼς ἡ θάλασσα δὲν πρέπει νὰ δέχεται ἀπερίοριστες ποσότητες ἀποβλήτων, γιατί δὲν μπορεῖ νὰ τὶς ἀποικοδομήσει καὶ νὰ ἀνανεώσει τὶς φυσικὲς τῆς πηγές. Στὴ Συνθήκη τοῦ Λονδίνου προβλέπεται ἐπίσης τὰ πυρηνικὰ ἀπόβλητα νὰ ἀποθηκεύονται στὴ στεριά, ἰδιαίτερα ὅταν ὑπάρχουν ἐνδείξεις πὼς θὰ προκαλέσουν ἀνεπανόρθωτες βλάβες στὸ θαλάσσιο περιβάλλον (Greenpeace, ὅπ. παρ., σ. 131).

16. Greenpeace, ὅπ. παρ. στὸ ὀπισθόφυλλο τοῦ βιβλίου.

17. Πράξ. ιζ', 23-34.

18. Μεταλληνοῦ Γεωργίου, πρωτοπρεσβυτέρου, ἐπικ. Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνικότητα, ἐκδόσεις Μήνυμα, Ἀθῆναι 1987, σ. 33-38.

9. Οἰκονόμου Ἡλία, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Θεολογικὴ θεώρησης τῶν προβλημάτων τοῦ περιβάλλοντος, Ἑλληνικὴ Ἀνθρωπιστικὴ Ἐταιρεία, Ἀθῆναι 1973, σ. 4 κ. ἐξ.

10. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε μερικὸς τίτλους ἀπὸ ρεπορτάζ καὶ σχόλια Ἀθηναϊκῶν ἡμερησίων σχετικά μὲ τὴ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος: α'. «Παγκόσμιος ἡμέρα περιβάλλοντος καὶ μεῖς ἀπ' τὸ κακὸ στὸ χειρότερο, Βούρκος οἱ ἀκτῆς, δράκος τὸ νέφος» (Μεσημβρινή, Παρασκευὴ 5 Ἰουνίου 1987). β'. «Οἱ ἀκτῆς τῆς βρωμίας διαπιστώσεις ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τοῦ 86» (Ἐλευθεροτυπία, Παρασκευὴ 5 Ἰουνίου 1987). γ'. «Ἀνοχύρωτη πόλη» (Βραδυνή, Σάββατο 6 Ἰουνίου 1987). δ'. «Σκουπιδοτενεκές τῆς Γῆς κινδυνεύει νὰ γίνῃ τὸ Διάστημα» (Βῆμα, 7 Ἰουνίου 1987).

11. Τὰ ὑλικά τῆς ἀτομικῆς ἐνέργειας ἀπὸ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα φθάνουν στὸν ἀνθρώπο καὶ ἐναποτίθενται: τὸ ἰώδιο στὸν θυρεοειδῆ ἀδέναν, τὸ στρόντιο στὰ ὀστά, τὸ πλουτώνιο στοὺς πνεύμονες καὶ στὰ ὀστά, τὸ καίσιον στοὺς μῦς, τὸ κοβάλτιο στὸ σπινθηρὸν, τὸ ρουθίνιο στὰ νεφρά (Greenpeace, ἐκδόσεις μετὰ τὴ βροχὴ, σειρά Μαρτυρίες, ἀπόδοση ἀπὸ τὰ γερμανικὰ ἐπιμέλεια Χριστοφόρος Ὁρφανίδης, σ. 14).

12. Βλ. Στύλιου Εὐθυμίου, Ἐπισκόπου Ἀρχελώου, Ἀνθρώπος καὶ φυσικὸ περιβάλλον, Ἡ Χριστιανικὴ ἀπόψη γιὰ τὸ οικολογικὸ πρόβλημα, ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1987, σ. 22-26.

13. Γιανναρᾶ Χρήστου, Ἀλφαβητάρι τῆς πίστεως, ἐκδόσεις Δόμος, σ. 83.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Μήνυμα του Μακαριωτάτου περι τῆς Ζ' Οικουμενικῆς Συνόδου.

Εἰς τὸ προσφάτως συγκληθὲν ἐν Μπάρι τῆς Ἰταλίας Συνέδριον περὶ τῆς Ζ' Οικουμενικῆς Συνόδου ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ μετέχοντος αὐτοῦ Καθηγητοῦ κ. Βλ. Φειδᾶ Μήνυμα τοῦ Μακ. Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ, ἐν τῷ ὁποίῳ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τονίζονται τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ζ' Οικουμενικὴ Σύνοδος ὑπῆρξεν ἡ τελευταία εἰς τὴν σειρὰν τῶν Οικουμενικῶν Συνόδων, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξεπροσωπήθη τὸ φρόνημα ὁλοκλήρου τῆς ἀρχαίας ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας καὶ διεκηρύχθη ἡ κοινὴ παράδοσις τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τῶν ἱερῶν εἰκόνων. Ἡ Ζ' Οικουμενικὴ Σύνοδος ἀποκατέστησεν ἀδιάκοπον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συνέχειαν τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ πίστεως καὶ ἐθεμελίωσε τὰς ἀποφάσεις της εἰς τὴν Βιβλικὴν Θεολογίαν καὶ εἰς τὴν Πατερικὴν Παράδοσιν, ἀναδείξασα τὰ ἀμετακίνητα κριτήρια τῆς ἀθεντικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας».

» Ἡ Ζ' Οικουμενικὴ Σύνοδος ἀπεκέρηξε πᾶσαν ἐκτροπὴν ἐκ τῶν κριτηρίων τούτων διὰ τὴν ὑπεράσπι-

σιν τῆς ἀθεντικῆς συνεχείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως καὶ ὥρισε τὴν κοινὴν πίστιν ὡς θεμελιώδη προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς κλονισθείσης κατὰ τὴν περίοδον τῆς Εἰκονομαχίας ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐκ τούτων λοιπὸν γίνεται φανερόν, ὡς προσθέτει ὁ Μακαριώτατος, ὅτι «ὁ ἑορτασμός τῆς 1200ῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Συνόδου ἀποτελεῖ ἐνεργοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μνήμης διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν παραδοσιακῶν κριτηρίων εἰς τοὺς συγχρόνους Θεολογικοὺς διαλόγους. Εἰδικώτερον ὁμοῦς ὁ ἑορτασμός τοῦ μεγάλου ἐκείνου γεγονότος διὰ τὴν πληρεστέραν ἀνάδειξιν τῆς σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Κόσμον ἀποκτᾷ ἰδιαίτερον σημασίαν, διότι τελεῖται ἐν Μπάρι τῆς Ν. Ἰταλίας, πολλοὶ ἐπίσκοποι καὶ μοναχοὶ τῆς ὁποίας κατέθεσαν ἐν τῇ Συνόδῳ μαρτυρίαν Ὁρθοδοξίας».

«Θεομητορικὰ Μηνύματα».

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προσετέθη ὀγκώδης τόμος 516 σελίδων, περιλαμβάνων κηρύ-

τὸ περιβάλλον. Ἡ διστραμμένη σχέση του πρὸς τὸ Θεὸ ἐκφράζεται ἀντίστοιχα καὶ σὰν διαστροφή πρὸς τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Ἡ ἄρμονικὴ σχέση του μὲ τὸ Θεό, ἐκφράζεται καὶ σὰν ἄρμονία πρὸς τὴ φύση.

Ἡ θεοποίηση ἢ ἡ ὑποτίμηση τῆς φύσεως¹⁹, τάσεις πού ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα μέχρι σήμερα ὑπάρχουν, εἶναι ἐκδηλώσεις τῆς ἀνισορροπίας, τὴν ὁποία ἔφερε στὴ ζωὴ ἡ ἁμαρτία.

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς ὑλιστικῆς θεωρίας τῆς θεοποιήσεως τοῦ κόσμου ἀπολυτοποιοῦν καὶ θεοποιοῦν τὴ φύση καὶ διακηρύττουν, ὅτι μόνο μέσα στὴ φύση καὶ μὲ τὴ φύση καθίσταται δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τοῦ ἀνθρωπίνου μέλλοντος. Ἡ φύση ὁμοῦς δὲν ἔχει λυτρωτικὴ δύναμη. Ὁ ἄνθρωπος πού θεοποιεῖ τὴ φύση, χάνει τὸ πρόσωπό του καὶ κινεῖται πρὸς τὰ πίσω, στὸν κόσμον τῶν ζώων καὶ τῶν ἐνστίκτων. Μεταφέρει στὴν κοινωνία τὸν κόσμον τῆς ζούγκλας καὶ τῆς βαρβαρότητος, τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, τὸ τυφλὸ καὶ ἀσυνείδητο βιολογικὸ στοιχεῖο σὰν τὴ βάση τῆς πραγματικῆς ζωῆς. Δεχόμενος μόνο ἐπιδράσεις σὰν προῖον τοῦ περιβάλλοντός του χάνει τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ὑπευθυνότητα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιδράσει καὶ νὰ ἀλλάξει τίποτε μέσα στὴ φύση. Ὁ Ἄπ. Παῦλος στηλιτεύει τὴ θεοποίηση τῆς φύσεως, τὴν λατρεία τῆς κτίσεως, ἕνεκα τῆς ὁποίας

ἀποκαλύπτεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι «ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τὴν κτίσιν παρὰ τὸν κτίσαντα... διὰ τοῦτο ἀποκαλύπτεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν»²⁰.

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἰδεαλιστικῆς θεωρίας τῆς ὑποτίμησης τῆς φύσεως φθάνουν στὸ ἄλλο ἄκρο. Ταυτίζουσι τὸ φυσικὸ μὲ τὸ ἁμαρτωλό. Στὴ φύση βλέπουν τὴν ἔδρα τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ γι' αὐτὸ διακηρύττουν, ὅτι μόνο ἡ φυγὴ, ἡ ἐσωστρέφεια σώζει. Μὲ τίς ἀκραῖες αὐτὲς θέσεις τοῦ πιστισμοῦ, πού ἀνεπτύχθησαν κυρίως στὸν προτεσταντικὸ χῶρον, ἀποξενώθηκε ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴ δημιουργία καὶ κατέστη ἄ-κοσμος καὶ ὁ κόσμος ἄ-θεος²¹.

Γιὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἡ φύση δὲν εἶναι μόνο ὑποτελής, ἀλλὰ συνδημιουργημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχει ἀναφορὰ πρὸς τὸ Θεό. Διὰ μέσου τῶν κτισμάτων ὁ ἄνθρωπος ὀδηγεῖται στὴν κατανόηση τῶν ἀοράτων Μυστηρίων: «τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε αἰδίου αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης»²².

(Συνεχίζεται)

Δ) ντῆς Ὑπηρεσιῶν Ἀποστολικῆς Διοικήσεως
'Αρχιμ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

19. Φαράντου Μέγα, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Ἡθικὴ τοῦ φυσικοῦ κόσμου, στὸν τόμον «Ἐπιστημονικὴ ἑπετηρὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς», τιμητικὸν Ἀφιέρωμα εἰς Ἰωάννην Ν. Καρμίρη, τ. ΚΓ', ἐν Ἀθήναις 1976, σ. 40-51.

20. Ρωμ. α', 18-26.

21. Φαράντου Μέγα, ὅπ. παρ., σ. 48.

22. Ρωμ. α', 20.

γματα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Παιρῶν κ. Νικόδημον (Βαλληδόρᾳ), ἀναφερόμενα εἰς ἐορτὰς θεομητορικὰς καὶ θέματα συνδεόμενα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μετ' αὐτῶν καὶ μετὰ τῆς καθ' ὄλον μυσταγωγικῆς ἀμυσφαίρας, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ ἡ εὐλάβεια πρὸς τὴν «αιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ» Μητέρα τοῦ Αντρωτοῦ. Ὅθεν εἶναι εὐσιοχώτατος ὁ γενικὸς τίτλος τοῦ τόμου «Θεομητορικὰ Μηνύματα». Τὰ κηρύγματα ταῦτα ταξινομοῦνται ὑπὸ εἰδικωτέρους ὑποτίτλους, ἀναφερόμενα εἰς τὰς 4 στάσεις τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, εἰς τὴν Ὡδὴν τῆς Θεοτόκου καὶ εἰς τὸ Θεομητορικὸν Ἑορτολόγιον, ἧτοι ἅψ' ἐνὸς εἰς τὰς μεγάλας Θεομητορικὰς Ἑορτὰς (Γενεσίου, Εἰσοδίου, Εὐαγγελισμοῦ, Κοιμήσεως, «Ἀποδόσεως» τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως), ἅψ' ἑτέρου εἰς τὰς περὶ τὴν Γέννησιν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ Ἑορτὰς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (Συνάξεως, Ὑπαπαντῆς, Ζωοδόχου Πηγῆς), τρίτον εἰς Ἑορτὰς Θεομητορικῶν Ἀμφίων (Ἁγίας Σκέπης, Τιμίας Ἑσθῆτος, Ἁγίας Ζώνης) καὶ τέταρτον εἰς Ἑορτὰς Θαυμάτων καὶ Εἰκόνων τῆς Θεοτόκου (Μυροιδιώσεως, Προυσιωτίσεως, Γαλακτοτροφουσίας, Παντανάσεως). Ἐν Ἐπιμέτρῳ ἀναφέρονται κηρύγματα εἰς τὸ «Κοινωνικὸν» τῶν Θεομητορικῶν Ἑορτῶν καὶ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἑορτὴν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ὑπερεκατὸν κηρύγματα, τῶν ὁποίων τὴν ἐξαιρέσιον καθ' ἕλην καὶ μορφολογικὴν ποιότητα ἔχουν ἤδη ἐκτιμήσει οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου», οὐ μόνον κατὰ τρόπον συγχρονισμένον οἰκοδομοῦν καὶ προσανατολίζον πνευματικῶς τὸν ἀναγνώστην, ἀλλὰ καὶ εἰσάγουν εἰς τὴν γνώσιν τῶν ἀληθειῶν τῆς Ὁρθόδοξου διδασκαλίας περὶ τῆς Παναγίας. Τοῦτο ἔχει ἰδιαιτέραν ἐπικαιρότητα καὶ σπουδαιότητα καὶ ἐξ ἐπόψεως οἰκουμενικῆς, δοθέντος δι' ἅψ' ἐνὸς ἡ λεγομένη «Μαριολογία» ἀναπτύσσεται ὁλοκλήρως καὶ περισσότερον ἐν τῷ καθ' ὄλον χριστιανικῷ κόσμῳ, ἅψ' ἑτέρου δὲ οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ ἔ. ἡρξάντο ἐορτάζοντες ἀὐτὸς τῆς Παναγίας. Ὅθεν τὰ «Θεομητορικὰ Μηνύματα» εἶναι δυνατὸν νὰ καταστήσουν καὶ εἰς τοὺς ἑτεροδόξους γνωστὴν τὴν Ὁρθόδοξον Θεομητορικὴν Θεολογίαν.

Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, δι' ὃ ἰόμος τῶν κηρυγμάτων τούτων ἀποτελεῖ νέαν ἐξαιρέσιον συμβολὴν εἰς τὴν διακονίαν τοῦ θείου κηρύγματος καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς γνησίας διηλικτικῆς παραδόσεως, ἧτις κατὰ τὸ ἔνδοξον παρελθόν τῆς ἐκαλλιέργει προτίσιως καὶ κυρίως τὸ ἐορτολογικὸν ἢ ἐγκωμιαστικὸν κήρυγμα, ὅπερ προβάλλει τὸ νόημα τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων ἐορτῶν. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Παιρῶν κ. Νικόδημος καὶ κατὰ τὸ παρελθόν παρουσίασε λαμπρὰ δείγματα ἀνανεώσεως τῆς παραδόσεως ταύτης. Ἐκτὸς τοῦ πλήθους τῶν κηρυγμάτων του διὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, ἐδημοσίωσεν Ἑορτοδρόμιον καὶ «Ἐόρτια Μηνύματα», ἧτοι «Μηνύματα ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς» (α' ἔκδ. 1964· β' ἔκδ. ἐπληρωμένη 1970· γ' ἔκδ. 1973). Εὐχόμεθα ὅπως τάχιστα ἴδῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ ὁ Β'

Τόμος τῶν «Θεομητορικῶν Μηνυμάτων», ὅστις θὰ περιλαμβάνῃ τὸ Δ' μέρος αὐτῶν, ἧτοι «Μηνύματα τοῦ Δεκαπενταυγούστου».

«Δὲν διαπραγματευόμεθα τὴν τιμὴν τῆς Ἐκκλησίας».

Εἰς τὴν τεραστίαν καὶ πρωτοφανῆ ἐν Πάτραις παλλαϊκὴν συγκέντρωσιν πρὸς ἐκδήλωσιν συμπαράστασεως καὶ ἀγώνος τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας ὁ κύριος ὀμιλητὴς Σεβ. Μητροπολίτης Παιρῶν κ. Νικόδημος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰς δεκάδας χιλιάδων ἀκροατῶν, συνώψισε τὰ λεχθέντα ὑπ' αὐτοῦ διὰ ρωμαλέου ἐπιλόγου, ἐν τῷ ὁποίῳ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐλέχθησαν τὰ ἑξῆς:

«Μὲ τὸν ἐπίμαχον Νόμον:

— Καταλύεται τὸ αὐτοδιοίκητον τῆς Ἐκκλησίας μας...

— Ἡ Ἐκκλησία γίνεται ἐξάρτημα τῆς Κρατικῆς μηχανῆς...

— Ὁ Θεοσύστατος Ὄργανισμὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐξισώνεται πρὸς τὰ κοινὰ σωματεῖα.

— Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ μόνη ἐλευθέρᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὸν κόσμον, ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ δέχεται τὴν συμπάθεια καὶ τὴν συμπαράστασιν ἐμπεριστάτων καὶ δοκιμαζομένων ἀδελφῶν μας. Τοὺς εὐγνωμονοῦμεν. Ἀλλὰ εἶναι δίκαιον νὰ μᾶς φέρουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάγκην οἱ Κυβερνήται μας;

— Στὸν ἐσωτερικὸν χῶρον τῆς Ἑλλάδος, ὅπου τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξίτητης καλὴς λύπης τὰ δικαιώματα ὅλων τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων καὶ δογματῶν — ἀκόμη καὶ τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν σχισματικῶν παραφράδων — εἶναι ἀντιφατικὸν καὶ ἐξουθενωτικὸν νὰ πλήττεται μὲ τὸν Νόμον αὐτὸν — ποῖα; — ἡ κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους («Ἐπίσημος») Ἐκκλησία τοῦ Κράτους!... Ἀντὶ προνομίων εἰς τὴν («Ἐπίσημον») Ἐκκλησίαν τοῦ 98% τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὁ Νόμος τοῦ Κράτους τῆς ἐπεφύλαξε διωγμὸν ταπεινώσων ἐξουθενώσων...

— Ἀλλὰ δὲν διαπραγματευόμεθα τὴν τιμὴν τῆς Ἐκκλησίας...

— Κληρὸς καὶ Λαὸς θὰ ἀγωνισθοῦμε νὰ μὴ ἀπεράσων» οἱ ἀντικλησιαστικὲς ἰδεολογίαι ποὺ εἶναι καταφανεῖς σ' αὐτὰ ποὺ ἔχουν νομοθετηθῇ.

— Δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν νὰ εἰσβάλλῃ ὁ κομματισμὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

— Ἡ ἱερότης καὶ ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀνέχονται βεβηλώσεις εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων.

— Ἡ Ἐκκλησία ἐλλογεῖ ὅλους. Προσεύχεται καὶ διὰ τοὺς διώκτας τῆς. Εὐχεται νὰ λαλήσῃ ἐν τέλει ὁ Κύριος ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας των ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Του. Ἀλλὰ καὶ θὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα μέχρι τῆς τελικῆς νίκης. Καὶ ΘΑ ΝΙΚΗΣΩΜΕΝ».

Μνημειώδης διακήρυξις - ἔκκλησις.

Εὐστόχως ἐχαρκτηρίσθη ὡς μνημειώδης ἡ ὑπὸ ἑκατοντάδων μελῶν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ Ἀνωτάτων Σχολῶν τῆς χώρας ὑπογραφείσα διακήρυξις-ἔκκλησις, ἣτις δημοσιεύεται εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς («Ἐκκλησίας»). Ἐν τῷ ἱστορικῷ τούτῳ κειμένῳ, ἀφοῦ ἐπισημαίνονται ἡ «μονομερῆς διακοπή τῶν συναινετικῶν διαδικασιῶν μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἱεραρχίας γιὰ τὴν ἐκχώρηση καὶ ἀξιοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιοχῆς» καὶ ἡ «ἐκτροπή τοῦ θέματος ἀπὸ τὸ οἰκονομικὸ πλαίσιο στους διοικητικὸς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας», ζητεῖται ἡ «ἄμεση ἀποθεμελίωση τῶν δρομολογηθέντων βραχυπροθέσμων καὶ μακροπροθέσμων δεινῶν γιὰ τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν».

Τὸ αἶτημα αὐτὸ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ὑπομνησχομένου γεγονότος, ὅτι (χωρὶς τὴ συγκροτημένη κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνες Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν θὰ εἶχαμε ἐθνικὴ συνέχεια καὶ τὸ Ἔθνος μας δὲν θὰ εἶχε γνωρίσει κρατικὴ ἀνασύσταση, ἀλλὰ θὰ εἶχε θριαμβεύσει ὁ καταλυτικὸς νόμος τῆς ἀφομοίωσης τῶν ἀσθενῶν καὶ ἀνεργατίστων ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ τοὺς συγκροτημένους). Καὶ προστίθεται, «ὅτι, ἂν σήμερον ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν εἶναι ἱστορικὴ καὶ πολιτικὴ ἀνάμνηση, τοποθετημένη στὶς βιβλιοθήκες, τοῦτο ὀφείλεται στοὺς μοναχοὺς, στοὺς ἱερεῖς καὶ στοὺς ἀρχιερεῖς, ποὺ προκινδυνεύοντες διαφύλαξαν τὴν ἐθνικὴ καὶ πολιτιστικὴ ταυτότητά μας. Ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀποτελέσει πάντοτε καὶ ἀποτελεῖ σήμερον τὴν κιβωτὸ τῶν ἐλπίδων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς τὰ πνευματικὰ ἐρείσματα τῆς ἑλληνικῆς παρουσίας στὸ σύγχρονο κόσμον».

Πάντα ταῦτα δικαιολογοῦν τὴν «θεομότατη ἔκκληση πρὸς τὴν κυβερνήση, νὰ ἀναλοισθεῖ τίς συνέπειες καὶ νὰ ἀποτρέψει μὲ ἄρση τῶν γενεσιουργῶν νομοθετικῶν αἰτίων τὴν ἀλλοίωση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἄξι «χῶρος παραστάσεων, ἀλλὰ χῶρος κοινωνίας μὲ τὸ Θεὸ καὶ μεταξύ μας».

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, δι' Ἐγκυκλίον ἀναγνωσθείσης εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐπεσήμανε τὴν ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως κατασκευαστικῆς ἀτμοσφαιρῆς καὶ τῆς ἀποφυγῆς κοσμικῶν ἐκδηλώσεων κατὰ τὴν τέλεση τῶν Ἱ. Μυστηρίων καὶ τῶν διαφόρων ἱεροπραξιῶν (κηδεῶν, μνημοσύνων). Ὅπως τονίζει χαρακτηριστικῶς ὁ Μακαριώτατος, πρέπει (νὰ παῦσει ἐπὶ τέλους ἡ ματαιοδοξία, ἡ προκλητικὴ ἀμφίσηση, ὁ ἐπιτηδευμένον στολισμὸς, τὸ ἰδιαίτερον στολισμὸ χαλιῶν, οἱ φαντασμαγορίες, ἡ ὄχλαγωγία, ἡ ἀσέβεια πρὸς τὰ τελούμενα, ἡ κατάχρηση κάθε δόσιον ἀνοχῆς μὲ τὴ λήψη φωτογραφιῶν καὶ βίντεο κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε νὰ παρεμποδίζεται ἡ ἱεραρχία τῶν μυστηρίων...).

Καὶ καταλήγει ὡς ἐξῆς ἡ εὐγλωττος Ἀρχιεπι-

σκοπικὴ Ἐγκύκλιος: «Στὴν Ἐκκλησία εἶναι τελείως ἀπαράδεκτες οἱ διακρίσεις τῆς νεοπλουτιστικῆς καὶ κοσμικῆς νοοτροπίας, ποὺ θαμπώνουν καὶ δὲν ἀφήνουν τοὺς συμμετέχοντες νὰ δοῦν τὴν ἐσωτερικὴ λαμπρότητα καὶ χάση τοῦ Μυστηρίου... Πρέπει ὅλοι μας νὰ κατανοήσουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι χῶρος παραστάσεων, ἀλλὰ χῶρος κοινωνίας μὲ τὸν Θεὸ καὶ μεταξύ μας. Γι' αὐτὸ καὶ σᾶς καλῶ ὅλους, ἀγαπητοί μου, νὰ ἀρχίσουμε καὶ πάλι, νὰ ξαναχαροῦμαστε τὴν εὐπρέπεια, τὴ λιτὴ ὁμορφιά, τὴ φυσικότητα τοῦ μέτρου καὶ τὴν ἀξία τοῦ ἀληθινοῦ στολισμοῦ μας μὲ τὴν πίστη, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εὐλάβεια».

«Ἀντικείμενο ἐκμεταλλεύσεως».

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνίδων Δικηγόρων καὶ Γενικῆ Γραμματεὺς τῆς Ἐταιρείας Προστασίας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς κ. Εἰρήνη Δοροφίκη, ἐν συνεντεύξει αὐτῆς πρὸς συνεργάτην ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, ἐπεσήμανε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς:

«Κάνοντας ἀπολογισμὸ στὸ κατόφλι τοῦ 21ου αἰῶνα, ἡ γυναίκα κέρδισε πολλὰ ἐπαναστάσεις, ἀλλὰ ἔχασε τὴν ἐλευθερία τῆς. Συγκεκριμένα: Κέρδισε τὴν περιφρημὴ «σεξουαλικὴ ἀπελευθέρωση», θέλοντας νὰ ἐξισωθεῖ ἐρωτικὰ μὲ τὸν ἄνδρα. Πολύγαμος ἐκεῖνος, πολύγαμη κι ἐκεῖνη. Ὅμως ἔχασε τὴ γοητεία τῆς καὶ τὸ μυστήριό τῆς. Ὑποδουλώθηκε τελικὰ στὸν ἄνδρα, γιατί ἔγινε ἀντικείμενο ἐκμεταλλεύσεως. Ἐγινε πορνό, ἔγινε εἰδηση, ἔγινε ἀντικείμενο βιασμοῦ καὶ κάθε σεξουαλικῆς διαστροφῆς. Εἰδικὰ ἡ Ἑλληνίδα, σὰν (καινούργια), ἔκαμε τίς περισσότερες γκάφες. Σᾶς θέτω ὑπ' ὄψη κάτι πολὺ συνηθισμένο δυστυχῶς. Ὅλα τὰ περιπτώματα, ἀκόμη καὶ στὴ γειτονιά, ἔχον ἀνηρημένα πορνό, μὲ τὸ γυναικεῖο σῶμα γυμνὸ, προκλητικὸ... καὶ πάντως προσβλητικὸ τῆς γυναικειᾶς προσωπικότητος. Πότε γυναικεῖα ὀργάνωση ἀπὸ τίς γνωστῆς, ποὺ κόπτονται στοὺς δρόμους γιὰ δικαίωμα στὸ σῶμα τους, διαμαρτυρήθηκε σὲ ἐφημερίδα, σὲ εἰσαγγελεῖα ἢ στὸν περιπτερά;»

Αἱ ὁρθαὶ ἐπισημάνσεις αὗται ἀποτελοῦν νέαν ὑπόμνηση τῶν λόγων τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Ἄνδρες οἱ νομοθετοῦντες καὶ κατὰ γυναικῶν ἡ νομοθεσία».

Τὸ κατὰ τῶν ἀγεννήτων παιδιῶν ἔγκλημα.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξάρωμεν, ὅτι ἡ δραστήρια δικηγόρος κ. Δοροφίκη ἐν τῇ αὐτῇ συνεντεύξει, ἀναφερομένη εἰς τὸ ὅτι ὁ φεμινισμὸς «κέρδισε τὴν ἀποποινικοποίηση τῶν ἐκτρώσεων», ἐτόνισε μετὰ παροχῆς τὰ ἐξῆς: «Ὁ βασανισμὸς καὶ ὁ φόνος τοῦ ἀγέννητου παιδιοῦ (αὐτὸ σημαίνει ἐκτρώση) ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντα ἔγκλημα κατὰ τῆς ζωῆς. Τὴ γυναίκα τὴν κοροΐδωσαν, γιατί τῆς παρουσίασαν ὡς πράξη φεμινιστικὴ καὶ πράξη ἰσότητος κάτι ποὺ δὲν ἀφορᾷ μόνο τὴ γυναίκα καὶ τὸν γιατρό, ἀλλὰ κυρίως τὸ παιδί (ποὺ σκοτώνεται), τὸν ἄνδρα (ποὺ χάνει τὸ δικαίωμα νὰ προσταθεῖ τὸ παιδί του), τὴν οἰκονομία (ὅπου κάθε ἔννοια συντροφικότητος διαλύεται) καὶ τὸ Ἐ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ 17 ΙΟΥΝΙΟΥ 1987

Την Παρασκευή 19 'Ιουνίου, ώρα 11 π.μ. θα κη-
ρευθεί από τον Καθεδρικό Ναό της Μυτιλήνης ο έκλι-
πών αείμνηστος Μητροπολίτης κυρός 'Ιάκωβος. 'Επι-
κήδειο λόγο εκ μέρους της 'Ι. Συνόδου θα εκφωνήσει
ο Σεβ. Μητροπολίτης 'Ιερισσού κ. Νικόδημος.

Τοποτηρητής της 'Ι. Μητροπόλεως Μυτιλήνης ανέ-
λαβε ο Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Διονύσιος.

'Ο λόγος του Μακ. 'Αρχιεπισκόπου
κ. Σεραφείμ στη Γιορτή Νεολαίας (17.6)

'Ο Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και πάσης 'Ελ-
λάδος κ. Σεραφείμ απήυθυνε τον παρακάτω χαιρετι-
σμό στη Γιορτή Νεολαίας, που οργάνωσε η 'Αρχιεπι-
σκοπή 'Αθηνών την Τετάρτη 17 'Ιουνίου, ώρα 8.30 μ.μ.,
στο γήπεδο του Παναθηναϊκού:

«Σεβασμιώτατοι αδελφοί, 'Αξιότιμοι εκπρόσωποι
του πολιτικού κόσμου και των λοιπών 'Αρχών,

Σας καλέσαμε μέσα στο χώρο αυτό που έκγυμνά-
ζονται και άθλούνται οί νέοι της πατρίδος μας, για
νά δήτε και καμαρώσετε από κοντά και τους άλλους
έκείνους νέους άθλητάς που εκπαιδεύει η 'Αγία 'Ορ-
θόδοξος 'Εκκλησία μέσα εις τό πνευματικόν στάδιον
αυτής, όπου εκπαιδεύεται τό φρόνημα και η ψυχή αυ-
τών.

Με την πνευματικήν γυμνασίαν που παρέχει η 'Εκ-
κλησία μας, οί νέοι εύρσκουν ό,τι δέν εύρσκουν οί
έκτός αυτής συνάδελφοί των νέοι και που συνίστανται
στη λύσι των πνευματικων άποριων που έχει κάθε
νέος μά και κάθε άλλος άνθρωπος, και που η ψυχή
των εύρσκει την πλήρη ίκανοποίησιν αυτής.

Εύλογημένος ό χώρος της 'Εκκλησίας μας και
όσοι μαθητεύουν και άθλούνται στο στάδιο των άρε-
τών, γιατί όμορφαίνουν τους έαυτούς και καθίσταν-
ται μόνον ώφέλιμοι μέσα στην έλληνική κοινωνία μας.

Νέοι της 'Εκκλησίας μας, παιδιά της πατρίδας μας
άγαπητά,

Νά έστε ύπερήφανοι, γιατί θρήκατε σάν νέοι τον
σωστό δρόμο και τον άκριθη προσανατολισμό σας
για την ηλικία σας και μέσα στα ένδιαφέροντα των
προσπαθειών για τη δημιουργία της ζωής σας και
του μέλλοντός σας.

Γίνετε κήρυκες των όσων νοιώθετε μέσα στο χώ-
ρο της 'Εκκλησίας μας και δώσατε τη μαρτυρία σας,
ώστε να καταστούν και άλλοι νέοι της πατρίδος μας
μέτοχοι της έξαιρετικής αυτής πνευματικής εύτυχίας
σας.

θνος (που έχει ήθικες, οικονομικές και δημογραφικές
συνέπειες).

»'Αλλά η γυναίκα στο σημείο αυτό έχασε τον
καθοριστικό της ρόλο στην ίσορροπία των γεννήσεων
και των θανάτων. Και άκόμη έγινε αντικείμενο εκμε-
ταλλεύσεως έμπορικής. Τί άραγε να σημαίνει εκτός
από αυτό ότι στην 'Αμερική οί εκτρώσεις είναι στα
χέρια της «μαφίας», ενώ στην 'Εδρώπη τά έμβρυα
γίνονται καλλυντικά ή πληρώνουν τις γυναίκες που
κάνουν εκτρώση με καισαρική και άγοράζουν ζωτανά
τά έμβρυα για πειραματόζωα;

»Τό σπονδαιότερο όμως είναι ότι με αυτή τη

Καλώ τέλος όλους σας, άγαπητοί μου, μά και ό-
λους τους πνευματικούς ανθρώπους κάθε ένορίας μας,
έδω, εις τον χώρο της 'Ι. 'Αρχιεπισκοπής, να γίνετε
κήρυκες και διαλαλητά των ώφελιμάτων που θρίσκει
κάθε άνθρωπος και ιδιαίτερα οί νέοι μας μέσα στο
αίώνιο και άπαράμιλλο Σχολείον του Χριστού και
της 'Εκκλησίας Του.

Κηρύσσω την έναρξιν του άποψινού έορταστικού
προγράμματος, με διαπύρους πατρικές εύχας προς
τους νέους μας και όλοθέρμους εύχαριστίας προς ό-
λους τους πνευματικούς πατέρας και διδασκάλους και
όλους εκείνους που έκοπίασαν κοντά στα άγαπητά μας
παιδιά για να τους βοηθήσουν στην πνευματική άθλη-
σί τους, διατελώ, με άγάπη πατρική και ένθερμος
προς Κύριον διά πάντας εύχέτης τους, διατελώ, με
άγάπη πατρική και ένθερμος προς Κύριον διά πάντας
εύχέτης τους.

† 'Ο 'Αθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ».

('Από τό Γραφείο Τύπου της 'Ι. Συνόδου)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

'Ιερά Μητρόπολις Γαλλίας

'Εκ της 'Ι. Μητροπόλεως Γαλλίας γράφουν εις ή-
μάς τά εξής:

«Στις 25 Μαρτίου 1987, ό μέχρι τότε Πρωτοσύγκελ-
λος της 'Ιεράς Μητροπόλεως Γαλλίας Στέφανος Χα-
ραλαμπίδης, έχειροτονήθη εις Βοηθόν 'Επίσκοπον Να-
ζιανζού.

'Η χειροτονία του καινούριου Βοηθού 'Επισκόπου
έτελέσθη με έξαιρετική λαμπρότητα στον Καθεδρικό
Ναό του 'Αγίου Στεφάνου στο Παρίσι. Προεξάρχων
της χειροτονίας ήτο ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Δέρκων κ. Κωνσταντίνος μαζί με τον 'Επίσκοπο Εύ-
δοκιάδος κ. Γεώργιο ('Επίσκοπο της Ρωσικής διασπο-
ράς) και τον Μητροπολίτη Βελγίου κ. Παντελεήμονα.
Συνελευτήθησαν επίσης ό Βοηθός 'Επίσκοπος Σασσί-
μων κ. 'Ιερεμίας και ό 'Αρχιεπίσκοπος των Ρουμάνων
στο Παρίσι κ. 'Ανδριανός. Τους 'Επισκόπους έπλαισίω-
σε κατά την θεία λειτουργία ένα μεγάλο πλήθος πρε-
σβυτέρων. 'Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γαλλίας
κ. Μελέτιος συμπροσευχήθηκε και εύλόγησε τον νεο-
χειροτονηθέντα 'Επίσκοπο έκ του 'Ιερού Βήματος.

Τό πλήθος των προσελθόντων πιστών ύπερεπλήρω-
σε τον Καθεδρικό Ναό, ενώ η Βυζαντινή Χορωδία του
έψαλε με ιδιαίτερη λαμπρότητα. Την χειροτονία έ-
λάμπρυναν με την παρουσία τους οί διπλωματικές και
στρατιωτικές αντιπροσωπείες της 'Ελλάδος και της

νίκη (ισότηας) θυσιάζεται ή ζωή και η υγεία της
'Ελληνίδας στην άνδρική άνευθυνότητα και στην ιδική
της έπιπολαιότητα. 'Αφού η εκτρώση έχει 40 ειδών
έπιπλοκές, κινδυνεύει ή ζωή της μητέρας κατά τη
διάρκεια του άνοσιουργήματος, τά δε ψυχολογικά της
προβλήματα τη συνοδεύουν σε όλη την ζωή της και
διαταράσσουν την άρμονική σχέση της με τό παιδί
στην έπόμενη κύηση».

»'Ας έπίσωμεν, ότι αι 'Ελληνίδες θά κατανοή-
σουν την ούσίαν του ζητήματος των εκτρώσεων και θά
άποφύγουν όλονέν και περισσότερον τό κατά των
άγεννήτων παιδιών έγκλημα.

Κύπρου, ενώ παρέστησαν επίσης πολλοί αντιπρόσωποι της Ρωμαιοκαθολικής 'Εκκλησίας.

Η χειροτονία διεξήχθη με όλη την τελετουργική λαμπρότητα. Περί τὸ τέλος τοῦ Ὁρθρου ὁ ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος ἀνέγνωσε τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ διεκήρυξε τὴν Ὁρθόδοξο Ὁμολογία. Πρὸ τῆς χειροτονίας τὸν λόγον ἔλαβε ὁ προεξάρχων Μητροπολίτης Δέρκων κ. Κωνσταντίνος, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη στὴν μορφή τοῦ ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου κ. Στεφάνου. Ὁ Μητροπολίτης Δέρκων ἐξήρε τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου καὶ ἀναφερόμενος στὸ θαρὺ ἔργο τοῦ κάθε Ἐπισκόπου στὸ σήμερον, τὸν προέτρεψε νὰ ἀρθεῖ στὸ ὕψος τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ διεθίβασε τὶς εὐλογίας τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου.

Ἀντιφωνῶν ὁ ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος παρεκάλεσε κατὰ πρῶτον τὸν Σεβασμιώτατο Δέρκων νὰ διαβιβάσει τοὺς σεβασμούς του πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη κ.κ. Δημήτριο, καθὼς καὶ πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Παρεκάλεσε ἐπίσης νὰ διαβιθασθεῖ ἡ θαθεῖα καὶ εὐκρινής του διαβεβαίωσις ὅτι θὰ τηρήσει ἀπαράρακτον τὴν ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὅτι θὰ παραμένει πιστὸς θεματοφύλαξ τῶν παραδόσεων τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἀκολούθως ἀνεφέρθη στὴν ἱερατική του κλήση καὶ διακονία, σταθεῖς με ἰδιαίτερη συγκίνηση στὸ γεγονός που ἀπετέλεσε γιὰ τὸν ἴδιο τὴν ἀρχὴ τῆς φοιτήσεώς του «στὸ δυσκολότερο πνευματικὸ πανεπιστήμιον» (ὅπως εἶπε χαρακτηριστικῶς): Ἦταν ἡ γνωριμία καὶ ἡ διακονία του κοντὰ στὸν Μητροπολίτη Γαλλίας κ. Μελέτιο. Ὁ ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ ἀνεφέρθη στὴν μεγάλη αὐτὴ πνευματικὴ ἐμπειρία καὶ εὐχαρίστησε ἐκ θαθέων τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη γιὰ ὅλα ὅσα τοῦ προσέφερε. Ἀκολούθως ἀνεφέρθη στοὺς γονεῖς καὶ τοὺς διδασκάλους του, εὐχαρίστησας ὅλους ὅσοι τὸν ἐβοήθησαν στὴν πορεία του μέσα στὴν Ἐκκλησία.

Μετὰ τὴν χειροτονία ὅλοι οἱ παριστάμενοι πιστοὶ προσήλθαν καὶ συνεχάρησαν τὸν νεοχειροτονηθέντα Ἐπίσκοπο Ναζιανζοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνταπέδωσε τὸν χαριτωμένον διὰ τῶν πατρικῶν του εὐλογιών. Ἐπικολούθησε δεξιῶσις πρὸς τιμὴν ὅλων τῶν παρισταμένων.

Ὁ καινούργιος Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ θὰ ἔχει ἔδρα του τὴν Νίκαια τῆς Νοτίου Γαλλίας.

—Με ἑξααιρετικὴ μεγαλοπρέπεια καὶ θαθεῖα θρησκευτικὴ κατάνυξη ἐγίνε εἰς Νίκαιαν (Νοτίου Γαλλίας), στὶς 5 Ἀπριλίου 1987, ἡ παρουσίαση, εἰς τὸ Χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ὁρθοδόξου παροικίας Νικαίας, τοῦ νεοεκλεγέντος Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ κ. Στεφάνου. Ἡ συγκίνηση ἦτο φανερά εἰς τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν παρευρεθέντων. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία Νικαίας (Καθεδρικός Ναός) ἦτο ἀσφυκτικὰ γεμάτη ἀπὸ Ὁρθοδόξους καὶ ξένους. Ἡ λειτουργία ἐγένετο ἑλληνικὰ καὶ ρωσικὰ, ἐντυπωσίασαν δὲ οἱ δύο χορωδίες. Ἐλαβαν μέρος ὁ ρωσικὸς κλῆρος καὶ οἱ Ἕλληνες Ἱερεῖς Νικαίας καὶ Νοτίου Γαλλίας. Τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Γαλλίας ἀντιπροσώπευσε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σασίμων κ. Ἱερεμίας, ὅστις μετέφερε τὰς εὐλογίας καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Μητροπολίτου. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς θείας Λειτουργίας ἐγένετο δεξιῶσις εἰς τὸ ἀσφυκτικὰ γεμάτο σαλόνι τοῦ ρωσικοῦ Ναοῦ.

Με τὴν αὐτὴν βυζαντινὴν μεγαλοπρέπεια ἐγένετο ἡ θεία Λειτουργία εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου εἰς Μόντε - Κάρλο, τὴν 3ην Ἰουνίου. Ἦσαν παρόντες ἡ Πριγκίπισσα Ἀντουανέττα, ἀδελφὴ τοῦ Πρίγκιπος Ραινιέ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μονακό, καθολικοὶ Ἱερεῖς καὶ Προτεστάντες Πάστορες, ἀντιπρόσωποι τῆς Μονεγασσικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Προξενικῶν καὶ Δημοτικῶν Ἀρχῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἦτο γεμάτη ἀπὸ Ὁρθοδόξους καὶ Καθολικούς. Τὴν θεῖαν Λειτουργίαν ἐτέλεσαν ὁ Θεοφιλέστατος Βοηθὸς Ἐπίσκοπος κ. Στεφάνος καὶ ὁ Ἱερεὺς τοῦ ἱ. ναοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος Νικαίας κ. Μιχαὴλ Σελινιωτάκης, βοη-

θούμενοι ἀπὸ τὸν Ὑποδιάκονον κ. Ν. Σαράφογλου. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Πάστορος κ. FERNAND, ὠμίλησεν ὁ Θεοφιλέστατος κ. Στέφανος καὶ ἡ ὁμιλία του ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν, ἰδίως ὅταν ἐτόνισεν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πιστὴ εἰς τὰς παραδόσεις τῆς ἐμπνέεται ἀπὸ ἀγάπην καὶ μόνον δι' ὅλους, ἀλλοδόξους καὶ ἑτεροδόξους.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς θείας Λειτουργίας ἔλαβε χῶραν μεγάλη δεξιῶσις εἰς τὴν αἴθουσαν διαλέξεων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἄφ' ἧς ἡμέρας ἀνέλαβε τὴν διαποιμάνσιν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ὁ Μακαριώτατος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Παρθένιος Γ' νέα πνευματικὴ ζωὴ ἐνεφανίσθη τὸσον ἐν τῇ Ἐδρᾷ τοῦ Πατριαρχείου, ὅσον καὶ εἰς ἄλλα μέρη.

Κατ' ἀρχὴν ἀναφέρω τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Αὐτοῦ Θρόνον συμμετέσχε σύσσωμον τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ὅσον καὶ αἱ ἄλλαι Αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι διὰ τῆς ἀποστολῆς ἀντιπροσώπων Αὐτῶν. Ἐκείνου τὸ ὅποιον σημεῖον ἐν προκειμένῳ εἶναι ὅτι τὰ μέγιστα ἀνεζωογονήθη ἡ πνευματικὴ τοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὑφ' ἧς κρίσιμος περιστάσις τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει σύμπασα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἀξιοσημείωτον ἱστορικὸν γεγονός εἰς τὴν πνευματικὴν ἀναζωπύρσιν τὴν ὅποιαν ἐνεφάνισεν κατὰ προσφάτους καιρούς διὰ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον τοῦ Μακαριωτάτου Πάπας καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθενίου. Τὸ ὅτι καὶ ἐκ μέρους τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν ἀπεδόθη ἡ προσήκουσα τιμὴ ἀντανακλᾶ πρὸς τὸν θεοσεβῆ Κλῆρον καὶ λαὸν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Ὡς Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος ἡ ἐλαχιστώτατος μου ἀναγράφα, ὅτι τῇ ἐπινεύσει τοῦ Μακαριωτάτου ἤρξατο πνευματικὴ ζωὴ μεταξὺ τῶν θεοσεβῶν καὶ πνευματικῶν προσώπων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Δηλαδή τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας λειτουργεῖ κατὰ τοὺς Ἱερούς Κανόνας, παρὰ τὸ ἐλάχιστον ποῖμιον τοῦτο καὶ ἀκτινοβολεῖ τὸ παράδειγμα τῆς πνευματικῆς διακονίας αὐτῶν. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν τελοῦνται εἰς τὸν εὐκτῆριον οἶκον τοῦ Πατριαρχείου αἱ Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι εἰς τὰς ὁποίας παρίστανται ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου οἱ Πατέρες καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Πατριαρχείου. Αὐτὸ εἶναι ἀξιοσημείωτον ἱστορικὸν γεγονός τὸ ὅποιον συντελεῖ εἰς τὴν πλήρη ἐνημέρωσιν τοῦ Πνευματικοῦ Ἡγέτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τὴν ἄμεσον καθοδηγίαν τῶν προσώπων τῶ Πατριαρχείου.

Τὸ Πατριαρχεῖον δὲν εἶναι ἔδρα ἀπλῶς γραφειοκρατίας μόνον καὶ ἐφαρμογῆ τῶν γραπτῶν διατάξεων τοῦ Προκαθημένου, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἡ «κατ' οἶκον ἐκκλησία» εἰς τὴν ὁποίαν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔχουν τὴν πολῦτιμον εὐκαιρίαν νὰ ὑποβάλουν τὸν θαθὺ σεβασμὸν οἱ ἄμεσοι συνεργοὶ τοῦτο εἰς τὸν Μακαριώτατον. Ἀνέκαθεν ὅπου ὑπάρχουν Πνευματικοὶ Ἡγέται, δημιουργεῖται ἀνωτέρα πνευματικὴ ἔξαρσις πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν καὶ προάγεται ἡ ἐξόρμησις πρὸς τὸν θεοσεβῆ λαόν. Ἐὰν τυχόν οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ Πατέρες προσεύχονται ὁμοῦ ἐν μιᾷ καρδίᾳ, διδάσκονται καὶ ἀναπτερώνουν τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα καὶ τὴν κατὰ Θεὸν συνείδησιν, ὡς ἀναφέρει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, κατὰ τοὺς ἐρμηνευτὰς καὶ θεοφόρους Πατέρας τῆς Ἀγιοτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Παρθένιος τελεῖ εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἐφημερίων εἰς τὴν Ἐδραν τοῦ Πατριαρχείου, τοῦ Κλήρου καὶ εἰς ὅλην τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Πατριαρχείου. Πρὸς τοῦτο ἐπραγματοποίησε ἱεράς

συνάξεις τῶν ἱερέων καὶ ἀπηύθυνε πατρικὰς ὑποθήκας πρὸς αὐτούς. Ἐπίσης κατανοήσας τὴν οἰκονομικὴν δυσχέρειαν αὐτῶν, συνέβαλε κατὰ τὸν εὐχερότερον τρόπον πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτῆς. Ὡσαύτως ἐχορήγησεν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τοὺς ἀπόρους, πράγμα τὸ ὁποῖον δηλοῖ πόσον στοργικὸς Πατὴρ φαίνεται ὁ Μακαριώτατος μὲ ὄλην τὴν ἀπλότητα, τὴν ἀγάπην καὶ καλωσύνην τῆς εὐγενοῦς προσωπικότητος Αὐτοῦ. Τὸ ἄμεσον διαφέρων τοῦ Μακαριώτατου ἐπεκτείνεται καὶ πρὸς τοὺς Προέδρους τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, ὡς καὶ τοὺς Προέδρους τῶν Ἑτεροδόξων, καθὼς καὶ τοὺς διευθυντὰς Σχολείων Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαίδευσως, καθὼς καὶ Προέδρους Συλλόγων καὶ Σωματείων. Αὐτὸ εἶναι λίαν χαρακτηριστικὸν τῆς ἀξιοθαυμάστου διαποιμάνσεως, τὴν ὁποῖαν ἤρξατο εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας. Ἐν ἄλλαις λέξεσι κρίνει ὁ Πατριάρχης ὡς ἀπαραίτητον τὴν διατήρησιν τῆς συνοχῆς καὶ συμποίας εἰς ὅλους τοὺς τομείους τῶν ἐργαζομένων τὸ ἀγαθόν.

Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἐμπνευσμένων Κληρικῶν διὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ νὰ διακονοῦν τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ μὲ ἀγάπην καὶ ἀνιδιοτέλειαν. Κατ' ἐπανάληψιν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθένιος ἐπεσήμανε τὸν ἱεραποστολικὸν χαρακτήρα τῆς Ἀγιοτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀφ' οὗ ὁ Εὐαγγελισμὸς τοῦ θεοῦ κηρύγματος πρέπει νὰ ἐπεκταθῆ πάση τῇ κτίσει. «Καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάση τῇ κτίσει» (Μάρκ. 16,15). Κατ' ἐξοχὴν ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκουν τὰ χριστιανικὰ μέλη αὐτῆς καὶ κατοικοῦν εἰς ἀπεράντους ἐκτάσεις τῶν Κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἱεραποστολῶν Κληρικῶν καὶ Διδασκάλων εὐσεβῶν νὰ προσφέρουν τὰ πάντα διὰ τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Διακατῆ πόθον ἔχει ὁ Πατριάρχης κ.κ. Παρθένιος καὶ οἱ ἄμεσοι αὐτοῦ συνεργοὶ νὰ πληρωθῇ αὐτὸς ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Τιθέμενοι πάντες ὑπὸ τὴν πεπνυμένην καθοδηγίαν τοῦ Σεπτοῦ μας Πατριάρχου θὰ ἴδωμεν ἀσφαλῶς προαγόμενον τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας. Πολλὰ τὰ καλὰ καὶ θεάρεστα ἔργα τοῦ Θεοῦ θὰ ἐπακολουθήσουν προσεχῶς εἰς τὸν Παλαίφατον Πατριαρχικὸν Θρόνον τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου. Διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι λόγω τοῦ διεθνοῦς κύρους τῆς ἱερᾶς προσωπικότητος τοῦ Πατριάρχου κ.κ. Παρθενίου θὰ ἐπακολουθήσουν ἀξιόλογα ἔργα ἐν τῇ Ἀγιοτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας.

† Ὁ Ταμιάθεως ΤΙΤΟΣ

Πατριαρχικὸς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐπίτροπος

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἀπὸ 23ης Μαΐου μέχρι τῆς 2ας Ἰουνίου τρέχοντος ἔτους συνήλθεν εἰς τὴν τακτικὴν ἐτησίαν σύνοδον ἡ Ἱεραρχία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ.

Ἡ ἔναρξις τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεραρχίας ἐγένετο εἰς τὴν παλαιὰν ἔδραν τοῦ Πατριαρχείου, εἰς τὴν ἐν Κοσσυφοπεδίῳ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τοῦ Ἰππεκίου, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν φωτιστῶν τῶν Σλάβων Ἑλλήνων ἀδελφῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Τὴν ἐπομένην οἱ Ἱεράρχαι ἐπέστρεψαν εἰς Βελιγράδιον, ὅπου εἰς τὸ Μέγαρον τοῦ Πατριαρχείου ἐσυνεσχίσθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς συνόδου. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των εἰς Βελιγράδιον ἐπεσκέφθησαν τὴν Μονὴν Ντέτσανι, τὴν ἐν Πρεξρένῃ Ἱερατικὴν Σχολὴν καὶ τὴν Μονὴν Κρατσάνιτσαν, ὅπου τοὺς ὑπεδέχθησαν ἑκατοντάδες Σέρβων πιστῶν τῆς περιοχῆς, σκλη-

ρῶς δοκιμαζομένων ὑπὸ τῶν ἐθνικιστῶν Ἀλβανῶν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκαζομένων νὰ ἐγκαταλείπουν κατὰ χιλιάδας τὰ πάτρια ἑδάφη καὶ νὰ ἐγκαθίστανται εἰς τὴν Σερβίαν.

Εἰς τὸ ἐκδοθὲν σχετικὸν Ἀνακοινωθὲν ἀναφέρεται μεταξύ τῶν ἄλλων ὅτι, ἡ Ἱεραρχία πλὴν τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν τρεχόντων προβλημάτων ἐκ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μέσω τῶν ἐκθέσεων τῶν Κεντρικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων, καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν ἀφιέρωσεν ἰδιαίτεραν προσοχὴν εἰς τὴν τραγικὴν μετοικεσίαν καὶ τὴν γενοκτονίαν ἐπὶ τοῦ σερβικοῦ λαοῦ εἰς τὸ Κοσσυφοπέδιον καὶ εἰς ὠρισμένα μέρη τῆς Νοτιοανατολικῆς Σερβίας (ἐπαρχίαν τοῦ Βράνιε), καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀνήκουστον καταχώρησιν εἰς τὸ κτηματολόγιον καὶ τὰ ἄλλα σχετικὰ θιβλία τῶν περιουσιῶν καὶ αὐτῶν τῶν ναῶν καὶ τῶν Μονῶν ὡς μουσουλμανικῶν τεμνῶν - τζαμιῶν, εἰς τὸ Κοσσυφοπέδιον, εἰς τὴν θίαν καὶ τοὺς θιασμοὺς καὶ ἀθῶων παιδιῶν ἀκόμη... Καλῶντας τὰ πνευματικὰ της τέκνα νὰ παραμείνουν εἰς τὰς πατρικὰς ἐστίας των, οἱ Ἱεράρχαι ἐνισχύνουν τὴν πεποιθῆσίν των ὅτι δὲν εἶναι μόνοι, μεταξύ των εἶναι ὁ Θεὸς καὶ ἡ δικαιοσύνη του καὶ τὰ ἑκατομμύρια τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ.

Πλὴν τῶν σημείων τῆς πνευματικῆς ἀφυπνίσεως εἰς τὸν λαὸν ἡ ὁποία παρέχει νέας ἐλπίδας, τὴν Ἱεραρχίαν ἀνησυχεῖ ἡ ὄλονεν ἀξαναμένῃ κρίσις εἰς τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία καταλήγει μὲ τὴν καταφυγὴν εἰς τὸν ἀλκοολισμόν, τὰ ναρκωτικὰ, τὴν αὐτοκτονίαν, τοὺς φόνους καὶ τὴν κλοπὴν τῶν περιουσιῶν. Ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀπομακρυνόμενος τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, ἀποξενώνεται ὄλονεν καὶ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του καὶ ἀπὸ τὸν οἶκόν του. Συχνὰ καὶ ἐκεῖνος ποῦ πιστεύει ζῆ ὡσάν νὰ μὴν ὑπάρχη Θεός.

Πλὴν τῶν πολλῶν μαρτυριῶν καλῆς θελήσεως καὶ κατανοήσεως ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, τὴν Ἱεραρχίαν ἀνησυχοῦν πάντοτε αἱ ἀκόμη σημειούμεναι διάφοροι ἀδικίαι ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας εἰς διάφορα μέρη. Ὑπάρχουν μάλιστα μέρη ὅπου δὲν ἔχει ἐπιλυθεῖ ἀκόμη οὔτε τὸ ζήτημα παροχῆς ἀδειῶν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον καταστραφέντων ναῶν, καθὼς καὶ ἐπαρχίαι εἰς τὰς ὁποίας ἀπὸ τοῦ πολέμου δὲν ἔχει κτισθεῖ οὔτε ἕνας ναός. Ὡσαύτως τὴν Ἱεραρχίαν ἀνησυχεῖ σοβαρῶς καὶ ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν λήψιν δικαστικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ ὠρισμένων ὑποθέσεων ἰδιοκτησίας καὶ νομικῆς φύσεως, ἡ μὴ παροχὴ ἀπαντήσεων, ὑπὸ κρατικῶν ὀργάνων εἰς πολλὰς ἀναφορὰς ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων, πράγμα ἀπαράδεκτον εἰς πολιτισμένην χώραν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Σερβίας Ἴβαν Στάμπολιτς, τὴν 30ὴν Μαΐου ἐ.ε. παρέθεσε πρόγευμα εἰς τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ ὁ Πατριάρχης Γερμανός, κατὰ τὰς γενομένας συνομιλίας ἐτόνισε μεταξύ τῶν ἄλλων, τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Σερβικὴ Ἐκκλησία θεωρεῖ ἑαυτὴν μητέρα τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ καὶ ὅτι ὑπέφερε καὶ ἑμαρτύρησε ἐπὶ αἰῶνας, ὡς καὶ πᾶσα μήτηρ ἡ ὁποία θυσιάζεται διὰ τὴν ζωὴν, τὴν ὑγίαν καὶ ἐπιτυχίαν τῶν τέκνων της.

Δυστυχῶς —συνέχισεν ὁ Πατριάρχης— καὶ σήμερον, κατὰ τὴν σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας ἠκούσαμεν ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀρχιερέων ἀπιστεύτους συμπεφορὰς ὠρισμένων κρατικῶν ὀργάνων καὶ μετ' ἐκπλήξεως διερωτήθημεν, διατί καὶ πῶς ἀκόμη πάντοτε δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο: Ἄν τοιοῦτόν τι ἦτο τῆς μόδας ἢ τὸ ἐχρειάζετο κανεὶς ἄλλοτε, θεωροῦμεν τὴν ἐποχὴν αὐτὴν παρελθούσαν καὶ ὅτι δὲν πρέπει πλέον νὰ ὑπάρχουν προβλήματα μεταξύ κράτους καὶ Ἐκκλησίας, καὶ ἰδίως ἐκεῖνα τὰ προβλήματα διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ὁποίων ἐνδιαφερόμεθα τὰ μάλιστα. Εἶναι δὲ τοῦτο νὰ ἔχω-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

'Αρχιμ. Θεοφίλου Ν. Σιμοπούλου, Πρωτοσυγκέλλου 'Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, Οί Οικουμενικοί Πατριάρχαι διά μέσου τών αίωνων, Λαμία 1986, σχ. 8ον, σελ. 304.

Ἡ ἔργασία αὐτῆ τοῦ γνωστοῦ καί ἐξ ἄλλων ἀξιολόγων συγγραφῶν πανοσ. ἀρχιμ. κ. Θεοφίλου Ν. Σιμοπούλου, ἣτις εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Δημήτριον, καλύπτει τῷ ὄντι σημαντικὸν κενόν. Τὸ κενὸν ἐδημιουργεῖτο μέχρι τοῦδε, διότι ἐξέλιπον ἀφ' ἱκανοῦ χρόνου αἱ «περὶ πατριαρχικῶν καταλόγων» μονογραφίαι τῶν Ζαχαρίου Μαθᾶ, ἐπισκόπου Θήρας 1837 καὶ Μανουὴλ Γεδεῶν ὑπομνηματογράφου τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως 1887. Ἐξ ἄλλου αἱ περὶ «πατριαρχικῶν καταλόγων» εἰδήσεις, αἵτινες ἐγγράφησαν ὑπὸ τοῦ Σάρδεων Γερμανοῦ ἦσαν κατεσπαρμέναι εἰς τὸ πολύτευχον περιοδικὸν «Ὁρθοδοξία», τοῦθ' ὅπερ συνετέλει εἰς τὸ νὰ μὴ ὑπάρχη πλήρης ἐνιαία ἱστορήσις τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ πόνημα τοῦ π. Θεοφίλου Σιμοπούλου πειράται νὰ ἱστορήσῃ τοὺς Οἰκουμενικοὺς Πατριάρχας διὰ τῶν αίωνων, ἦτοι ἀπὸ τοῦ α' μέχρι τοῦ κ' αἰῶνος, καλύπτον οὕτω δισχιλιετῆ χρονικὴν περίοδον.

Ἡ ἀκολουθοῦσα τὸ Προοίμιον (σελ. 5 - 6) Εἰσαγωγή (σελ. 7 - 26) παρουσιάζει συνοπτικῶς τὸ ἔργον καὶ τὴν ὀνομασίαν τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν πατριαρχικῶν πινακίων μετὰ πλουσιωτάτης διδλογογραφίας.

Τὸ Α' μέρος (σελ. 27 - 36) ἀναφέρεται εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας, ἐνῶ τὸ Β' μέρος (σελ. 37 - 146) παρουσιάζει τοὺς Πατριάρχας ἀπὸ τοῦ δ' αἰῶνος μέχρι τῆς καταλήψεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων τὸ 1204 μ.Χ. Τὸ Γ' μέρος (σελ. 147 - 166) καλύπτει τὴν περίοδον ἀπὸ τῆς ἀνακτήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Η' (1224) μέχρι τῆς καταλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ τῆς καταλύσεως τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ὑπὸ τῶν Ὁθωμανῶν (29 Μαΐου 1453). Τὸ Δ' μέρος (σελ.

167 - 250) παρουσιάζει τοὺς Πατριάρχας τῆς περιόδου ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνεγερσίας 1821 - 1829. Γέλος τὸ Ε' μέρος (σελ. 251 - 290) παραθέτει τοὺς πατριαρχικοὺς καταλόγους ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τῆς σήμερον.

Τὸ ἔργον κατακλείεται ὑπὸ Ἐπιλόγου (σελ. 291) καὶ ὑπὸ 47 φωτογραφιῶν διακεκριμένων Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν.

Ἡ ὅλη παρουσίασις 250 Πατριαρχῶν γίνεται διὰ σπουδαίων ἀναφορῶν εἰς τὰ ἐκάστοτε σύγχρονα ἱστορικά γεγονότα καὶ διὰ ἐπισημάνσεως τῶν σπουδαιότερων ἐξ αὐτῶν, «ἐν οἷς οἱ 20 ἀνεδείχθησαν ἄγιοι τῆς Ἐκκλησίας» (σελ. 6). Τούτων παρατίθενται ἐκτενέστερα βιογραφικὰ στοιχεῖα, ἵνα συνειδητοποιηθῇ τὸ γεγονός, ὅτι οὗτοι «ἠγάλλωσαν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, τῆς προστασίας τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν... αἵρεσιάρχων, τῶν σχισματικῶν, τῶν διαρρηξάντων τὸν ἄρραφον χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐνόητος καὶ τῆς ὠραιότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ὁ Πανος. σ. μετὰ ἀξιολογωτάτης ἐκλεκτικῆς ἱκανότητος παρουσιάζει τὰ οὐσιώδη, ἀντλῶν οὐ μόνον ἐκ τῶν μονογραφιῶν τῶν Ζ. Μαθᾶ καὶ Μ. Γεδεῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνατρέχων μετ' ἐπιμελείας εἰς τοὺς Εὐσέβιον, Σωζόμενον, Σωκράτην, Νικηφόρον, Κάλλιστον, καὶ τοὺς νεωτέρους Μελέτιον τῶν Ἀθηνῶν, Βαφεΐδην, Στεφανίδην, εἰς τὰς Ἐγκυκλοπαιδείας καὶ τὰ Λεξικά καὶ εἰς τοὺς Κανονολόγους Ζωναρᾶν, Βλάσταριν, Βαλασαμῶνα, Ἀριστηρόν, Ἀρμενόπουλον πρὸς ὅσον τὸ δυνατόν πληρεστέραν καὶ ἀρτιωτέραν ἐμφάνισιν τοῦ ἔργου του.

Οὕτω τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς Θεοφίλου ἀποτελεῖ ἀξιολογωτάτην συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀνάλογον πρὸς τὴν συμβολὴν καὶ ἄλλων ἐξαιρέτων ἐργασιῶν αὐτοῦ, ἐν αἷς ἰδιαίτερος μνημονεύομεν τὰς ἐξῆς: 1) «Ἱερά Μονὴ Ζερμπίτης — Ἀνέκδοτα περὶ αὐτῆς ἔγγραφα, κειμήλια» — Εὐφημος μνηεῖα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἀθήναι 1965, σελ. 350. 2) «Μάρτυρες καὶ Ἀγωνισταὶ Ἱεράρχαι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνεγερσίας 1821 - 1829», Τόμος Α' (σελ. 528) καὶ Τόμος Β' (σελ. 653), Ἀθήναι 1970 - 1972 (Ἐπαινος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν). 3) «Μελέτιος Γαλησιώτης», Ἀθήναι 1978, σελ. 528. (Ἐδραβεύθη ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σορβόνης - Ἀνακήρυξις τοῦ σ. εἰς ἐπίτιμον μέλος τοῦ Κέντρου Ἱστορικῶν Ἑρευνῶν καὶ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ).

Αἱ δραβεύσεις καὶ οἱ ἔπαινοι οὗτοι εἶναι δεδικαιολογημένοι, διότι αἱ ὀγκώδεις συγγραφαὶ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου πατρὸς Θεοφίλου Σιμοπούλου ἀποτελοῦν σημαντικὰς συμβολὰς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ προβάλλουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς Μητέρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ ὡς ἐστὶν πολιτιστικῆς ἀκτινοβολίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

μεν ἐλευθερίαν δράσεως, καὶ ἡ ἐλευθερία μας αὐτὴ νὰ εἶναι σεβαστὴ».

Ἐπισημαίνων τὴν σημασίαν τῆς συναντήσεως αὐτῆς ὁ Πρόεδρος Στάμπολιτς ἀνεφέρθη κυρίως εἰς τὴν δραματικὴν κατάστασιν τῶν Σέρβων εἰς τὸ Κοσσυφοπέδιον σκληρῶς δοκιμαζομένων ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν, παρὰ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἡ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας τῆς Σερβίας, τόνισας μεταξὺ τῶν ἄλλων «τὴν σοφίαν, ἀλλὰ καὶ ἐνεργὸν στάσιν καὶ δράσιν τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Κοσσυφοπέδιον, ἰδίως τοῦ Πατριάρχου καὶ ἐπαρχιοῦχου Ἀρχιερέως Παύλου, τοῦ κλήρου, τῶν μοναχῶν καὶ τῶν πιστῶν, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν σκληρῶς δοκιμαζομένων Σέρβων εἰς τὴν τραγικὴν αὐτὴν περιοχὴν τῆς χώρας, καὶ ὑποσχεθεὶς, πᾶσαν βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν τῆς πολιτείας διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, συνελθὸν εἰς συνεδρίαν τὴν 25ην Ἰουνίου 1987, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ· α) τὸν Ἱερέα Βασίλειον Σχιζαν τοῦ Ἰωάννου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, κατηγορούμενον ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς κ α θ α ἰ ρ ε σ ε ω ς ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφοράς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ β) τὴν ἀνακοπὴν ἐρημοδικίας τῆς Μοναχῆς Κασσιανῆς Τόσσιου τοῦ Ἀθανασίου, Ἀδελφῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγ. Κυριακῆς Ἀλιστράτης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιγῶν καὶ Νευροκοπίου κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 6)1987 ἀποφάσεως αὐτοῦ, δι' ἧς εἶχεν ἐπιβληθῆ αὐτῇ ἐρήμη, ἢ ποινὴ τῆς ἀποβολῆς ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγ. Κυριακῆς Ἀλιστράτης μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ Σχήματος καὶ διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς ὡς εἴρηται Ἱερᾶς Μονῆς, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἔκαμεν αὐτὴν δεκτὴν καὶ ἐξασφάνισαν τὴν ὡς εἴρηται ἀνακοπεῖσαν ἀπόφασιν, προέβη εἰς τὴν ἐκ νέου ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, ἀναβάλλον τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐκδοσιν ἀποφάσεως εἰς ἑτέραν δικάσιμον, ἵνα συμπληρωθῇ ἡ δικογραφία τῆς ὑποθέσεως δι' εἰδικῶς ὀρισθέντων στοιχείων.

Ὁ Πρόεδρος
τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου Καστανέας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Κατερίνη, 10 Ἰουνίου 1987

† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἐλευθερουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Νικολάου Ἐλευθερουπόλεως, 2) Ἀγίου Εὐγενίου Χορτοκοπίου, 3) Ἀγίου Ἰωάννου Προδρόμου Μεσοτόπου, 4) Ἀγίου Γεωργίου Ποδοχωρίου καὶ 5) Ἐισοδίων τῆς Θεοτόκου Νικήσιανης (6' θέσις), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ἐλευθερουπόλει τῇ 17ῃ Ἰουνίου 1987

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τῆς Πολιτείας προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι 1) τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Ἐλευθερίου καὶ 2) τὴν κενὴν διακονικὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Ἐλευθερίου Σταυρουπόλεως, ὅπως ὑποβάλλωσι τὰ δικαιολογητικά των ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱεράν Μητρόπολιν διὰ τὰ περατέρω.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 19ῃ Ἰουνίου 1987

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου Γραμμενίτης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 22ᾳ Ἰουνίου 1987

† Ὁ Ἀρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὠλένης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παντανάσσης Κουρτεσίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Πύργῳ τῇ 26ῃ Ἰουνίου 1987

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίου Νικολάου Γαστούνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 34)ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περατέρω.

Ἐν Πύργῳ τῇ 26ῃ Ἰουνίου 1987

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

"Εχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του ύπ' άριθ. 2)1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί Ίερών Ναών, ένοριών και έφημερίων» ώς και τās διατάξεις των Νόμων 1398)73 και 673)77 «Περί συστάσεως οργανικών θέσεων Διακόνων», προκηρύσσομεν πρός πλήρωσιν τήν διά τής ύπ' άριθ. 391) 31.7.1981 απόφάσεως ήμών συσταθείσαν θέσιν τακτικού Διακόνου του Ίερού Ναού Άγίου Άλεξάνδρου Παλαιού Φαλήρου και προσκαλοϋμεν τούς ένδιαφερομένους και έχοντας τά ύπό του άρθρου 34 παράγρ. 1 β' και γ' προβλεπόμενα προσόντα νά υποβάλλουν ήμιν αίτησιν μετά των νενομισμένων δικαιολογητικών έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης έν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Έν Ν. Σμύρνη τῆ 27ῆ Ιουνίου 1987

† Ο Νέας Σμύρνης ΑΓΘΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

"Εχοντες ύπ' όφιν τās διατάξεις: α) των άρθρων 38, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590)1977, β) του Ν. Δ. 1398)1973, γ) του Ν. 673)1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίου πρός πλήρωσιν τής κενής θέσεως τακτικού Διακόνου έν τῷ Ίερω Ναῶ Άγίας Παρασκευής Νέας Σμύρνης, καλοϋμεν τούς θυλομένους ίνα καταλάβωσι τήν Διακονικήν ταύτην θέσιν και έχοντας τά ύπό του άρθρου 34)1β' του ύπ' άριθ. 2)1969 Κανονισμού «Περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης προκηρύξεως εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ήμιν τά νενομισμένα δικαιολογητικά διά τά περαιτέρω.

Έν Νέα Σμύρνη τῆ 30ῆ Ιουνίου 1987

† Ο Νέας Σμύρνης ΑΓΘΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κασσανδρείας

"Εχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του ύπ' άριθ. 2)1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τās κενās οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών 1) Άγίου Άθανασίου Συκιάς, 2) Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Σάρτης και 3) Εϋαγγελισμού τής Θεοτόκου Βραστών,

καλοϋμεν τούς θυλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης έν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τά απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Πολυγύρω τῆ 29ῆ Ιουνίου 1987

† Ο Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Πατρών

"Εχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του ύπ' άριθ. 2)1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού Άγίου Γεωργίου Ίτεών Πατρών, καλοϋμεν τούς θυλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης έν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τά απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής άνωτέρω θέσεως.

Έν Πάτραις τῆ 6ῆ Ιουλίου 1987

† Ο Πατρών ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »**ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ****ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Έκδιδόμενον κατά δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Πειραιώς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ο Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Καθηγητής Πανεπιστημίου Άθηνών

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

A) Έσωτερικού : Δραχμαί 300 έτησίως.

B) Έξωτερικού : Δολάρια 20 έτησίως.

Τιμή έκάστου τεύχους μετά του «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εϋαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Πανεπιστήμιον και Θεολογία.

Μητροπ. Πατρών Νικολήμου, Όμιλία εις τό Συλλαλητήριο έν Πάτραις.

Επιτροπής Καθηγητών, Περί τής αντικανονικότητας και αντισυνταγματικότητας του Νόμου 1700)87 διά τήν «ρύθμισιν θεμάτων έκκλησιαστικής περιουσίας».

Μητροπ. Γρεβενών Σεργίου, Η Ί. Μογή του Όσίου Νικάνορος και τό κειμηλιοφυλάκειον αϋτής.

Διακήρυξις τής Όρθοδόξου έν Τσεχοσλοβακία Έκκλησίας και Άπάντησις τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Ι. Μ. Χατζηφώτη, Η ίερά πορεία άγάπης τής Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Δημητρίου στα προσβυγενή Πατριαρχεία τής Ανατολής (22.5 - 6.6.87).

Διακήρυξη - Έκκληση Καθηγητών των Πανεπιστημίων.

Η επίσημος επίσκεψις του Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Θεοκτίστου εις τήν Μεγάλην του Χριστού Έκκλησίαν.

Ο Μυτιλήνης Γάκωβος 1907 - 1987 (†).

Άρχιμ. Κων)νου Ραμιάτη, Ο ν. 1700) 87 γιά τή «ρύθμισιν θεμάτων έκκλησιαστικής περιουσίας» και τά νομικά προβλήματα.

Άρχιμ. Νικ. Πρωτοπαπα, Ο Άπ. Παύλος και τό οικολογικό πρόβλημα.

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

Έκκλησιαστικά Χρονικά.

Βιβλιοκρισία.

Παράρτημα.